

UCHWAŁA Nr XXXVI/328/2017

RADY GMINY JABLONNA

z dnia 11 kwietnia 2017 r.

w sprawie przyjęcia Programu Rewitalizacji Jabłonna na lata 2017-2023.

Działając na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 6 ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z poz. zm.) Rada Gminy Jabłonna uchwala, co następuje :

§ 1. Uchwala się Program Rewitalizacji Gminy Jabłonna na lata 2017-2023, stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jabłonna.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr XXXII/309/2017 z dnia 22 lutego 2017r.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Witold Modzelewski

UZASADNIENIE

do UCHWAŁY Nr XXXVI/328/2017 RADY GMINY JABLONNA z dnia 11 kwietnia 2017 r.

Przez najbliższe 6 lat Gmina będzie dysponować narzędziem, które może przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych, infrastrukturalnych i środowiskowych oraz docelowo do poprawienia jakości życia mieszkańców. Celem programu rewitalizacji jest w pierwszym rzędzie wsparcie mieszkańców Gminy najbardziej tego potrzebujących. Kolejnym, bardzo ważnym celem jest integracja społeczności gminnej, budowanie tożsamości lokalnej oraz odpowiedzialności za dobro wspólne, które będzie przejawiać się między innymi w odpowiedzialnym korzystaniu ze środowiska naturalnego, poszanowaniu przestrzeni gminy służących wszystkim mieszkańcom i poprawie wyglądu gminy. Program rewitalizacji kładzie także duży nacisk na aktywizację mieszkańców, wzrost zaangażowania społecznego i obywatelskiego, wsparcie organizacji pozarządowych i nieformalnych grup mieszkańców. Działania społeczne uzupełnione będą przedsięwzięciami inwestycyjnymi oraz edukacyjnymi.

Dokument ten jest wynikiem pracy eksperckiej popartej szerokimi konsultacjami społecznymi oraz współpracy instytucji gminnych i pracowników Urzędu Gminy Jabłonna. Uchwalenie Programu Rewitalizacji Gminy Jabłonna na lata 2017-2023 daje gminie, jej instytucjom, przedsiębiorcom, organizacjom pozarządowym oraz nieformalnym grupom mieszkańców, możliwość aplikowania do ośrodki unijne, krajowe i gminne, przeznaczone na realizację projektów rewitalizacyjnych.

Przewodniczący Rady Gminy
Witold Modzelewski

RADA GMINY
05-110 JABLONNA
woj. mazowieckie

Załącznik nr .....
do Uchwały Nr XXXVII/328/2017
Rada Gminy Jabłonna
z dnia 17.04.2017

Przewodniczący Rady Gminy

Witold Modzelewski

Program Rewitalizacji Gminy Jabłonna na lata 2017–2023

Jabłonna 2017

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Program powstał w ramach projektu „Przygotowanie programu rewitalizacji Gminy Jabłonna – nowe spojrzenie na całokształt działań samorządu”, współfinansowanego z Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014–2020.

Autorzy programu:

Badania w działaniu. Weronika Chodacz

ul. Norblina 29/79, 80-304 Gdańsk

tel: 601 393 676

mail: badania.w.dzialaniu@gmail.com

NIP: 5851389911 REGON: 147045804

Urszula Herbich i Sławomir Wieczorek, Urząd Gminy Jabłonna

Spis treści

Spis treści	3
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jabłonna na lata 2017-2030.....	18
Cel strategiczny I. Zrównoważony rozwój osadnictwa:	18
Cel strategiczny II. Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w proces rozwoju Gminy: 20	
Cel strategiczny III. Edukacja odpowiadająca potrzebom mieszkańców w różnym wieku:	20
Cel strategiczny IV. Wsparcie lokalnych przedsiębiorstw:.....	21
Cel strategiczny V. Tworzenie warunków dla realizacji pozazawodowych potrzeb mieszkańców:.....	21
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jabłonna	22
Zgodność z celami Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015- 2021:	22
Zgodność z celami Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jabłonna na lata 2009-2016:	24
Część I. Diagnoza	25
Informacje ogólne.....	26
Uwarunkowania historyczne problemów gminy	28
Diagnoza gminy Jabłonna, delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	29
Cel i obszary analizy wskaźnikowej	30
Przyjęte definicje wskaźników i źródła pozyskanych danych	31
Strefa społeczna:.....	31
Strefa środowiskowa	33
Sfera Przestrzenno-funkcjonalna.....	33
Strefa techniczna.....	33
Metodologia prowadzenia analizy wskaźnikowej	34
Wyniki analizy wskaźnikowej	36
Sfera społeczna.....	36
Analiza wskaźników rynku pracy	39
Analiza wskaźników zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym	40
Analiza wskaźników związanych z przemocą domową.....	43
Analiza wskaźników związanych z przestępczością	44
Analiza wskaźników związanych z aktywnością społeczną	45
Strefa środowiskowa	49
Analiza wskaźników związanych z zanieczyszczeniem środowiska.....	49
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	52
Analiza wskaźników dotyczących infrastruktury społecznej	52
Analiza wskaźników dotyczących infrastruktury technicznej	53
Strefa techniczna.....	56
Stan techniczny budynków gminnych	56
Określenie obszaru zdegradowanego	58
Główne wnioski z przeprowadzonej analizy	58
Delimitacja obszaru rewitalizacji.	61
1. Podobszar rewitalizacji Jabłonna Centrum (JC).....	65
Problemy występujące na obszarze rewitalizacji	67
1. Sfera społeczna.....	67
2. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	68
3. Zanieczyszczenia środowiska	70
4. Sfera techniczna.....	70
2. Podobszar rewitalizacji Chotomów Centrum (ChC)	72
Problemy występujące na obszarze rewitalizacji	73
1. Sfera społeczna.....	73
2. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna.....	76
3. Podobszar rewitalizacji Wsie Zachodnie (Boża Wola, Suchocin, Skierdy) (WZ)	79
Problemy występujące na podobszarze rewitalizacji	80

1. Sfera społeczna.....	80
2. Problemy środowiskowe.....	81
3. Sfera techniczna i przestrzenno-funkcjonalna.....	82
Wizja i cele.....	87
Wizja obszarów po rewitalizacji.....	87
Cele Programu i zakładane rezultaty.....	88
Mechanizmy zapewnienia komplementarności.....	92
1. Komplementarność przestrzenna.....	92
2. Komplementarność problemowa.....	92
3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna.....	92
4. Komplementarność źródeł finansowania.....	93
System wdrażania Programu.....	121
Interesariusze rewitalizacji.....	121
Działania.....	121
Monitoring i ewaluacja.....	124
Ewaluacja.....	124
Monitoring.....	125
Kwestionariusz ankiety.....	135
Kwestionariusz indywidualnego wywiadu pogłębionego.....	138

Wprowadzenie

W 2016 roku Gmina Jabłonna skorzystała z możliwości pozyskania dofinansowania na przygotowanie Programu Rewitalizacji. Dzięki temu przez najbliższe sześć lat będzie dysponować narzędziem, które może przyczynić się do rozwiązania problemów społecznych, infrastrukturalnych i środowiskowych oraz docelowo do poprawienia jakości życia mieszkańców na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Celem Programu Rewitalizacji jest w pierwszym rzędzie wsparcie mieszkańców gminy najbardziej tego potrzebujących. Kolejnym, bardzo ważnym, jest integracja społeczności gminnej, budowanie tożsamości lokalnej oraz odpowiedzialności za dobro wspólne. Program rewitalizacji kładzie także duży nacisk na aktywizację, wzrost zaangażowania społecznego i obywatelskiego mieszkańców, wsparcie organizacji pozarządowych i nieformalnych grup. Działania społeczne uzupełnione będą przedsięwzięciami inwestycyjnymi oraz edukacyjnymi.

Dokument ten jest wynikiem pracy eksperckiej popartej szerokimi konsultacjami społecznymi oraz współpracy instytucji gminnych i pracowników Urzędu Gminy Jabłonna. Uchwalenie Programu Rewitalizacji Gminy Jabłonna na lata 2017–2023 daje gminie, jej instytucjom, przedsiębiorcom, organizacjom pozarządowym oraz nieformalnym grupom mieszkańców możliwość aplikowania o ośrodki unijne, krajowe i gminne, przeznaczone na realizację projektów rewitalizacyjnych.

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji „rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”.

Program Rewitalizacji Gminy Jabłonna na lata 2017-2023 został przygotowany na podstawie Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 przygotowanych przez Ministerstwo Rozwoju¹ oraz Instrukcji dotyczącej przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających

---

¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, Ministerstwo Rozwoju Warszawa, 2 sierpnia 2016 r.
http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/23916/Wytyczne_dot_rewitalizacji_po_aktualizacji-zatwierdzone02082016clear.pdf

na celu przywrócenie ładu przestrzennego, przygotowanej przez Urząd Marszałkowski województwa Mazowieckiego w Warszawie².

Podstawą prawną do przyjęcia niniejszego Programu Rewitalizacji jest art. 18 ust. 2 pkt. 6 Ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 roku (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z póź. zm.).

---

² Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenie ładu przestrzennego, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie, Warszawa 2016, https://www.funduszedlamazowska.eu/g2/oryginal/2016_08/instrukcja-rew-mazowieckie-1-2-4.pdf

Wykorzystane skróty

BDL: Bank Danych Lokalnych
BP: budżet państwa
CIS: Centrum Integracji Społecznej w Legionowie
EFRR: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFRROW: Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
EFS: Europejski Fundusz Społeczny
FS: Fundusz Spójności
GCKIS: Gminne Centrum Kultury i Sportu
GOPS: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
GUS: Główny Urząd Statystyczny
KEZO: Centrum Badawcze PAN Konwersja Energii i Źródła Odnawialne
KPP: Komenda Powiatowa Policji
LGD: Lokalna Grupa Działania
LOT: Lokalna Organizacja Turystyczna
MEN: Ministerstwo Edukacji Narodowej
MiIB: Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa
MiIR: Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
MKIDN: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
MRPiPS: Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
MR: Ministerstwo Rozwoju
MSiT: Ministerstwo Sportu i Turystyki
mpzp: miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
NFOŚiGW: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
PAN: Polska Akademia Nauk
PO KL: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
POiŚ: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PO WER: Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
PR: Program Rewitalizacji Gminy Jabłonna na lata 2017-2023
PUP: Powiatowy Urząd Pracy
RPO WM 2007 – 2013: Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Mazowieckiego na lata 2007 – 2013
RPO WM 14-20: Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020
SP: Szkoła Podstawowa
WFOŚiGW: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
Wytyczne: Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 roku
Wytyczne wojewódzkie: Instrukcja dotycząca przygotowania projektów rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020 oraz preferencji dla projektów mających na celu przywrócenia ładu przestrzennego
ZPORR WM: Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego Województwa Mazowieckiego

Partycypacja społeczna w pracach nad Programem

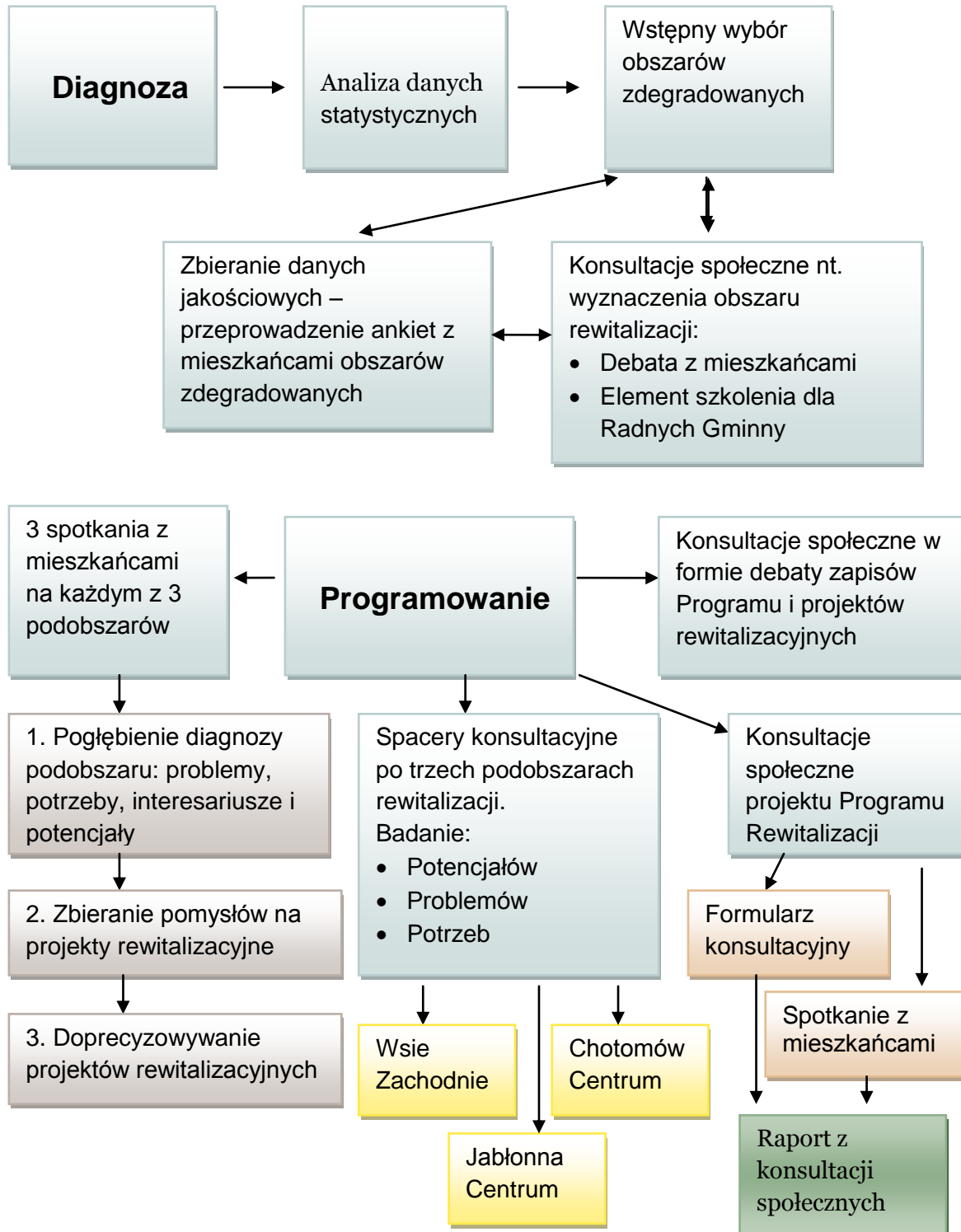
Przygotowując Program Rewitalizacji Gminy Jabłonna, dołożono wszelkich starań zmierzających do uspołecznienia procesu powstawania jego zapisów. Podejmując działania zmierzające do zaangażowania mieszkańców w proces powstawania Programu gmina realizowała zapisy wytycznych Urzędu Marszałkowskiego i Ministerstwa Rozwoju, określające sposób przygotowania Programów Rewitalizacji. Zgodnie z nimi partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.

Odpowiadając na zapisy wytycznych zaplanowano udział mieszkańców w tworzeniu Programu na każdym wskazanym etapie. W tym miejscu opisany zostanie sposób w jaki przeprowadzono proces uspołeczniania prac nad dokumentem w trakcie diagnozowania oraz programowania jego zapisów (tj. wyznaczania obszaru rewitalizacji i tworzenia projektów mających na celu rozwiązanie zidentyfikowanych problemów społecznych). Szczegółowy opis partycypacji na etapach wdrażania oraz monitoringu (i ewaluacji) zawarty został w rozdziale System Wdrażania Programu.

W ramach prac nad Programem prowadzone były badania, spacer, warsztaty, wywiady pogłębione, ankiety i spotkania konsultacyjne z mieszkankami i mieszkańcami gminy Jabłonna. Planując tak różnorodny dobór narzędzi partycypacyjnych, organizatorzy mieli na celu zaangażowanie w tworzenie Programu jak największej liczby mieszkańców. Podjęto również szereg działań informacyjnych. Koordynatorka projektu uczestniczyła we wrześniu 2016 roku w siedmiu zebraniach wiejskich w sołectwach (Skierdy, Boża Wola, Chotomów, Jabłonna, Dąbrowa Chotomowska, Trzciany, Janówek Drugi), w trakcie których informowała o tworzonego Programie Rewitalizacji i zapraszała do udziału w dalszych spotkaniach. Mieszkańcy zainteresowani udziałem w pracach mieli możliwość pozostawienia swoich kontaktów, dzięki czemu byli bezpośrednio informowani o działaniach. Tworzeniu Programu towarzyszyły liczne działania informacyjne: artykuły w prasie lokalnej, na stronie internetowej gminy i fanpage'u na Facebooku gminy, plakaty zawieszane były na tablicach w sołectwach, a także przekazane w ogłoszeniach w trakcie mszy w Jabłonie.

Opis procesu partycypacji społecznej:

Schemat procesu partycypacji na etapie diagnozy i programowania Programu Rewitalizacji.

Prace nad wyborem obszarów rozpoczęły się podczas Świąta Gminy 4 września 2016 roku. W trakcie pikniku, na stoisku konsultacyjnym, mieszkańcy mieli możliwość nanoszenia na mapę najistotniejszych ich zdaniem problemów, którymi warto się zająć. Między innymi na ich podstawie i po przeprowadzeniu analizy wskaźnikowej, w której jednostką było sołectwo, wybrany został obszar zdegradowany. Za kluczowe w wyborze obszaru uznano wskaźniki dotyczące takich problemów społecznych jak: ubóstwo, przemoc i przestępczość. Stoisko odwiedziło około 150 mieszkańców gminy.

Fot. 1. Stoisko konsultacyjne w dn. 04.09.2016

Zdjęcia z archiwum Urzędu Gminy Jabłonna

W trakcie Świąta Gminy w Pałacu w Jabłonce odbyła się również debata otwierająca prace nad Programem. Jej celem było poinformowanie mieszkańców o zaplanowanych działaniach, wyjaśnienie czym jest rewitalizacja i zaproszenie ich do aktywnego tworzenia

Fot. 1. Debata w dn. 04.09.2016

Zdjęcia z archiwum Urzędu Gminy Jabłonna.

dokumentu. Przedstawiono także ramy czasowe prac nad Programem oraz jakie korzyści będą wynikały zarówno dla gminy i mieszkańców z jego uchwalenia. Ważnym elementem dyskusji było zwrócenie uwagi na nowe podejście do rewitalizacji, polegające na skupieniu się głównie na rozwiązaniu problemów społecznych, którym mogą towarzyszyć działania inwestycyjne. Kolejnym, podkreślenie, że Program Rewitalizacji nie jest dokumentem, który ma rozwiązać problemy całej gminy a jedynie tego obszaru, który najbardziej wymaga interwencji. W debacie wzięło udział około 40 osób w tym: mieszkańcy, wójt, radni i urzędnicy.

Po analizie danych stycznych i wstępnym wyznaczeniu obszaru rewitalizacji zaproszono mieszkańców do konsultacji wyboru obszaru. W tym celu w dn. 23 listopada 2016 roku w GCKIS w Jabłonce została zorganizowana druga debata. W jej trakcie mieszkańcy, wspierani przez ekspertów, proponowali i uzasadniali objęcie rewitalizacją konkretnych fragmentów wsi znajdujących się na obszarze zdegradowanym, zaznaczając na mapach swoje propozycje. Debata była okazją do ponownego omówienia tematu rewitalizacji i zasad wyznaczania obszaru rewitalizacji. Najwięcej zmian zostało zaproponowanych przez uczestników debaty na podobszarze Chotomów Centrum, który pod wpływem konsultacji został znacznie powiększony. Jako główne problemy wskazywane były: ubóstwo, wykluczenie osób starszych, zły stan dróg, chodników, oświetlenia, brak miejsca spotkań dla

Fot. 3. Debata w dn. 23.11.2016

Zdjęcia z archiwum Urzędu Gminy Jabłonna.

mieszkańców, szczególnie młodzieży. Potrzebę poszerzenia obszaru rewitalizacji zgłosili także mieszkańcy Jabłonna, zaznaczając nowe osiedla sołectwa wybudowane w ostatnim dziesięcioleciu, gdzie bardzo uciążliwy jest brak infrastruktury społecznej: przedszkoli,

żłobków, szkół i miejsc spotkań. Zgłoszone propozycje uwzględnione zostały po weryfikacji liczby mieszkańców zamieszkujących obszar oraz sprawdzone pod kontem czy spełniają warunki określone w wytycznych.

Po wyznaczeniu obszaru rewitalizacji, składającego się z 3 podobszarów: Jabłonna Centrum, Chotomów Centrum i Wsie Zachodnie, na każdym z nich odbyły się po trzy spotkania z mieszkańcami. Zadbano o to aby spotkania były organizowane w różnych lokalizacjach, by mieszkańcy mogli odkryć potencjał miejsc i pomyśleć o ich wykorzystaniu do realizacji projektów rewitalizacyjnych. Celem spotkań było pogłębienie diagnozy problemów lokalnych, znalezienie problemów i potrzeb podobszarów a także ich potencjałów, omówienie interesariuszy rewitalizacji, oraz wspólne wypracowywanie pomysłów na projekty i ich realizację. Pierwsze spotkanie miało na celu pogłębienie diagnozy lokalnej, identyfikację interesariuszy rewitalizacji, potrzeby i problemy podobszaru oraz jego potencjały. W trakcie dwóch kolejnych spotkań mieszkańcy pracowali na fiszkach projektowych i zastanawiali się nad możliwymi rozwiązaniami problemów na obszarze rewitalizacji, w jaki sposób mogą się zaangażować, kto może być partnerem, skąd pozyskać środki oraz jak powinny wyglądać projekty rewitalizacyjne. Wszystkie spotkania odbywały się w godzinach 18.00-20.00, po to, by zwiększyć szansę uczestnictwa osobom pracującym w Warszawie.

Spotkania na podobszarze rewitalizacji Wsie Zachodnie odbyły się w dn.: 25.11.2016 i 15.12.2016 w filii GCKiS w Skierdach oraz w dn. 01.12.2016 w Klubie Rolnika w Bożej Woli. Uczestniczyły w nich łącznie 22 osoby. Byli to przedstawiciele różnych grup wiekowych, w tym przedsiębiorcy, sołtysi, radni, wójt i pracownicy instytucji gminnych.

Niektóre potrzeby i problemy takie jak brak kanalizacji, wodociągów, słaby transport wychodzą poza granicę podobszaru rewitalizacji ale są problemem dla niego charakterystycznym i ograniczającym jego rozwój oraz obniżającym jakość życia mieszkańców. Podobnie jest z potencjałami. Choć las lub tereny nadwiślańskie nie są objęte obszarem rewitalizacji, stanowią przestrzeń ważną do wykorzystania przy realizacji różnych projektów rewitalizacyjnych, aktywizujących mieszkańców obszaru. Mimo, że uczestnikom spotkań dość łatwo przyszło określenie interesariuszy, potrzeb, problemów i potencjałów podobszaru, to przełożenie ich na konkretne działania, rozwiązujące problemy było już trudniejsze. Projektami wskazanymi przez mieszkańców jako najważniejsze i takie, w które chętnie się włączą były działania związane z edukacją, szczególnie edukacją ekologiczną mieszkańców i uwalnianiem na dbanie o środowisko naturalne. Aktywizacja i integracja mieszkańców, szczególnie osób starszych, wsparcie rozwoju nieformalnych grup mieszkańców oraz ruchu sportowego dla osób w różnym wieku. Kolejne pomysły dotyczyły

stworzenia oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży oraz zaplanowanie infrastruktury dla rodzin posiadających małe dzieci – klubu malucha, klubu mam czy żłobka w GCKiS w Suchocinie. Bardzo ważnym tematem dla mieszkańców była budowa wodociągu, który mógłby przyczynić się do rozwoju przedsiębiorczości, ułatwić budowę przydomowych oczyszczalni ścieków oraz poprawić jakość wody pitnej, co za tym idzie jakość życia mieszkańców i ich zdrowie.

Spotkania na podobzszarze rewitalizacji Chotomów Centrum odbyły się w dniach: 28.11.2016 i 12.12.2016 w Gimnazjum w Chotomowie oraz 05.12.2016 w Dom Dziecka w Chotomowie. Uczestniczyło w nich łącznie 22 osoby. Byli to przedstawiciele różnych grup wiekowych, w tym przedsiębiorcy, radni, wójt i pracownicy instytucji gminnych.

Uczestnicy spotkań wykazywali się dużą troską o miejsce zamieszkania i chęcią wsparcia rozwiązania istniejących problemów społecznych. Szczególnie istotna dla tego podobzszaru jest niska jakość i estetyka przestrzeni oraz brak bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc do spędzania wolnego czasu przez mieszkańców oraz brak atrakcyjnego centrum wsi, pełniącego swoje funkcje społeczne. Kolejnym ważnym problemem jest nieporządek na posesjach oraz bałagan architektoniczny wynikający m.in. z gęstości zabudowy i dużej liczby lokali usługowych, którym towarzyszą reklamy, witryny i bilbordy wielkopowierzchniowe, psujące krajobraz. Z uwagi na gęstość zabudowy i bliskość Legionowa jest to także miejsce występowania, szczególnie w okresie zimowym, smogu, który jak wynika z obserwacji mieszkańców, jest powodowany m.in. spalaniem śmieci i węgla niskiej jakości. Z uwagi na intensywny rozwój osadnictwa w ostatnich latach, za którym nie szły właściwe rozwiązania w planowaniu przestrzennym, zapewniające miejsce na usługi społeczne, oferta instytucji gminnych nie spełnia oczekiwań wszystkich mieszkańców. Szczególny brak odczuwalny jest w temacie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, której w Chotomowie praktycznie nie ma. Nie ma także gruntów gminnych, które można by było wykorzystać do stworzenia takiej przestrzeni. Dlatego mieszkańcy zaproponowali wykorzystanie terenu rezerwy gruntowej przeznaczonej pod budowę mostu do stworzenia tam boiska i miejsca spotkań w plenerze. Wiąże się to jednak z powołaniem organizacji pozarządowej, która koordynowałaby działanie takiego miejsca, ponieważ gmina nie może podejmować żadnych działań na terenie objętym rezerwą. Warto wspomnieć, że na terenie rezerwy działa już jedna lokalna organizacja pozarządowa, Fundacja Sympatyków Pszczelarstwa „Nasze Pszczoły”, prowadząca m.in. pasiekę i działalność edukacyjną na temat pszczół. Uczestnicy spotkań zaproponowali także różne działania mające na celu integrację mieszkańców połączoną z poprawieniem estetyki przestrzeni – konkursy na ulicę, organizację dni sąsiada czy dni ulicy. Ważnym elementem planowanych projektów była

aktywizacja mieszkańców, którzy z różnych powodów nie korzystali do tej pory z oferty gminy, szczególnie mało aktywnych osób starszych i młodzieży.

Spotkania na podobszarze rewitalizacji Jabłonna Centrum odbyły się w dniach: 30.11.2016 i 14.12.2016 w Urzędzie Gminy w Jabłonie, 08.12.2016 w Szkole Podstawowej w Jabłonie. Uczestniczyło w nich łącznie 5 osób. Zainteresowanie mieszkańców spotkaniami w Jabłonie było bardzo małe, choć jest to najbardziej liczna wieś w gminie. Te obserwacje, poparte wynikami diagnozy (o czym więcej w rozdziale Diagnoza), potwierdzają niski poziom kapitału społecznego i zaangażowania mieszkańców tego sołectwa w sprawy gminy.

Mimo niewielkiego zainteresowania spotkaniami, osoby które wzięły w nich udział wykazały duże zrozumienie ideą rewitalizacji i wrażliwość na problemy społeczne występujące na tym podobszarze. Za jeden z najważniejszych został uznany niski poziom dochodów części mieszkańców, szczególnie tych mieszkających w Jabłonie od pokoleń, często osób starszych. Niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu, brak miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży oraz małe wsparcie osób starszych mieszkających samodzielnie, to kolejne problemy tego podobszaru. Na spotkaniach został poruszony także temat niskiego poziomu aktywności społecznej i mała integracja mieszkańców, co przekłada się na brak odpowiedzialności za dobro wspólne (nielegalne wysypiska, spalanie śmieci, bałagan na posesjach, nieszczelne szamba i inne). Wymienione problemy są charakterystyczne dla całego podobszaru jednak ich największa koncentracja wstępuje w dzielnicy Choinki, objętej rewitalizacją. Ważnym tematem była także potrzeba podjęcia interwencji związanej z poprawą estetyki przestrzeni podobszaru. Utworzenie standardów wyglądu reklam, renowacja budynków użyteczności publicznej, dostosowanie ich do potrzeb osób niepełnosprawnych i stworzenie spójnej architektonicznie przestrzeni centrum gminy, które byłoby jej wizytówką i służyło osobom zamieszkałym na podobszarze ale także pozostałym mieszkańcom gminy i turystom. Podobnie jak na podobszarze Chotomów Centrum, poruszony został temat zanieczyszczeń powietrza oraz, co charakterystyczne dla Jabłony, temat zanieczyszczeń gleby w wyniku intensywnej uprawy ogrodniczej w przeszłości. Zdaniem uczestników spotkań konieczne jest podjęcie działań edukacyjnych z mieszkańcami na temat ekologii i ochrony środowiska. Projekty zaproponowane przez uczestników spotkań koncentrowały się na rozwiązaniu wymienionych wyżej problemów.

Po sformułowaniu projektów i doprecyzowaniu granic obszaru rewitalizacji w dn. 29.12.2016 w Urzędzie Gminy Jabłonie odbyła się trzecia i ostatnia debata, której celem było zebranie opinii na temat projektów, jakie powstały na podstawie diagnozy i spotkań na wybranych trzech podobszarach objętych Programem Rewitalizacji. W debacie uczestniczyło 14 osób:

mieszkańcy, radni, przedstawiciele organizacji pozarządowych, urzędu i instytucji gminnych oraz Wójt.

Na przełomie listopada i grudnia (27.11. 2016 i 03.12.2016) odbyły się także trzy spacery konsultacyjne śladami obiektów historycznych i zabytkowych po obszarze rewitalizacji. Gmina Jabłonna ma bardzo bogatą historię i tradycję lokalną, a na jej terenie znajduje się wiele ciekawych zabytków. Jest to duży potencjał, który może być wykorzystany w prowadzeniu działań przy realizacji projektów rewitalizacyjnych. Celem spacerów było pokazanie mieszkańcom wspomnianych potencjałów a także obejrzenie obszaru rewitalizacji i zwrócenie uwagi na problemy. Spacerowały się na:

- podobszarze Wsie Zachodnie – spacer z historią Twierdzy Modlin w tle. Zwiedzanie ruin Dzieła 10. Przejście ulicą Warszawską i Modlińską do pozostałości Fortu XVIII.
- podobszarze Chotomów Centrum – w trakcie którego zwiedzany był: Cmentarz Parafialny, Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, Gimnazjum im. Orła Białego, pomnik Orła Białego, stacja PKP.
- podobszarze Jabłonna Centrum – w trakcie którego zwiedzany był budynek poczty, pomnik poległych żołnierzy Wojska Polskiego i mieszkańców Jabłony, Skwer „Alfy” i „Skiby”, budynek Urzędu Gminy Jabłonna, Pomnik ku czci Żołnierzy Armii Krajowej, Pałac i park.

W spacerach wzięły udział 24 osoby. W trakcie spacerów mieszkańcy niejednokrotnie z zaskoczeniem odkrywali bogactwo historycznego dziedzictwa gminy. Dawali swoje propozycje wykorzystania zwiedzanych miejsc na potrzeby programu rewitalizacji np. odnowa zabytkowych budynków przy ul. Modlińskiej 102 – dawnej wozowni i Modlińskiej 130 – zdegradowanego budynku komunalnego, i przeznaczenie ich np. na miejsce aktywności społecznej, gospodarczej, spotkań dla mieszkańców czy Przedszkole. Przestrzeni Pałacu i otaczającego parku na cele kulturalne i promocji zdrowego trybu życia. Bogata historia odwiedzanych miejsc powinna według zwiedzających zostać wykorzystana do rozwoju turystyki, co za tym idzie tworzenia nowych miejsc pracy oraz budowania marki gminy i atrakcyjności jej dawnych centrów, znajdujących się na obszarze rewitalizacji. Spacerowały także negatywne obserwacje: niską estetykę przestrzeni, nieład architektoniczny, wielość reklam i wielkopowierzchniowych bilbordów, zlokalizowanych przy głównych szlakach komunikacyjnych, zaniedbane posesje i nielegalne wysypiska śmieci. Brak jasno wyznaczonych i reprezentacyjnych centrów gminy, pełniących funkcje społeczne. Kumulacja tych zjawisk występuje szczególnie na podobszarze Chotomów Centrum i Jabłonna Centrum. Spacerowały były ważnym uzupełnieniem analizy danych ilościowych i jakościowych oraz spotkań z mieszkańcami.

Element konsultacji wyboru obszaru rewitalizacji zawarty został również w programie szkolenia zorganizowanego dla radnych w dn. 18-19 listopada 2016 r. Przy użyciu map pracowali oni nad doprecyzowaniem wyznaczonego na podstawie danych ilościowych obszaru rewitalizacji. Członkowie rady, którzy są lokalnymi liderami i wieloletnimi mieszkańcami wsi objętych rewitalizacją, znają bardzo dobrze lokalne uwarunkowania lokalne. Efektem pracy grupy było pogłębienie diagnozy problemów i potrzeb mieszkańców, identyfikacja interesariuszy oraz potencjałów, a także propozycje zmian granic obszaru rewitalizacji. W szkoleniu wzięło udział 12 radnych, wójtowie oraz pracownicy Urzędu Gminy, zaangażowani w tworzenie Programu.

W listopadzie i grudniu zostały przeprowadzone 84 ankiety z mieszkańcami obszaru zdegradowanego obejmującego wsie: Jabłonna, Chotomów, Skierdy, Suchocin, Boża Wola. Ich celem było pogłębienie diagnozy przeprowadzonej na podstawie danych ilościowych. Wyniki analizy ankiet zostały uwzględnione w Programie i posłużyły do określenia sytuacji życiowej, problemów i potrzeb interesariuszy rewitalizacji, a także były brane pod uwagę przy wyznaczaniu obszaru rewitalizacji i formułowaniu projektów. Niezależnie od różnic występujących między podobszarami, jako największe problemy wskazano biedę, marazm i beczynność, zanieczyszczenie powietrza, nielegalne wysypiska śmieci i brak dostępu do mediów. Szczegółowo wyniki ankiet zostały podane w opisie podobszarów rewitalizacji.

W lutym 2017 roku przeprowadzono 11 indywidualnych wywiadów pogłębionych z mieszkańcami 3 wyznaczonych podobszarów rewitalizacji. Ich celem było poszerzenie wiedzy na temat zdiagnozowanych w trakcie analizy danych ilościowych i ankiet problemów tam występujących. Mieszkańcy, z którymi zostały przeprowadzone wywiady, wskazywali bardzo precyzyjnie miejsca i problemy z jakimi stykają się mieszkańcy. Wywiady były bardzo pomocne przy uzasadnieniu wyboru obszaru rewitalizacji i doprecyzowywaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Przygotowany projekt Programu Rewitalizacji został poddany konsultacjom społecznym, które trwały od 24 stycznia do 15 lutego 2017 roku. Uwagi do programu można było składać poprzez formularz konsultacyjny. Z tej formy skorzystało dwanaścioro osób. Na wniosek mieszkańców i radnych w lutym zostało zorganizowane również spotkanie konsultacyjne z mieszkańcami, w trakcie którego omawiane były zapisy Programu. Wzięło w nim udział 15 osób. Wnioski, opinie i propozycje mieszkanków i mieszkańców, jakie wpłynęły do urzędu poprzez formularz konsultacyjny i w trakcie spotkań, zostały rozpatrzone, a część z nich uwzględniona w przygotowywanym Programie. Protokół z konsultacji dostępny jest na stronie internetowej urzędu w zakładce Rewitalizacja i na BIP-ie urzędu gminy w zakładce konsultacje społeczne.

Pragniemy złożyć podziękowania wszystkim osobom, które zaangażowały się w przygotowanie Programu: mieszkankom i mieszkańcom, przedstawicielom lokalnych organizacji pozarządowych, Radnym Gminy, przedsiębiorcom, pracownikom Urzędu Gminy Jabłonna i pracownikom wszystkich instytucji gminnych.

Powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym

---

Zapisy Programu Rewitalizacji Gminy Jabłonna na lata 2017-2023 powstawały w zgodzie i z uwzględnieniem innych istniejących dokumentów strategicznych.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jabłonna na lata 2017-2030³

Program Rewitalizacji oraz Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jabłonna opracowywane były równolegle i w sposób skoordynowany. Strategia jest instrumentem długoterminowej polityki kompleksowego i trwałego (zrównoważonego) rozwoju gminy Jabłonna. Określa wizję gminy, jaka ma zostać zrealizowana, i najważniejsze kierunki działań rozwojowych zapisane w postaci celów strategicznych i odpowiadających im działań. Niniejszy Program Rewitalizacji (ukierunkowany przede wszystkim na rozwój społeczny i gospodarczy gminy) jest dokumentem operacyjnym, podrzędnym w stosunku do Strategii i realizującym jej założenia we wspomnianych obszarach. Wszystkie działania opisane w Programie zgodne są ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy. Program w szczególności wpisuje się w następujące jej cele.

Cel strategiczny I. Zrównoważony rozwój osadnictwa:

Cel ten, podobnie jak i kolejne, związany jest ze specyfiką położenia gminy, która graniczy z Warszawą, jest z nią dobrze skomunikowana, a jednocześnie pozostaje miejscem atrakcyjnym przyrodniczo i cenowo, co sprzyja rozwojowi osadnictwa jednorodzinnego. Szybki przyrost mieszkańców wiąże się z pojawieniem się także wielu nowych problemów w sferach społecznych, technicznych, infrastrukturalno-przestrzennych i środowiskowych. Jeśli chodzi o sferę techniczną i infrastrukturalno-przestrzenną, na terenie gminy, w tym w dużej mierze na obszarze objętym rewitalizacją, występują problemy z brakiem infrastruktury kanalizacyjnej i wodociągowej a także infrastruktury świadczącej dobrej jakości usługi społeczne. Braki te, w połączeniu ze specyfiką gminy, polegającą na gęstej zabudowie, dawną intensywną uprawą ogrodniczą oraz funkcjonowaniem w przeszłości wysypiska śmieci i zaniedbaniami w sferze planowania przestrzennego, wpływają znacząco na obniżenie jakości życia mieszkańców. Mimo, że wymienione bariery występują na terenie

---

³ Projekt Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jabłonna na lata 2017–2030 jest w trakcie konsultacji i w kwietniu 2017 roku przedłożony zostanie Radzie Gminy Jabłonna celem uchwalenia.

całej gminy, ich rozwiązanie jest szczególnie ważne dla osiągnięcia celów założonych w Programie Rewitalizacji.

- cel 1.1. „Rozbudowa gminnego zasobu lokalowego” w zakresie utworzenia nowych mieszkań komunalnych, socjalnych i treningowych oraz kontroli stanu technicznego i termomodernizacji już istniejących.

Jest to ważny element Programu Rewitalizacji, mający na celu wsparcie mieszkańców o niższym statusie dochodów lub przejściowo znajdujących w trudnej sytuacji życiowej. Istniejące na terenie gminy budynki komunalne wymagają remontów, niezbędna jest także budowa nowych mieszkań.

- cel 1.2.1. „Utworzenie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej” w zakresie rozbudowy sieci wodociągów i kanalizacji na obszarach rewitalizowanych oraz wsparcia budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

Budowa kanalizacji i wsparcie mieszkańców w budowie przyłączy kanalizacyjnych przyczyni się do likwidacji często nieszczelnych szamb przydomowych (o czym wspominają sami mieszkańcy) i zmniejszy koszty wywozu nieczystości. Poprawi czystość wód i gleby, co ważne jest szczególnie na obszarze rewitalizacji, obejmującym najstarsze części gminy, o gęstej zabudowie, zamieszkałym przez osoby o relatywnie niższych dochodach. Brak infrastruktury wodno-kanalizacyjnej hamuje także rozwój przedsiębiorczości. Jej budowa podniesie atrakcyjność terenów objętych rewitalizacją i ułatwi potencjalnym inwestorom, czy samym mieszkańcom zakładanie firm, rozwój obszaru i tworzenie nowych miejsc pracy.

- cel 1.3. „Ład przestrzenny” w zakresie uporządkowania przestrzeni publicznej w obszarach rewitalizowanych i wypracowania standardów dotyczących estetyki szyldów i reklam.

Gmina Jabłonna podziela los większości miejscowości podwarszawskich, które z uwagi na swoje położenie wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych prowadzących do stolicy, są atrakcyjnym miejscem do prowadzenia różnego rodzaju działalności usługowej i zamieszczania wielkopowierzchniowych reklam. Poprawa estetyki przestrzeni gminy, zlokalizowanych głównie w jej starych centrach objętych rewitalizacją jest ważnym elementem Programu, zgłoszonym przez mieszkańców. W dokumencie tym działania służące poprawie estetyki zostały połączone z integracją i aktywizacją społeczną mieszkańców.

- cel 1.4. „Skuteczna ochrona zasobów naturalnych gminy” w zakresie utworzenia punktu selektywnej zbiórki odpadów (PSZOK) i wspierania wymiany kotłów grzewczych.

Ważnym elementem Programu jest zadbanie o środowisko naturalne gminy, poprawa jakości powietrza (w 2016 i 2017 roku występowały na tym terenie jedne z największych smogów w Polsce) i likwidacja nielegalnych wysypisk. Budowa PSZOK i wsparcie finansowe

mieszkańców, szczególnie tych o niższych dochodach, korzystających ze starych pieców, poparte długofalowymi działaniami edukacyjnymi w temacie ekologii, przyczyni się do poprawienia jakości powietrza i estetyki przestrzeni, z której będą mogli korzystać mieszkańcy.

- Cel 1.5. „Sieci komunikacyjne odpowiadające na potrzeby mieszkańek i mieszkańców” w zakresie utworzenia systemu Park&Ride w Chotomowie i budowy ścieżek rowerowych.

Zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza oraz hałasu związanych z intensywną komunikacją samochodową, likwidacja nielegalnych parkingów, korków i skrócenie czasu dojazdu do pracy, poprawienie bezpieczeństwa na drogach, to powody, dla których projekt budowy Park&Ride w Chotomowie i ścieżek rowerowych jest wpisany do przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Cel strategiczny II. Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w proces rozwoju Gminy:

Projekty wpisujące się w ten cel wychodzą naprzeciw takim zdiagnozowanym problemom jak: bierność społeczna i/lub zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji czy niewystarczający poziom integracji społecznej, niskie zaangażowanie się mieszkańców w życie gminy i słaba komunikacja między urzędem a mieszkańcami. Kolejnym bardzo ważnym jest małe włączenie w życie gminy osób z różnymi niepełnosprawnościami. Przedsięwzięcia mające na celu rozwiązanie wymienionych problemów są jednymi z najważniejszych w Programie, uwzględnionymi niemalże we wszystkich projektach.

- cel 2.1.2. „Skuteczne konsultacje społeczne” w zakresie partycypacyjnego tworzenia planów działania instytucji na obszarach rewitalizowanych.
- cel 2.2. „Integracja mieszkańek i mieszkańców gminy” w zakresie rozbudowy infrastruktury społecznej i animowania współpracy;
- cel. 2.2.2. „Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu” w zakresie punktu dla osób z niepełnosprawnościami;
- cel 3. „Wzrost wpływu mieszkańców na życie społeczne gminy” w zakresie wspierania inicjatyw oddolnych i rozbudowy wolontariatu.

Cel strategiczny III. Edukacja odpowiadająca potrzebom mieszkańców w różnym wieku:

Działania nakierowane na rozwój edukacji skierowanej do mieszkańców w każdym wieku są ważnym elementem programu i korespondują z potrzebami zgłaszanymi przez osoby uczestniczące w jego tworzeniu. Wymienione niżej cele będą realizowane w ramach

projektów rewitalizacyjnych. Są odpowiedzią na braki infrastruktury społecznej na podobszarze Wsie Zachodnie. Planowane działania związane z edukacją mieszkańców np. w temacie ekologii i dbałości o środowisko naturalne są niezbędne do osiągnięcia celów Programu.

- cel 3.1. „Dostęp do edukacji przedszkolnej dla wszystkich mieszkank i mieszkańców” w zakresie utworzenie klubu malucha w Skierdach i klubu dla rodziców w budynku przy ul. Modlińskiej 102;
- cel 3.4. „Oferta edukacyjna dla dorosłych mieszkank i mieszkańców” w zakresie edukacji ekologicznej.
- cel 3.3.2.: „Oferta edukacyjna dla osób starszych”. Stworzenie szerokiej oferty w zakresie: zajęć z edukacji informatycznej, nauki języków obcych, spotkań terapeutycznych, treningów pamięci, edukacji w zakresie integracji międzypokoleniowej, profilaktyki zdrowia.

Cel strategiczny IV. Wsparcie lokalnych przedsiębiorstw:

Wsparcie lokalnych przedsiębiorców ma na celu z jednej strony ich wzmocnienie i tworzenie nowych miejsc pracy, ale także budowanie relacji z sektorem. Zaproszenie przedsiębiorców do zaangażowania się w realizację projektów rewitalizacyjnych oraz, co bardzo ważne, do poprawy estetyki przestrzeni, polegającej na przestrzeganiu standardów wielkości reklam.

- cel 1. „Promocja lokalnych przedsiębiorstw przez gminę” w zakresie utworzenia przestrzeni biurowej w budynku przy ul. Modlińskiej 102 i organizowania kiermaszy lokalnego rzemiosła, rękodziela i produktów przetwórstwa rolniczego, wsparcia edukacyjnego dla przedsiębiorców, integracji środowiska przedsiębiorców, partnerska realizacja projektów infrastrukturalnych i społecznych na rzecz mieszkańców.

Cel strategiczny V. Tworzenie warunków dla realizacji pozazawodowych potrzeb mieszkańców:

- cel 5.2.2. „Wsparcie amatorskiego ruchu rekreacyjno-sportowego” w zakresie wybudowania i społecznościowego zarządzania infrastrukturą społeczno-sportową w Chotomowie i zatrudnienia animatorów sportu, animacji społeczności lokalnych, partycypacyjnego tworzenia oferty spędzania wolnego czasu na obszarach rewitalizowanych.

Projekty rewitalizacyjne korespondują z tym celem i przewidują szereg działań związanych z tworzeniem ciekawej oferty spędzania wolnego czasu i promocji zdrowego trybu życia poprzez aktywizację sportową mieszkańców w każdym wieku.

Link do projektu Strategii:

<http://www.jablonna.pl/gmina/pliki/aktualnosci/2017/marzec/strategia%2010.03.17.pdf>

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jabłonna

Wszystkie projekty inwestycyjne zaplanowane w Programie są zgodne z założeniami Studium, w szczególności:

- utrwalenie trzech głównych stref funkcjonalnych ze strefami centrotwórczymi w miejscowościach: Jabłonna, Chotomów i Bożej Woli, Suchocinie, Skierdach (tak zwanych Wsiach Zachodnich);
- wyznaczenie terenów ścisłego centrum miejscowości: Jabłonna, Chotomów i Wsi Zachodnich dla perspektywicznego rozwoju funkcji mieszkaniowej i usługowej, w tym usług publicznych.

Intensywny rozwój osadnictwa na terenie gminy Jabłonna i zmiana jej funkcji – z gminy o charakterze rolniczym na gminę o charakterze osadniczym – jaka nastąpiła w ostatnich dziesięcioleciach, wymaga podjęcia odpowiednich działań przez samorząd. Ich celem jest zapewnienie wysokiej jakości usług społecznych, łatwego dostępu do kultury edukacji i infrastruktury sportowej oraz ciekawej oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców w różnym wieku. Także zapewnienie bezpieczeństwa i przyjaznej komunikacji. Wszystkie wymienione wyżej działania wpisują się bardzo w założenia Programu Rewitalizacji i ideę rewitalizacji. Obszar rewitalizacji w gminie Jabłonna obejmuje najstarsze części gminy, które w naturalny sposób stały się jej centrami, z uwagi na funkcjonowanie na ich terenie budynków użyteczności publicznej, koncentracji usług i usytuowanie przy głównych ciągach komunikacyjnych. Są to jednocześnie tereny najbardziej zaniedbane i wymagające wszechstronnej interwencji. W ramach zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewiduje się szereg działań skierowanych na poprawienie jakości życia mieszkańców i dostępu do usług społecznych, poprawienie estetyki i ładu architektonicznego centrów gminy na wybranych 3 podobszarach.

Link do Studium: http://ug.jablonna.ibip.pl/public/popup.php?id_menu_item=151147

Zgodność z celami Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2015-2021:

To opracowanie, które obejmuje zarówno diagnozę zjawisk społecznych, jak i cele, które należy realizować w zakładanych latach, aby wspomóc rozwój społeczności w gminie. Strategia, w warstwie programowej obejmuje: cele oraz kierunki działań, które zmierzały będą do rewitalizacji tkanki społecznej gminy Jabłonna. Strategia w szczególności sposób związana jest z zaplanowanym, kompleksowym procesem rewitalizacji, ponieważ większość z zasygnalizowanych w niej problemów społecznych znajduje swoje odzwierciedlenie na poziomie niniejszego Programu ze względu na koncentrację przestrzenną negatywnych

zjawisk społecznych. Spójność opisywanego dokumentu z założeniami rewitalizacji występuje w następujących celach:

- cel strategiczny 1. „Systematyczna analiza istniejących problemów społecznych” w zakresie prowadzenia uspołecznionego monitoringu i ewaluacji realizacji Programu.
- cel strategiczny 2. „Realizacja gminnego systemu pomocy rodzinie” w zakresie utworzenia placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży na obszarze Jabłonny i Chotomowa.

Działanie to wychodzi naprzeciw potrzebom zapewnienia młodzieży mieszkającej i uczącej się na terenie gminy, bezpiecznej przestrzeni do spędzania wolnego czasu i rozwoju osobistego, ze szczególnym uwzględnieniem młodych ludzi pochodzących z rodzin o niższych dochodach. Przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym i uzależnieniom młodzieży.

- cel szczegółowy 3.3. „Podejmowanie działań na rzecz poprawy sytuacji bytowej osób i rodzin żyjących w biedzie” w zakresie utworzenia spółdzielni socjalnej dla osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.

Program Rewitalizacji wpisuje się w realizację niniejszego celu. Zakłada on stworzenie przynajmniej jednej spółdzielni socjalnej, w której znajdą zatrudnienie osoby długotrwale bezrobotne z terenu gminy, w tym zamieszkałe na obszarze objętym rewitalizacją.

- cel szczegółowy 4.5. „Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności” w zakresie utworzenia punktu informacyjno-konsultacyjnego dla osób z niepełnosprawnościami.

Dotychczasowe działania gminy skierowane do osób z różnymi niepełnosprawnościami i ich rodzin zostały zdiagnozowane w trakcie tworzenia Programu jako niewystarczające. Działania zaplanowane w niniejszym dokumencie mają na celu poprawienie jakości życia osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin, a także włączenie społeczne, poprzez m.in. wsparcie GOPS w powołaniu i prowadzeniu punktu, dostosowanie budynków użyteczności publicznej i ich oferty oraz wsparcie osób niepełnosprawnych na rynku pracy.

- cel szczegółowy 6.2.: „Rozwój działalności wolontariatu w ośrodku” w zakresie sieciowania instytucji wokół wolontariatu, działań promocyjnych i szkoleń merytorycznych wolontariuszy.

Wsparcie rozwoju wolontariatu w ramach Programu Rewitalizacji wychodzi naprzeciw zdiagnozowanym potrzebom zaangażowania się społecznego mieszkańców i potrzeby wsparcia osób najbardziej tego potrzebujących, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców obszaru rewitalizacji. Rozwój wolontariatu planowany jest także jako

przestrzeń rozwoju osobistego mieszkańców, jedna z form spędzania wolnego czasu, przestrzeń do aktywizacji społecznej i integracji.

Link do Strategii: <http://www.jablonna.pl/gmina/pliki/aktualnosci/2017/luty/VIII-55-2015.pdf>

Zgodność z celami Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jabłonna na lata 2009-2016:

Program Rewitalizacji wpisuje się w cele Programu Ochrony Środowiska, który w 2017r. będzie aktualizowany. Diagnoza i badania przeprowadzone w ramach tworzenia niniejszego dokumentu wyznaczają kierunki i przedstawiają oczekiwania mieszkańców w temacie ochrony środowiska i bogatych zasobów przyrodniczych gminy. Są one ważnym potencjałem, który może zostać wykorzystany do podniesienia jakości życia mieszkańców, jej atrakcyjności osadniczej, turystycznej i rozwoju gospodarczego. Podane poniżej fragmenty zapisów programu Ochrony Środowiska zostały uwzględnione w zapisach przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Z uwagi na to, że są one zbieżne z zapisami Strategii, które zostały opisane wyżej, szczegółowe odniesienia do tych punktów nie wydają się już być potrzebne.

- cel systemowy 5.1 „Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych. Racjonalizacja ich wykorzystania oraz zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości wody do picia” w zakresie budowy kanalizacji i wodociągów oraz likwidacji dzikich wysypisk śmieci;
- cel systemowy 5.2. „Osiągnięcie dobrego stanu jakości powietrza atmosferycznego” w zakresie termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz wsparcia wymiany kotłów grzewczych;
- cel systemowy 5.3 „Ograniczenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców Gminy” w zakresie tworzenia alternatywnych systemów transportu;
- cel systemowy 6.2. „Poprawa stanu świadomości ekologicznej mieszkańców i administracji” w zakresie wszystkich działań związanych z edukacją ekologiczną.

Link do Programu:

http://www.jablonna.pl/gmina/pliki/prezentacja////////program_ochrony_sr.pdf

Część I. Diagnoza

Wybór obszarów

Informacje ogólne

Gmina Jabłonna leży w środkowej części województwa mazowieckiego w powiecie legionowskim. Powierzchnia gminy wynosi 64,8 kilometrów kwadratowych. Gmina od południa graniczy z miastem stołecznym Warszawą, od zachodu z miastem Nowy Dwór Mazowiecki, od północy z gminą Wieliszew i miastem Legionowo, a od wschodu z gminą Nieporęt. Południową granicę gminy wyznacza rzeka Wisła, której brzegi objęte są obszarem chronionym Natura 2000 „Dolina Środkowej Wisły”. Lasy stanowią aż 42% powierzchni gminy. Niemal dwie trzecie gminy podlegają ochronie prawnej w ramach Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.⁴ Bogate zasoby przyrodnicze i bliskość Warszawy stanowią o wysokiej atrakcyjności osadniczej Jabłonny.

Jabłonna to gmina wiejska, złożona z dziesięciu sołectw: Jabłonna, Rajszew, Boża Wola, Skierdy, Suchocin, Trzciany, Janówek Drugi, Wólka Górská, Dąbrowa Chotomowska, Chotomów. Sołectwa te skupione są w czterech strefach rozdzielonych lasami:

- a) Jabłonna,
- b) Chotomów i Dąbrowa Chotomowska,
- c) Janówek Drugi i Trzciany,
- d) Wólka Górská, Boża Wola, Skierdy, Suchocin, Rajszew.

a) Wieś Jabłonna zlokalizowana jest na granicy z Warszawą. Stanowi administracyjne centrum gminy i mieszczą się w niej siedziby wszystkich instytucji publicznych. W miejscowości, pomimo obecności siedziby Urzędu Gminy, brakuje czytelnego centrum z wyróżniających się obszarem centro- i społeczno-twórczym, w którym zlokalizowane byłyby usługi i miejsca spotkań dla mieszkańców.

b) Chotomów i Dąbrowa Chotomowska zlokalizowane są na północy gminy wzdłuż linii kolejowej Warszawa-Modlin. To najgęściej zaludnione wsie gminy, do których ze względu na dobrą komunikację z Warszawą każdego roku sprowadza się około 100 nowych mieszkańców. W miejscowości Chotomów zlokalizowane są filie Gminnego Centrum Kultury i Sportu oraz Biblioteki Publicznej. Infrastruktura publiczna nie odpowiada jednak rosnącym potrzebom ludności. Pomimo intensywnego rozwoju budownictwa jednorodzinne centrum wsi Chotomów pozostaje zaniedbane.

---

⁴ Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jabłonna na lata 2017–2030.

c) Janówek Drugi i Trzciany to wsie zlokalizowane na północnym wschodzie gminy również wzdłuż linii kolejowej. To obszar rzadko zaludniony odgraniczony lasem od biegnącej przez gminę ulicy Modlińskiej. Są to sołectwa o znacznej powierzchni lasów, bardzo atrakcyjne przyrodniczo, o ubogiej infrastrukturze.

d) Sołectwa Wólka Górską, Boża Wola, Skierdy, Suchocin, Rajszew zlokalizowane są w południowo-zachodniej części gminy na granicy z Nowym Dworem Mazowieckim. To trzecie centrum gminy z filią GCKiS, dość ubogą infrastrukturą sportową i lokalami gminnymi, zdecydowanie rzadziej zaludnione od Chotomowa i Jabłonna, najbardziej doświadczające problemów technicznych.

Ludność

Ze względu na atrakcyjne położenie liczba mieszkańców Jabłonna stale rośnie. W okresie pięciu lat od 2011 do 2016 roku liczba mieszkańców gminy wzrosła o ponad tysiąc pięćset osób z 15 823 do 17 407. Szczególnie wiele osób sprowadza się do miejscowości Jabłonna i Chotomów, w których w tym okresie odnotowano stały wzrost.

Tabela 1. Liczba mieszkańców poszczególnych sołectw Gminy Jabłonna w latach 2011–2015.

Sołectwo	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Boża Wola	343	345	368	382	397	412
Chotomów	5123	5240	5339	5457	5541	5576
Dąbrowa Chotomowska	615	634	650	677	692	688
Jabłonna	7849	8072	8247	8389	8547	8649
Janówek II	167	171	176	176	189	192
Rajszew	500	517	533	543	542	545
Skierdy	769	787	810	849	850	850
Suchocin	234	239	241	233	230	235
Trzciany	162	182	192	198	198	206
Wólka Górską	61	60	42	55	54	54

* Opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Jabłonna.

Gęstość zaludnienia w gminie jest bardzo zróżnicowana. Na obszarach położonych na zachodzie zamieszkuje zdecydowanie mniej osób. Najgęściej zaludnioną miejscowością jest Chotomów z liczbą 755,6 osób na kilometr kwadratowy, która jest wysoka nawet w skali Polski. Z wysoką gęstością zaludnienia wiąże się także wzrost liczby przestępstw, które popełniane są najczęściej w Chotomowie, Dąbrowie Chotomowskiej i Jabłonie.

Tabela 2. Gęstość zaludnienia w poszczególnych sołectwach Gminy Jabłonna w 2016 roku.

Sołectwo	Gęstość zaludnienia
Boża Wola	146,4
Chotomów	755,6
Dąbrowa Chotomowska	352,5
Jabłonna	324,9
Janówek II	247,6
Rajszew	23,4
Skierdy	113,9
Suchocin	104,1
Trzciany	43,4
Wólka Górská	34,4

* Opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Jabłonna.

Uwarunkowania historyczne problemów gminy

1) Intensywne uprawy szklarniowe

Jak wynika z informacji uzyskanych od mieszkańców, gmina Jabłonna do końca lat osiemdziesiątych zaopatrywała Warszawę w świeże warzywa i kwiaty. Mieszkańcy na prywatnych posesjach prowadzili indywidualnie uprawy szklarniowe, a płody rolne sprzedawali w Warszawie. Jabłonna miała wizerunek „wsi badylarzy”, handlujących w Warszawie. Stałe dochody ze sprzedaży pozwalały osobom zamieszkującym gminę żyć dostatnio. Sytuacja zmieniła się wraz z transformacją systemową. Upadł rynek zbytu wśród indywidualnych nabywców w Warszawie. Uprawa warzyw na małą skalę przestała się opłacać i wielu mieszkańców starej części Jabłony, Chotomowa i Wsi Zachodnich w obliczu braku możliwości rozwoju swoich gospodarstw rolnych zubożało. Obecnie na posesjach wciąż znajdują się pozostałości po szklarniach, gleba zanieczyszczona jest tak zwanym szkłem poszklarniowym oraz używanymi w nadmiernych ilościach pestycydami.

2) Degradacja centrum gminy

Przez centrum wsi Jabłonna ulicą Modlińską przebiegała droga krajowa nr 61. W 2008 roku otwarta została obwodnica, która omija centrum wsi od strony wschodniej. Pomimo upływu ośmiu lat ulica Modlińska zachowała charakter drogi przelotowej. Degradacji uległ dawny charakter okolicy Pałacu Poniatowskich, budynku Urzędu Gminy, Poczty i Gminnego Centrum Kultury i Sportu. Obszar ten historycznie pełnił funkcje reprezentacyjne i leżał na trasie wjazdowej do Pałacu. Obecnie nie pełni już funkcji centrotwórczych. Pomimo obecności siedzib instytucji publicznych brakuje miejsc sprzyjających tworzeniu więzi

społecznych. Ulica zdominowana jest przez szyldy reklamowe i ruch samochodowy. Brakuje miejsc spędzania wolnego czasu i spotkań.

3) Zmiana funkcji gminy

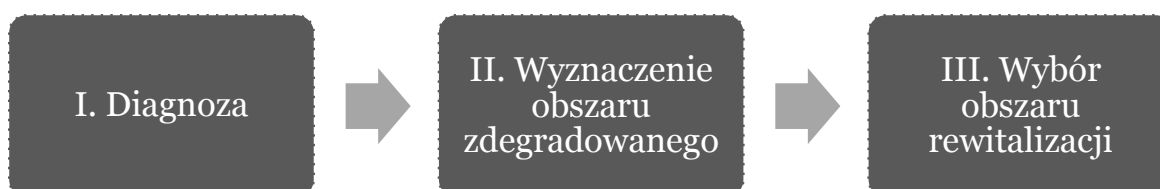
Historycznie gmina Jabłonna miała charakter rolniczy. Ze względu na bliskość miasta stołecznego Warszawy i wiążący się z nią stały intensywny wzrost liczby ludności rola gminy zaczęła sprowadzać się do funkcji „sypialni Warszawy” (szczególnie w najliczniej zamieszkanym sołectwach Jabłonna i Chotomów). Wraz ze wzrostem gęstości zaludnienia rośnie liczba przestępstw. Dawne centra wsi Jabłonna i Chotomowa ubożają ze względu na koncentrację nowych inwestycji mieszkaniowych na obrzeżach sołectw. Historyczne centra ulegają stopniowej degradacji. Brakuje tam oferty spędzania wolnego czasu, która mogłaby przyczynić się do wzrostu identyfikacji nowych mieszkańców z gminą i rozwoju kapitału społecznego.

Diagnoza gminy Jabłonna, delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Celem pogłębionej diagnozy jest poznanie potrzeb, wyznaczenie celów rewitalizacji oraz określenie działań jakie należy podjąć, aby wyprowadzić obszar rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

Punktem wyjścia jest przyjęcie podziału administracyjnego umożliwiającego docelowe wyodrębnienie obszaru zdegradowanego. Definicja obszaru zdegradowanego przedstawiona została w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014- 2020 (z dnia 3.07.2015 r.). Zgodnie z tym dokumentem obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Wytyczne te są podstawą do przyjętej metodyki zbierania i oceny danych. Analogiczną definicję wprowadza ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

Wyznaczanie obszaru zdegradowanego przebiegało trzyetapowo:

W poniższym rozdziale opisany został etap diagnozy.

Diagnoza przeprowadzona została w oparciu o wskaźniki dla wybranych obszarów (sfera społeczna, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna) dla każdego sołectwa – szczegółowy opis poszczególnych obszarów, jak i przyjętych w analizie wskaźników znajduje się kolejnym podrozdziale. Dodatkowo diagnoza uzupełniona została danymi o charakterze jakościowym pochodzącymi ze spotkań z mieszkańcami. Metodologia prowadzenia spotkań opisana została w rozdziale dotyczącym partycypacji.

Cel i obszary analizy wskaźnikowej

Przeprowadzona na potrzeby niniejszego opracowania diagnoza obejmowała analizę wskaźników w następujących obszarach:

- **Sfera społeczna** – analiza wskaźników związana z takimi wskaźnikami jak poziom aktywności zawodowej/bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, aktywności społecznej i udziału w życiu publicznym. Analizie poddano także wskaźniki związane z demografią.
- **Sfera środowiskowa** – analiza wskaźników związanych ze stanem środowiska (jakość powietrza, nielegalne wysypiska śmieci)
- **Sfera przestrzenno-funkcjonalna** – analiza wskaźników związanych z infrastrukturą techniczną i społeczną, wskaźników związanych z liczbą i jakością terenów publicznych.
- **Sfera techniczna** – analiza wskaźników związanych ze stanem obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym.

Podstawową jednostką dla prowadzonej analizy było sołectwo. W sumie przeanalizowano 10 sołectw wchodzących w skład gminy. Poniższa mapa przedstawia Gminę Jabłonna w podziale na analizowane sołectwa:

Mapa 1. Podział na sołectwa Gminy Jabłonna.

Analiza prowadzona była przy zastosowaniu zasady jak największej dokładności. Tam, gdzie była taka możliwość wskaźnik określany był na poziomie ulic w każdym sołectwie. Przyjęcie takiego założenia metodologicznego pozwoliło na dokonanie rzetelnej analizy i trafny wybór obszarów zdegradowanych.

Przyjęte definicje wskaźników i źródła pozyskanych danych

Dla każdego z przyjętych obszarów określone zostały szczegółowe wskaźniki, które umożliwiły przeprowadzenie szczegółowej analizy. Szczegółowy wykaz wskaźników w podziale na poszczególne strefy, wraz z ich definicją i źródłem pozyskiwania informacji, a także zakresem i dokładnością danych przedstawia tabela poniżej:

Strefa społeczna:

Nazwa wskaźnika	Definicja wskaźnika	Źródło danych	Zakres danych	Dokładność danych
Wskaźniki związane z analizą demograficzną				
Struktura ekonomiczna ludności	Liczba mieszkańców, w podziale na poszczególne grupy ekonomiczne (osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym)	UG Jabłonna,	2011-2016	Sołectwa i ulice
Wskaźniki związane z analizą rynku pracy				
Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego	Procentowy udział osób zarejestrowanych jako bezrobotne w liczbie ludności aktywnej	PUP Legionowo, GUS	2011-2016	Sołectwa i ulice

	zawodowo			
Wskaźniki związane z zagrożeniem ubóstwem lub wykluczeniem społecznym				
Odsetek rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	Odsetek rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w liczbie mieszkańców sołectwa	GOPS Jabłonna	2011-2016	Sołectwa
Wskaźnik rodzin pobierających dofinansowanie do obiadów w 2016 r.	Odsetek rodzin pobierających dofinansowanie do obiadów w liczbie mieszkańców sołectwa	GOPS Jabłonna	2011-2016	Sołectwa i ulice
Odsetek rodzin pobierających Świadczenia Wychowawcze 500+ na pierwsze dziecko w 2016 r	Odsetek rodzin pobierających Świadczenia Wychowawcze 500+ na pierwsze dziecko w liczbie rodzin w sołectwie	GOPS Jabłonna	2016	Sołectwa i ulice
Zaległości w opłatach za lokale komunalne	Liczba lokali, za które mieszkańcy zalegają z opłatą w poszczególnych sołectwach	UG Jabłonna	2011-2016	Sołectwa i ulice
Wskaźniki związane z przemocą domową				
Liczba wydanych niebieskich kart	Liczba niebieskich kart wydanych w poszczególnych sołectwach	GOPS Jabłonna	2011-2016	Sołectwa
Wskaźniki związane z przestępczością				
Liczba popełnionych przestępstw	Liczba przestępstw popełnionych w poszczególnych sołectwach	Komisariat Policji Jabłonna	2014-2016	Sołectwa, ulice
Wskaźniki związane z aktywnością społeczną				
Liczba organizacji pozarządowych	Liczba organizacji pozarządowych zarejestrowanych na terenie gminy i poszczególnych sołectwach	KRS, UG Jabłonna	2016	Sołectwa
Liczba organizacji pozarządowych realizujących projekty w ramach konkursu ofert w 2016	Liczba organizacji pozarządowych realizujących projekty w ramach konkursu ofert w 2016	UG Jabłonna	2016	Sołectwa
Odsetek mieszkańców, którzy uczestniczyli w zebraniach wiejskich w trakcie głosowania funduszu sołectkiego	Liczba mieszkańców, którzy uczestniczyli w zebraniach wiejskich w trakcie głosowania funduszu sołectkiego	UG Jabłonna (listy obecności z zebrań wiejskich)	2012-2016	Sołectwa
Frekwencja w	Liczba mieszkańców,	protokoły z	2015	Sołectwa

wyborach na sołtysa	którzy wzięli udział w wyborach na sołtysa w 2015 roku w stosunku do ogółu mieszkańców	wyboru sołtysa w marcu 2015		
---------------------	--	-----------------------------	--	--

Tabela 3 Strefa społeczna- zestawienie wskaźników poddanych analizie

Strefa środowiskowa

Nazwa wskaźnika	Definicja wskaźnika	Źródło danych	Zakres danych	Dokładność danych
Poziom zanieczyszczenia powietrza	Poziom zanieczyszczenia powietrza w poszczególnych sołectwach	Stacja pomiaru jakości powietrza w Legionowie, raporty WIOŚ	2014-2016	Gmina
Nielegalne wysypiska śmieci	Liczba nielegalnych wysypisk śmieci zgłoszonych przez mieszkańców w poszczególnych sołectwach	UG Jabłonna	2015-2016	Sołectwo

Tabela 4 Strefa środowiskowa- zestawienie wskaźników poddanych analizie

Sfera Przestrzenno-funkcjonalna

Nazwa wskaźnika	Definicja wskaźnika	Źródło danych	Zakres danych	Dokładność danych
Wskaźniki dotyczące infrastruktury społecznej				
Obiekty użyteczności publicznej	Liczba obiektów użyteczności publicznej w poszczególnych sołectwach	UG Jabłonna	2016	Sołectwa
Wskaźniki dotyczące infrastruktury technicznej				
Przyłącza do sieci kanalizacyjnej	Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej w poszczególnych sołectwach	UG Jabłonna	2011-2016	Sołectwa
Przyłącza do sieci wodociągowej	Liczba przyłączy do sieci wodociągowej w poszczególnych sołectwach	UG Jabłonna	2011-2016	Sołectwa

Tabela 5 Strefa społeczno-funkcjonalna- zestawienie wskaźników poddanych analizie

Strefa techniczna

Nazwa wskaźnika	Definicja wskaźnika	Źródło danych	Zakres danych	Dokładność danych
Stan lokali komunalnych	Stan lokali komunalnych w poszczególnych	UG Jabłonna	2016	Sołectwa, ulice

	sołectwach			
Zdegradowane obiekty zabytkowe	Liczba zdegradowanych obiektów zabytkowych w poszczególnych sołectwach	UG Jabłonna	2016	Sołectwa, ulice

Tabela 6 Strefa techniczna- zestawienie wskaźników poddanych analizie

Tak dobrane i zdefiniowane wskaźniki pozwoliły na przeprowadzenie kompleksowej analizy porównawczej i określenie poziomu nasilenia negatywnych zjawisk zarówno całościowo dla danego sołectwa, jak i w konkretnych obszarach.

Metodologia prowadzenia analizy wskaźnikowej

Poszczególne sołectwa gminy różnią się od siebie pod względem liczby mieszkańców i powierzchni. W związku z tym wskaźniki analizowane były w ujęciu procentowym w odniesieniu do ogółu mieszkańców danego sołectwa.

W przypadku wskaźników społecznych przy analizie zastosowany dostał wzór:

$$\frac{x}{y} \times 100$$

x - liczba osób korzystających z danego świadczenia,

y - liczba mieszkańców danego sołectwa.

W przypadku, gdy nie było możliwe określenie danych procentowo (brak liczby odniesienia), dane przedstawione zostały w wartościach liczbowych. Przyjęto, że analiza obejmuje lata 2011-2016. W przypadku, kiedy nie było możliwe przeprowadzenie analizy w okresie pięcioletnim, zostało to wyraźnie zaznaczone. Każdy wskaźnik zanalizowany został dwuetapowo. W pierwszej kolejności w odniesieniu do wartości wskaźnika na poziomie całej gminy, a następnie porównawczo pomiędzy poszczególnymi sołectwami. Na podstawie danych ilościowych obliczono proporcje występowania zjawiska w odniesieniu do liczby mieszkańców w danym sołectwie jak również w odniesieniu do skali występowania danego zjawiska na terenie całej gminy. Dane z analizy wskaźnikowej uzupełnione zostały o dane jakościowe pochodzące ze spotkań z mieszkańcami. Sposób prowadzenia spotkań opisany został w rozdziale dotyczącym partycypacji.

Dla każdego ze wskaźników wyznaczony został pułap powyżej którego wartość wskaźnika określona została jako kryzysowa i była podstawą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego. Tabele poniżej opisują sposób wyznaczania pułapów dla wskaźników w poszczególnych sferach:

Sfera społeczna:

Nazwa wskaźnika	Sposób określania wartości kryzysowej wskaźnika
Struktura ekonomiczna ludności	Sołectwa o najwyższym odsetku osób w wieku przedprodukcyjnym
Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego	Sołectwa o wskaźniku bezrobocia rejestrowanego przekraczającym 6% (ze względu na bliskość Warszawy, poziom bezrobocia dla gminy może być niższy niż 6%)
Odsetek rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	Sołectwa, w których wskaźnik jest wyższy niż średnia dla gminy
Wskaźnik rodzin pobierających dofinansowanie do obiadów w 2016 r.	Sołectwa, w których takie dofinansowanie jest udzielane dla więcej niż 10 rodzin
Odsetek rodzin pobierających Świadczenia Wychowawcze 500+ na pierwsze dziecko w 2016 r.	Sołectwa o wskaźniku przekraczającym wartość 3%
Liczba wydanych niebieskich kart	Sołectwa, w których niebieskie karty zostały wydane (z racji na wagę problemu społecznego, którego wskaźnik dotyczy)
Liczba popełnionych przestępstw	Sołectwa, w których wskaźnik osiąga wartość wyższą niż 1
Liczba organizacji pozarządowych	Sołectwa, w których nie ma organizacji pozarządowych
Liczba organizacji pozarządowych realizujących projekty w ramach konkursu ofert w 2016	Sołectwa, z których żadna lub 1 organizacja pozarządowa realizowała projekt w ramach konkursu ofert w 2016
Odsetek mieszkańców, którzy uczestniczyli w zebraniach wiejskich w trakcie głosowania funduszu sołectkiego	Sołectwa, w których frekwencja na zebraniach kształtowała się na poziomie niższym niż 5%
Frekwencja w wyborach na sołtysa	Sołectwa, w których frekwencja w wyborach kształtowała się na poziomie niższym niż 6%.

Strefa środowiskowa

Nazwa wskaźnika	Sposób określania wartości kryzysowej wskaźnika
Poziom zanieczyszczenia powietrza	Sołectwa, w których występuje zanieczyszczenie powietrza (występowanie zanieczyszczenia definiowane zgodnie z normami WIOŚ)
Nielegalne wysypiska śmieci	Sołectwa, w których zgłoszono nielegalne wysypiska śmieci

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Nazwa wskaźnika	Sposób określania wartości kryzysowej wskaźnika
Obiekty użyteczności publicznej	Sołectwa, w których istnieje potrzeba remontów obiektów użyteczności publicznej Sołectwa, w których nie ma obiektów użyteczności publicznej
Przyłącza do sieci kanalizacyjnej	Sołectwa, w których istnieje potrzeba przyłączenia budynków do sieci kanalizacyjnej (sam fakt istnienia budynków, które nie są przyłączone do sieci kanalizacyjnej zdefiniowany został jako kryzysowy)
Przyłącza do sieci wodociągowej	Sołectwa, w których istnieje potrzeba przyłączenia budynków do sieci kanalizacyjnej (sam fakt istnienia budynków, które nie są

	przyłączone do sieci wodociągowej zdefiniowany został jako kryzysowy)
--	---

Strefa techniczna

Nazwa wskaźnika	Sposób określania wartości kryzysowej wskaźnika
Stan lokali komunalnych	Sołectwa, w których większość lokali komunalnych została zbudowana przed rokiem 1990 i lokale nie były remontowane
Zdegradowane obiekty zabytkowe	Sołectwa, w których występują zdegradowane obiekty zabytkowe

Warto podkreślić, że zróżnicowany sposób wyznaczania kryzysowego poziomu dla poszczególnych wskaźników wynika z różnej wagi problemów społecznych, których dotyczą, a także faktycznych możliwości poszczególnych sołectw wynikających z położenia geograficznego gminy (bliskość Warszawy).

W przypadku wybranych wskaźników (podłączenie do sieci wodociągowej czy kanalizacyjnej, kluczowe problemy społeczne takie jak przemoc czy skrajne ubóstwo) sam fakt występowania zjawiska określany został jako kryzysowy.

W przypadku wskaźników związanych z rynkiem pracy przy określaniu pułapu wzięto pod uwagę bliskość Warszawy, dla której wskaźnik bezrobocia na koniec roku 2016 wynosił 2,8%⁵.

W przypadku organizacji pozarządowych wzięto pod uwagę faktyczną aktywność lokalnych organizacji pozarządowych spośród wszystkich zarejestrowanych organizacji. Ich relatywnie wysoka liczba w niektórych sołectwach, nie przekłada się na faktyczną działalność.

Taki sposób analizy wskaźnikowej pozwolił na identyfikację tych sołectw, które można uznać za obszary zdegradowane i wymagające rewitalizacji.

Wyniki analizy wskaźnikowej

W poniższym rozdziale przedstawione zostały wyniki przeprowadzonej analizy wskaźnikowej w podziale na poszczególne obszary.

Sfera społeczna

Analiza wskaźników związanych ze sferą społeczną obejmowała kilka wymiarów:

- Analizę demograficzną
- Analizę wskaźników związanych z rynkiem pracy

⁵ <http://warszawa.stat.gov.pl/>

- Analizę wskaźników związanych z zagrożeniem ubóstwem i wykluczeniem społecznym
- Analizę wskaźników związanych z przemocą
- Analizę wskaźników związanych z przestępczością
- Analizę wskaźników związanych z aktywnością społeczną

Poniżej przedstawiono wyniki przeprowadzonych analiz, a także główne wnioski, które płyną z ich przeprowadzenia.

Analiza demograficzna

Przeprowadzona analiza demograficzna wykazała, że populacja Gminy Jabłonna jest populacją stosunkowo młodą. Osoby w wieku produkcyjnym stanowią 60% ludności, dzieci i młodzież – 26%, a osoby w wieku poprodukcyjnym tylko 14% mieszkanki i mieszkańców Jabłony. Rozkład ten różni się na poziomie poszczególnych sołectw, co pokazuje poniższa tabela:

Tabela 7. Podział mieszkańców Gminy Jabłonna według grup ekonomicznych w 2016 roku.

Sołectwo	Osoby w wieku przedprodukcyjnym	% mieszkańców sołectwa	Osoby w wieku produkcyjnym	% mieszkańców sołectwa	Osoby w wieku poprodukcyjnym	% mieszkańców sołectwa
Boża Wola	81	20%	271	66%	60	15%
Chotomów	1418	25%	3329	60%	820	15%
Dąbrowa Chotomowska	164	24%	428	62%	96	14%
Jabłonna	2341	27%	5227	60%	1090	13%
Janówek II	36	19%	127	66%	29	15%
Rajszew	154	28%	320	59%	71	13%
Skierdy	229	27%	510	60%	111	13%
Suchocin	49	21%	143	61%	43	18%
Trzciany	64	31%	115	56%	27	13%
Wólka Górska	10	19%	34	63%	10	19%
Średnia dla Gminy	4546	26%	10504	60%	2357	14%

* Opracowanie na podstawie danych Urzędu Gminy Jabłonna.

Gmina Jabłonna pod względem demograficznym jest typową gminą podwarszawską – Intensywnie rozwija się tu osadnictwo rodzinne. Wysoki wskaźnik ludności w wieku

przedprodukcyjnym stawia przed samorządem wyzwania związane z zaspokojeniem potrzeb opiekuńczych i edukacyjnych.

Problemy związane z tym obszarem wskazywali także mieszkańcy w czasie przeprowadzonych spotkań. Wśród szczegółowych problemów pojawiały się następujące zagadnienia:

- Niewystarczająca liczba żłobków i przedszkoli;
- Konieczność nauki na dwie zmiany w szkołach prowadzonych przez samorząd gminny;
- Niewystarczająca infrastruktura spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży.

Taka struktura demograficzna ludności gminy wskazuje także wyraźnie na fakt, że w krótkiej perspektywie czasowej duża grupa mieszkańców będzie wchodziła na rynek pracy, co generuje dodatkowe wyzwania. Warto także zauważyć, że szczególnie duża koncentracja dzieci i młodzieży występuje w Jabłonie i Chotomowie. Jak wynika z danych Urzędu Gminy tylko ok. 50-60% młodych ludzi uczęszcza do szkół na terenie gminy. Pozostała uczęszcza do szkół m.in. w Warszawie, Legionowie lub Nowym Dworze Mazowieckim. Tam także często korzysta z oferty spędzania wolnego czasu lub rozwoju osobistego.

Dostępność instytucji oświatowych świadczących edukację na wysokim poziomie oraz bezpiecznej i atrakcyjnej infrastruktury spędzania wolnego czasu blisko miejsca zamieszkania dla dzieci i młodzieży, jest kluczowe dla dalszego rozwoju młodych ludzi, a co za tym idzie także gminy. Sytuacja taka wymaga interwencji przede wszystkim w trzech aspektach:

1. Zapewnienia odpowiedniej oferty dydaktycznej zwiększającej szansę młodzieży kończącej szkoły gminne na dostanie się do szkół ponadpodstawowych i na studia w Warszawie;
2. Zapewnienia atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu, stwarzającej warunki do wszechstronnego rozwoju oraz bezpiecznego i aktywnego przebywania w gminie pod nieobecność rodziców, zmniejszenia zachowań ryzykownych młodzieży;
3. Zwiększenie integracji młodzieży z miejscem zamieszkania poprzez stwarzanie możliwości zaangażowania społecznego i obywatelskiego młodzieży i brania odpowiedzialności za miejsce zamieszkania.

Analiza wskaźników rynku pracy

Jak wynika z diagnozy Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, to właśnie bezrobocie było najczęstszą przyczyną przyznania świadczeń pomocy społecznej⁶ i może przyczyniać się do kumulacji występowania problemów społecznych, takich jak np. sięganie po alkohol⁷. Warto zatem przeanalizować, w jaki sposób wskaźnik ten kształtuje się w poszczególnych sołectwach gminy.

Analiza wskaźników związanych z bezrobociem pokazała, że bezrobocie nie jest problemem na terenie gminy. Najwyższy wskaźnik bezrobocia rejestrowanego jest w sołectwach Janówek II (10,5%) i w Dąbrowie Chotomowskiej (8,1%). W tych sołectwach wskaźnik jest co prawda niższy niż średnia dla powiatu, która na koniec 2015 roku wynosiła 12,4%⁸, jednakże z racji na bliskość Warszawy wskaźnik ten mógłby być dużo niższy. Warto także zaznaczyć, że z racji na dużą kumulację obszarów wiejskich na terenie gminy prawdopodobne jest występowanie bezrobocia nierejestrowanego, związanego np. z rejestracją w KRUS, mimo braku wykonywania faktycznej przynoszącej dochody działalności rolniczej.

Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego w poszczególnych sołectwach gminy w roku 2015 przedstawia tabela poniżej:

Tabela 8. Odsetek osób bezrobotnych wśród mieszkańców w 2015 roku.

Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych	Odsetek bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym
Boża Wola	13	6,7%
Chotomów	192	7,3%
Dąbrowa Chotomowska	27	8,1%
Jabłonna	270	6,1%
Janówek II	10	10,5%
Rajszew	20	7,5%

⁶ Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na Lata 2015–2021, s. 23.

⁷ Ibidem, s. 18–19.

⁸

http://warszawa.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_mazowieckie/portrety_powiatow/legionowski.pdf

Skierdy	29	7,9%
Suchocin	8	7,6%
Trzciany	4	4,1%
Wólka Górska	1	3,8%
gmina Jabłonna	574	6,7%

*Opracowanie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Legionowie.

Wskaźniki związane z aktywnością zawodową są jednymi z kluczowych wskaźników przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego. Mimo relatywnie niskiego wskaźnika bezrobocia w poszczególnych sołectwach gminy warto wyraźnie podkreślić, że z racji na bliskość Warszawy i dobre skomunikowanie z metropolią wskaźnik ten może być dużo niższy.

Analiza wskaźników zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym

Wskaźniki związane z zagrożeniem ubóstwem i wykluczeniem społecznym to kluczowe wskaźniki przy wyznaczaniu obszarów rewitalizacji.

Analiza danych uzyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej pokazała, że w latach 2011-2015 średni odsetek osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oscylował pomiędzy 2,3% a 2,48%. W poszczególnych sołectwach rozkład ten wyglądał jednak różnie. Najwyższy odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej mają sołectwa Rajszew (w 2015 roku aż 4,8%), Wólka Górska (3,7% w 2015 roku), Suchocin (3,48% w 2015 roku), Boża Wola (3,27%) i Janówek II (3,17%). Szczegółowy rozkład wskaźnika dla poszczególnych sołectwa w latach 2011-2015 przedstawia poniższa tabela:

Tabela 9. Odsetek osób korzystających ze świadczeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2011–2015.

Sołectwo	2011	2012	2013	2014	2015
Boża Wola	2,92%	3,48%	3,53%	2,88%	3,27%
Chotomów	2,93%	2,61%	2,62%	2,57%	2,40%
Dąbrowa Chotomowska	0,98%	0,63%	1,38%	1,18%	1,01%
Jabłonna	1,94%	2,28%	2,38%	2,12%	2,14%
Janówek II	2,40%	2,34%	1,70%	2,27%	3,17%
Rajszew	2,80%	2,90%	3,00%	3,68%	4,80%
Skierdy	2,08%	1,91%	2,84%	2,59%	2,71%

Suchocin	2,14%	2,51%	2,07%	3,43%	3,48%
Trzciany	3,09%	1,10%	1,56%	1,52%	1,52%
Wólka Górská	3,28%	5,00%	7,14%	5,45%	3,70%
gmina Jabłonna	2,3%	2,35%	2,48%	2,34%	2,34%

*Opracowanie na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonie.

Szczegółowa analiza danych uzupełniona informacjami zebranymi od mieszkańców w czasie spotkań i wywiadów wykazała, że ze świadczeń nie korzystają wszystkie osoby potrzebujące. Wiąże się to z poczuciem wstydu i stygmatyzacji związanej z byciem beneficjentem pomocy społecznej, a także – zwłaszcza w przypadku osób starszych – brakiem wiedzy.

Wskaźnikiem, który uzupełnia dane dotyczące sytuacji materialnej mieszkańców gminy i jej poszczególnych sołectw są dane dotyczące pobieranych Świadczeń Wychowawczych 500+ na pierwsze dziecko⁹, których przyznanie uzależnione jest bezpośrednio od statusu materialnego, a także dofinansowanie obiadów w szkołach.

Najwyższy odsetek rodzin pobierających Świadczenia Wychowawcze występuje w sołectwie Suchocin (7,4% mieszkańców sołectwa), a w dalszej kolejności w Bożej Woli (4,8%), Jabłonie (4,8), Janówku II (4,8%). Szczegółowe informacje na temat liczby rodzin korzystających ze świadczenia w poszczególnych sołectwach przedstawia poniższa tabela:

Tabela 10. Liczba rodzin pobierających Świadczenia Wychowawcze 500+ na pierwsze dziecko 2016 r.

Sołectwo	Liczba rodzin w 2016 r.	% mieszkańców sołectwa
Boża Wola	19	4,8%
Chotomów	218	3,9%
Dąbrowa Chotomowska	19	2,7%
Jabłonna	410	4,8%
Janówek Drugi	9	4,8%
Rajszew	25	4,6%
Skierdy	39	4,6%
Suchocin	17	7,4%
Trzciany	6	3,0%
Wólka Górská	2	3,7%

*Opracowanie na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonie.

Dane dotyczące liczby rodzin pobierających dofinansowanie do obiadów w latach 2012-2016 nie pozwalają co prawda na porównania procentowe, ale można na ich podstawie wyraźnie prześledzić dynamikę – liczba osób korzystających z tego dofinansowania w poszczególnych

⁹ Wskaźnik ten analizowany był tylko dla roku 2016, gdyż wcześniej świadczenie nie było udzielane

sołectwach ma tendencję wzrostową (z wyjątkiem roku 2016, gdzie liczba ta zmalała w związku z otrzymaniem świadczenia 500+). Szczegółowo dane te przedstawia poniższa tabela:

Tabela 11. Liczba rodzin pobierających dofinansowanie do obiadów w latach 2012-2016 r.

Sołectwo	2012	2013	2014	2015	2016
Boża Wola	0	0	2	2	1
Chotomów	29	29	39	61	51
Dąbrowa Chotomowska	2	2	4	6	5
Jabłonna	46	58	63	70	61
Janówek II	2	1	3	2	0
Rajszew	2	2	3	4	3
Skierdy	2	2	4	13	12
Suchocin	1	1	3	6	5
Trzciany	2	3	2	3	1
Wólka Górska	3	5	5	5	5
gmina Jabłonna	79	104	128	178	144

*Opracowanie na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonie.

Kolejnym wskaźnikiem związanym z zagrożeniem ubóstwem i wykluczeniem społecznym są zaległości w opłatach za lokale komunalne. Wskaźnik ten ma zarówno swój wymiar społeczny – pokazuje skalę ubóstwa mieszkańców, którzy nie są w stanie ponieść opłat, jak i infrastrukturalny – wskazujący na stan techniczny lokali. Niestety, stan techniczny lokali nie był przez Urząd Gminy monitorowany, w związku z tym nie jest możliwe odniesienie się do tego wymiaru wskaźnika. W dalszej analizie opisany został jego wymiar społeczny.

Lokale gminne znajdują się tylko w 4 z 10 sołectw (Boża Wola, Chotomów, Jabłonna i Rajszew). Najwięcej lokali znajduje się w Jabłonie (47). Jak wynika z przeprowadzonej analizy, najgorsza sytuacja jest w Jabłonie, gdzie zaległości w czynszu za lokale gminne oscylują wokół 50 tysięcy złotych. Zaległości w opłatach za wodę i ścieki są jeszcze wyższe. Problem zaległości w Chotomowie został rozwiązany w 2012 roku. Duża kwota zaległości w Jabłonie może wynikać z tego, że to w tym sołectwie znajduje się większość, bo 47 z 62 mieszkań komunalnych. Poniższa tabela przedstawia zestawienie zaległości z ostatnich pięciu lat w tych sołectwach, które takie lokale posiadają:

Tabela 12. Zaległości w opłatach za lokalne gminne w latach 2011–2015.

	Boża Wola (4 mieszkania)	Chotomów (6 mieszkań)	Jabłonna (47 mieszkań)	Rajszew (5 mieszkań)
Zaległości w opłatach za lokale gminne				
2011	3 989,42	2 645,56	49 588,15	291,76
2012	4 655,02	210,78	58 782,61	319,2
2013	7 233,99	0	65 352,35	137,44
2014	6 913,98	0	44 726,04	0
2015	5132,2	0	63 876,02	185,9
Zaległości w opłatach za wodę i ścieki ¹⁰				
2011	0	0	82 803,02	13 215,44
2012	0	0	90 125,45	14 263,34
2013	0	0	96 655,57	16 271,55
2014	0	0	73 932,66	18 499,43
2015	0	0	82 513,59	19 784,85

* Na podstawie danych Urzędu Gminy Jabłonna.

Przeprowadzona analiza wskaźników związanych z zagrożeniem ubóstwem i wykluczeniem społecznym pokazała, że problem ten istnieje na terenie gminy, a jego nasilenie jest różne w poszczególnych sołectwach. Warto zaznaczyć, że w Gminie Jabłonna widoczne jest zróżnicowanie w sferze dochodów pomiędzy starymi mieszkańcami a nowymi napływowymi. Powoduje to problemy w obszarze społecznej spójności i prowadzi do dezintegracji społecznej zarówno na poziomie poszczególnych sołectw, jak i całej gminy.

Istnieje zatem potrzeba podjęcia działań zarówno związanych z przeciwdziałaniem ubóstwu, jak i niwelowaniem różnic i zwiększeniem integracji społecznej.

Analiza wskaźników związanych z przemocą domową

Nasilenie przemocy domowej to ważny wskaźnik mówiący o skali nasilenia zjawisk o charakterze patologicznym na terenie poszczególnych sołectw. Mimo, że dla żadnego z sołectw opisywanej gminy nie jest on wysoki, to z racji na wysoką szkodliwość społeczną zjawiska zostanie on wykorzystany przy wyznaczaniu degradowanego obszaru.

Skala przemocy domowej w sołectwach została określona na podstawie liczby niebieskich kart wydanych w sołectwach w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Analiza uzyskanych danych pokazała, że problem nie dotyczy wszystkich sołectw – w Janówku II i Suchocinie w latach 2011-2015 takie karty nie były wydawane. Należy jednak pamiętać, że przemoc domowa jest zjawiskiem trudnym do wykrycia i często pozostaje poza radarem publicznych statystyk.

¹⁰ Podane dane dotyczące Rajszewa dotyczą tylko zaległości w opłatach za ścieki.

Najwięcej kart w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wydano w Wólce Górskiej. Relatywnie wysoka wartość wskaźnika wiąże się jednak przede wszystkim z niewielkiej liczby mieszkańców sołectwa (54 osoby w 2015 roku), niż faktycznego nasilenia zjawiska na tym obszarze. Bardzo podobna sytuacja ma miejsce w Trzcianach, gdzie problem zidentyfikowany został dopiero w 2015 roku.

W gminie Jabłonna średnio prawie 3 osoby w przeliczeniu na 1000 mieszkańców są objęte procedurą niebieskiej karty. Mimo relatywnie niskiego wskaźnika zostanie on wykorzystany do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji z uwagi na jego wagę szkodliwości społecznej. Poniższa tabela przedstawia wskaźnik dla poszczególnych sołectw:

Tabela 13. Liczba wydanych niebieskich kart w przeliczeniu na 1000 mieszkańców sołectwa w latach 2011–2015.

Sołectwo	2011	2012	2013	2014	2015
Boża Wola	0,0	0,0	2,7	5,2	2,5
Chotomów	0,0	0,4	1,3	2,6	2,7
Dąbrowa Chotomowska	0,0	3,2	1,5	1,5	0,0
Jabłonna	0,1	1,0	1,6	2,7	2,9
Janówek II	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rajszew	0,0	0,0	1,9	3,7	3,7
Skierdy	0,0	0,0	2,5	3,5	3,5
Suchocin	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trzciany	0,0	0,0	0,0	0,0	5,1
Wólka Górská	0,0	0,0	71,4	0,0	18,5
gmina Jabłonna	0,1	0,7	1,7	2,7	2,8

* Opracowanie na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Analiza wskaźników związanych z przestępczością

Analiza danych dotyczących przestępstw (kradzieże, rozboje, pobicia) popełnionych w latach 2014-2015 pokazuje, że zjawisko to występowało przede wszystkim w Jabłonie i Chotomowie. Ma to bezpośredni związek z wysoką liczbą mieszkańców obu sołectw.

Szczegółowa analiza wskaźnika uzupełniona informacjami ze spotkań z mieszkańcami wykazała, że rozboje i pobicia charakterystyczne są przede wszystkim dla tych obszarów,

dla których zmienia się funkcja wsi z rolniczej na mieszkalną. Może być to jeden ze wskaźników społecznej dezintegracji tych terenów. Można wnioskować, że tak jest w przypadku Chotomowa i Jabłonna, ale też Wólki Górskiej, która graniczy z osiedlem Nowego Dworu Mazowieckiego. W poniższej tabeli przedstawiono, jak poziom wskaźnika kształtuje się dla poszczególnych sołectw:

Tabela 14 Przepięstwa popełnione w 2014 i 2015 roku w poszczególnych sołectwach Gminy Jabłonna.

Sołectwo	Liczba kradzieży		Liczba rozbojów		Liczba pobić	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Boża Wola	0	5	0	0	0	0
Chotomów	53	30	1	0	0	2
Dąbrowa Chotomowska	4	4	0	0	0	0
Jabłonna	60	49	7	0	2	2
Janówek II	0	0	0	0	0	0
Rajszew	4	0	0	0	0	0
Skierdy	0	5	0	0	0	0
Suchocin	0	0	0	0	0	0
Trzciany	4	4	0	0	0	0
Wólka Górka	0	0	1	0	0	0
Gmina Jabłonna	127	97	9	0	2	4

*Na podstawie danych Komisariatu Policji w Jabłonie.

Fakt, że problem bezpieczeństwa publicznego jest istotny w gminie potwierdziły także spotkania z mieszkańcami. Istnieje zatem potrzeba uwzględnienia tego wskaźnika przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w gminie Jabłonna.

Analiza wskaźników związanych z aktywnością społeczną

Aktywność społeczna mieszkańców badana była kilku wymiarowo, z racji na złożony charakter tego wskaźnika. W analizie uwzględniono zarówno liczbę i poziom aktywności organizacji pozarządowych, jak i aktywność mieszkańców mierzona zaangażowaniem w przeznaczenie funduszu sołectwa poszczególnych sołectw i frekwencją wyborczą w wyborach na sołtysa. Takie ujęcie metodologiczne pozwoliło na przeanalizowanie zarówno aktywności społecznej, jak i kapitału społecznego. Organizacje pozarządowe działające lokalnie nie tylko działają na rzecz społeczności lokalnych, ale też angażują ją do działania budując tym samym społeczny kapitał i zaufanie.

Poniżej przedstawiono wyniki analizy poszczególnych wskaźników.

Organizacje pozarządowe na terenie poszczególnych sołectw i ich aktywność

Na podstawie analizy danych uzyskanych z Urzędu Gminy Jabłonna można stwierdzić, że nie we wszystkich sołectwach są zarejestrowane jakiegokolwiek organizacje pozarządowe. W Bożej Woli, Janówku II, Suchocinie i Wólce Górskiej w ogóle nie ma takich organizacji.

Najwięcej organizacji funkcjonuje w Jabłonie i Chotomowie, co jest związane z największą liczbą mieszkańców w tych sołectwach. Warto wyraźnie podkreślić, że tylko pięć organizacji w skali całej gminy realizowało zadania publiczne.

Szczegółowy rozkład wartości dla tego wskaźnika pokazuje poniższa tabela:

Tabela 15. Liczba organizacji pozarządowych w poszczególnych sołectwach Gminy Jabłonna w 2016 roku.

Sołectwo	NGO	W tym realizujących zadania publiczne w latach 2013–2016 ¹¹				
		2012	2013	2014	2015	2016
		1	1	1	2	5
Boża Wola	0					
Chotomów	11	1	1	1	1	2
Dąbrowa Chotomowska	2					
Jabłonna	16	1	1	1	1	1
Janówek II	0					
Rajszew	1					
Skierdy	5					1
Suchocin	0					
Trzciany	1					1
Wólka Górska	0					

* Na podstawie danych Krajowego Rejestru Sądowego. Stan na koniec grudnia 2016.

Dane pochodzące z analizy wskaźnikowej uzupełnione zostały danymi z rozmów z urzędnikami i spotkań z mieszkańcami. Wynika z nich wyraźnie, że działalność organizacji pozarządowych na rzecz mieszkańców jest znikoma – organizacji jest niewiele i tylko nieliczne z nich działają na rzecz lokalnej społeczności.

Wskazywany był także relatywnie niski poziom kompetencji osób zaangażowanych w działania organizacji, zwłaszcza w zakresie pozyskiwania i rozliczania projektów. Fakt ten potwierdza niska liczba organizacji realizujących zadania publiczne, choć jak pokazuje tabela powyżej, aktywność ta w ostatnich dwóch latach rośnie. Jest to wynik prowadzonej polityki gminy oraz zwiększania kwot przeznaczanych corocznie na konkurs ofert dla organizacji

¹¹ Organizacje, które realizowały zadania zlecone przez UG Jabłonna.

pozarządowych. Dodatkowo, problemem wskazującym na niewystarczający kapitał społeczny gminy i poszczególnych sołectw jest niewystarczająco rozwinięty wolontariat.

Działalność wolontariacką prowadzą szkoły, GOPS oraz nieformalne grupy mieszkańców. Wolontariat nie jest skoordynowany w skali gminy i poszczególne instytucje czy organizacje nie współpracują ze sobą. Jednocześnie, jak wskazują wyniki rozmów oraz przeprowadzonych ankiet, wśród części mieszkańców istnieje duża potrzeba zaangażowania społecznego i przeznaczenia swojego czasu wolnego na wsparcie osób w gorszej sytuacji życiowej. Potrzebą wsparcia merytorycznego w temacie rozwoju wolontariatu zgłaszali także pracownicy GOPS i GCKiS.

Z uwagi na wagę, jaką dla gminy ma rozwój trzeciego sektora i wiążący się z nim poziom aktywności społecznej mieszkańców, liczba organizacji, które zdobyły w 2016 r. dofinansowanie na realizację zadań własnych, zostało uwzględniona jako wskaźnik do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Frekwencja w wyborach na sołtysa i głosowania nad przeznaczeniem funduszu sołectkiego

Kolejnym wskaźnikiem pokazującym aktywność społeczną mieszkańców i kapitał społeczny poszczególnych sołectw jest udział w głosowaniu na sołtysa i udział w spotkaniach, na których głosowano przeznaczenie funduszu sołectkiego.

W Gminie Jabłonna poziom udziału w wyborach parlamentarnych czy samorządowych jest relatywnie wysoki. Można to prześledzić na podstawie frekwencji w wyborach parlamentarnych w październiku 2015 roku. Frekwencja w całym kraju wyniosła wtedy 50,92%, w województwie mazowieckim 58,71%, w Gminie Jabłonna aż 64,2%¹².

Aktywność obywatelska, wyrażająca się w czynnym prawie wyborczym, nie przekłada się na działania lokalne i zaangażowanie mieszkańców w podejmowanie decyzji na najniższym szczeblu – sołectwa. Problem ten był wielokrotnie zgłaszany w czasie spotkań z mieszkańcami, a jako jego przyczynę wskazywano szybki rozwój osadnictwa i brak identyfikacji osób napływowych z miejscem zamieszkania. Dodatkowym problemem w tym kontekście jest także bliskość Warszawy, gdzie część mieszkańców prowadzi życie zawodowe, towarzyskie i tam posyła dzieci do szkół.

Zdecydowanie większa integracja i zaangażowanie społeczne jest w sołectwach o niższej liczbie mieszkańców, tam gdzie z różnych powodów osadnictwo nie rozwija się tak intensywnie, a główny trzon społeczeństwa stanowią ludzie zamieszkali tam od pokoleń.

---

¹² Dane na podstawie PKW http://parlament2015.pkw.gov.pl/349_wyniki_sejm/0/1/0/140802

Analiza wskaźnika związanego z frekwencją w wyborach na sołtysa i przy głosowaniach nad przeznaczeniem funduszu sołeckiego została przeprowadzona na podstawie list obecności i protokołów z głosowań. Zebrania wiejskie, które odbywają się zazwyczaj kilka razy w roku są przestrzenią do spotkania mieszkańców z władzami gminy oraz pracownikami merytorycznymi urzędu i rozmowy na temat problemów lokalnych i potrzeb mieszkańców. Organizowane są one zazwyczaj na terenie konkretnego sołectwa. W zebraniach organizowanych we wrześniu mieszkańcy wspólnie, poprzez głosowanie, decydują o przeznaczeniu funduszu sołeckiego, który w zależności od liczby mieszkańców stanowi kwotę od kilku do kilkudziesięciu tysięcy. Pieniądze te są zazwyczaj przeznaczane na integrację mieszkańców sołectwa, zajęcia dodatkowe dla dzieci, budowę małej architektury służącej wszystkim mieszkańcom czy remonty.

Analiza zgromadzonych danych pokazała, że najwyższy poziom osób głosujących w wyborach na sołtysa oraz na przeznaczenie środków z funduszu sołeckiego jest w Trzcianach, Janówku Drugim i Wólce Górskiej. Najniższą frekwencję można zaobserwować w Chotomowie i Jabłonie. Dane dotyczące wsi Jabłonna potwierdza niska aktywność mieszkańców w trakcie spotkań konsultacyjnych w trakcie przygotowywania Programu Rewitalizacji.

Poniższa tabela przedstawia poziom zaangażowania mieszkańców w udział w spotkaniach wiejskich i głosowaniu na sołtysa.

Tabela 7. Wyniki wyborów na sołtysa w 2015 r. i głosowań na przeznaczenie Funduszu Sołeckiego w latach 2012-2016

Sołectwo	Lb mieszkańców uczestnicząca w wyborze sołtysa w 2015 r.	2012 fundusz sołecki	2013 fundusz sołecki	2014 fundusz sołecki	2015 fundusz sołecki	2016 fundusz sołecki	lb mieszkańców w 2016	średnia obecności w ciągu 5 lat	% mieszkańców w zebraniach wiejskich w trakcie głosowania funduszu sołeckiego	% udziału w wyborach przeliczeniu na liczbę mieszkańców
Boża Wola	26	30	25	28	17	37	412	20	4,9%	6,3%
Chotomów	328	18	23	36	36	56	5576	23	0,4%	5,9%
Dąbrowa Chotomowska	101	23	11	10	19	25	688	13	1,8%	14,7%
Jabłonna	56	42	40	36	51	47	8649	34	0,4%	0,6%
Janówek Drugi	96	19	25	29	36	23	192	22	11,4%	50%
Rajszew	27	27	12	18	20	34	545	15	2,8%	5%

Skierdy	37	28	32	46	24	25	850	26	3,1%	4,4%
Suchocin	30	26	23	24	31	31	235	21	8,9%	12,8%
Trzciany	57	14	15	10	27	15	206	13	6,45%	27,7%
Wólka Górska	15	11	7	10	8	8	54	7	13,3%	27,8%

* Na podstawie danych Urzędu Gminy Jabłonna.

Z uwagi na wagę zaangażowania społecznego mieszkańców w rozwój gminy i rolę kapitału społecznego, wskaźniki dotyczące ich liczby uczestniczącej w zebraniach wiejskich i wyborach na sołtysa zostaną wzięte pod uwagę przy wyborze obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.

Strefa środowiskowa

Kolejnym obszarem, który został poddany analizie jest sfera środowiskowa. Kluczowymi wskaźnikami dla tej części analizy jest stan i jakość powietrza na terenie poszczególnych sołectw, jakość wód oraz gospodarka odpadami, w tym liczba nielegalnych wysypisk śmieci.

Wyniki przeprowadzonej analizy przedstawiono poniżej.

Analiza wskaźników związanych z zanieczyszczeniem środowiska

Wyniki przeprowadzonej analizy pokazały, że gmina Jabłonna z uwagi na swoje położenie (graniczy bezpośrednio z Warszawą, Legionowem i Nawym Dworem Mazowieckim) zmaga się, szczególnie w sezonie zimowym, z dużym zanieczyszczeniem powietrza.

Jakość powietrza badana jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie. Dzięki jego infrastrukturze analizowane są stężenia szkodliwych substancji w powietrzu. W gminie Jabłonna nie jest zlokalizowana żadna stacja pomiarowa, co uniemożliwia podanie szczegółowych danych. Najbliższa stacja pomiarowa znajduje się w Legionowie przy ul. Zegrzyńska 38 i to właśnie wyniki pomiarów z tej stacji zostały poddane analizie.

Na stanowisku wykonywany jest pomiar pyłu PM10 metodą manualną oraz oznaczana jest zawartość benzoapirenu w pyłe PM10. Dodatkowo prowadzone są pomiary pyłu PM2,5 metodą automatyczną. Poniższa tabela przedstawia wyniki pomiarów z ostatnich 3 lat.

Tabela 17. Porównanie wyników pomiaru stężeń wybranych substancji w latach 2013-2015 r. (stacja pomiarowa w Legionowie, ul. Zegrzyńska 38) z poziomem dopuszczalnym.

Rok	PM10 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] pył zawieszony		PM 2,5 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]		B(a)P [ng/m^3] benzoapiren	
	Poziom dopuszczalny [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Poziom osiągnięty [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Poziom dopuszczalny [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Poziom osiągnięty [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Poziom dopuszczalny [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Poziom osiągnięty [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
2013	40	33,5	25	31	1	5,44

2014	40	35,58	25	31,41	1	6,422
2015	40	33	25	32	1	4

* opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ

Choć średnioroczne wyniki stężenia pyłu PM10 są niższe od poziomu dopuszczalnego, warto dodać, że w 2015 roku 66 razy nastąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego, 70 razy w 2014 i 57 razy w 2013 roku. Niska emisja na terenie gminy związana jest głównie z emisją zanieczyszczeń z gospodarstw domowych, które powstają w wyniku funkcjonowania pieców (bardzo często starych), produkcji rolniczej (głównie szklarniowej) oraz komunikacji.

Według Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Jabłonna¹³ na terenie gminy znajduje się około 7241 lokali mieszkalnych. Wykorzystują one następujące rodzaje opału produkującego ciepło w sezonie grzewczym: 2390 gaz, 2896 węgiel, 1086 olej opałowy lub płynny i 869 inny. Częstym problemem zgłaszanym przez mieszkańców w trakcie spotkań konsultacyjnych jest spalanie śmieci. Emiterem zanieczyszczeń powierza jest także utrzymująca się nadal na terenie gminy produkcja szklarniowa. Znaczne przekroczenia zanieczyszczeń powietrza wymagają stworzenia skutecznego systemu ostrzegania mieszkańców o niebezpieczeństwach jakie niosą dla zdrowia, wsparcie finansowe uboższych mieszkańców w wymianie starych pieców oraz działania edukacyjne zmierzające do przeciwdziałania spalaniu śmieci i korzystaniu z niskiej jakości paliw stałych (miała, koks).

Kolejnym wskaźnikiem związanym z zanieczyszczeniem środowiska, który został poddany analizie są zgłaszane do Urzędu Gminy i Komisariatu Policji w Jabłonie przez mieszkańców poszczególnych sołectw nielegalne wysypiska śmieci. Przeanalizowane zostały dane z lat 2015-2016. Wysypiska takie mają wpływ na zanieczyszczenia wody i gleby oraz zmniejszają estetykę przestrzeni w gminie. Najczęściej wybieranym miejscem do nielegalnego wyrzucania śmieci są miejsca położone na uboczu, np. Buchnik Las, gdzie zlokalizowano kilka wysypisk, ulice Wałowa w Jabłonie czy Muzyczna w Skierdach. Nie jest to jednak regułą.

Największa liczba nielegalnych wysypisk, została zgłoszona na terenie wsi Jabłonna. Z analizy przeprowadzonej przez Urząd Gminy wynika, że powodem nielegalnego wyrzucania przez mieszkańców śmieci jest brak Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów

¹³ Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Jabłonna na rok 2016, <http://www.jablonna.pl/gmina/pliki/aktualnosci/2016/grudzien/PGN.pdf>

na terenie gminy i konieczność korzystania z oddalonego o kilkanaście kilometrów punktu w Legionowie.

Przeprowadzona analiza pokazała, że na terenie gminy istnieje problem zanieczyszczenia środowiska. Zbiorcze zestawienie dla wskaźników z tego obszaru w poszczególnych sołectwach pokazuje tabela poniżej:

Tabela 18. Zestawienie wskaźników dotyczących zanieczyszczeń środowiskowych

Sołectwo	Występowanie zjawiska niskiej emisji	Liczba głośzonych w 2015-2016 r. nielegalnych wysypisk śmieci
Boża Wola	TAK	2
Chotomów	TAK	5
Dąbrowa Chotomowska	TAK	0
Jabłonna	TAK	27
Janówek Drugi	TAK	0
Rajszew	TAK	1
Skierdy	TAK	2
Suchocin	TAK	0
Trzciany	TAK	1
Wólka Górka	TAK	0

* opracowanie własne gminy

Uzupełnieniem powyższych danych jest informacja o odległości do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów i planowanego punktu dla poszczególnych sołectw. Dane te przedstawia tabela poniżej:

Tabela 19. Porównanie odległości do PSZOK w Legionowie i planowanego PSZOK zlokalizowanego na terenie gminy.

Sołectwo	PSZOK Szarych Szeregów 6 w Legionowie	PSZOK ul. Chotomowska w Jabłonie (działka nr 176/11)	% zmniejszenia km
Boża Wola	18 km	11 km	61%
Chotomów	7 km	2,3 km	33%
Dąbrowa Chotomowska	7,3 km	4 km	55%
Jabłonna	8 km	2 km	25%
Janówek II	18 km	10 km	56%
Rajszew	14 km	4,7 km	34%
Skierdy	13,8 km	7,9 km	57%
Suchocin	15,8 km	9,8 km	62%
Trzciany	16 km	10 km	63%
Wólka Górka	18,7 km	11,8 km	63%

* opracowanie własne gminy

Zanieczyszczenia spowodowane nielegalnymi wysypiskami śmieci, niebezpieczeństwo jakie niosą oraz obniżenie walorów estetycznych gminy, wymaga interwencji ze strony samorządu

lokalnego. Szczególnie ważnym elementem jest w tym zakresie edukacja ekologiczna i budowanie postaw mieszkańców, między innymi osób starszych, którzy z przeszłości wynieśli przyzwyczajenia związane z paleniem śmieci i brakiem dbałości o środowisko naturalne. Z uwagi na swoje znaczenie dla bezpieczeństwa zdrowia mieszkańców, jakości przestrzeni publicznej i rozwoju gminy wskaźnik ten został wzięty pod uwagę.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Kolejnym obszarem poddanym analizie wskaźnikowej jest strefa przestrzenno-funkcjonalna. W tym zakresie analizie poddane zostały wskaźniki związane z wyposażeniem poszczególnych sołectw w infrastrukturę techniczną i społeczną, jej stan, dostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych.

Wyposażenie w infrastrukturę społeczną i techniczną ma kluczowe znaczenie dla funkcjonowania gminy i jakości życia mieszkańców. Ma ona także istotne znaczenie dla rozwoju gospodarczego gminy.

W analizie wykorzystano następujące wskaźniki:

- Wskaźniki dotyczące infrastruktury społecznej (liczba i stan obiektów użyteczności publicznej)
- Wskaźniki dotyczące infrastruktury technicznej (przyłącza do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej)

Wyniki przeprowadzonej analizy przedstawiono poniżej.

Analiza wskaźników dotyczących infrastruktury społecznej

Analiza wskaźników dotyczących infrastruktury społecznej polegała na zidentyfikowaniu i zsumowaniu wszystkich obiektów użyteczności publicznej w poszczególnych sołectwach. Obiekty takie mają kluczowe znaczenie zarówno dla jakości życia mieszkańców, jak i dla budowania kapitału społecznego na danym obszarze.

Wyniki przeprowadzonej analizy pokazały, że na terenie gminy są sołectwa, na których nie ma ani jednego obiektu użyteczności publicznej. Obiektów takich brakuje w Rajszewie i Wólce Górskiej. Warto jednak zaznaczyć, że sale spotkań filii Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Skierdach zlokalizowane są blisko granicy z Rajszewem i korzystają z niej mieszkańcy obu sołectw. Wólka Górka natomiast bezpośrednio graniczy z Nowym Dworem Mazowieckim, miastem bogatszym w infrastrukturę publiczną od gminy Jabłonna.

Najwięcej obiektów zlokalizowanych jest w sołectwach centralnych: Jabłonie i Chotomowie, w których też mieszka największa liczba osób. Przeprowadzona analiza pokazała, że istniejące obiekty infrastruktury społecznej nie zaspakajają potrzeb stale rosnącej liczby mieszkańców gminy. Nie są one także dostępne dla osób z niepełnosprawnościami i osób mających problemy z poruszaniem się (np. osób starszych), co dodatkowo utrudnia korzystanie z nich części mieszkańców. Wiele z nich dodatkowo wymaga remontu.

Szczegółowe informacje na temat liczby obiektów użyteczności publicznej w poszczególnych sołectwach przedstawia tabela poniżej:

Tabela 20. Liczba obiektów użyteczności publicznej w poszczególnych sołectwach. Stan na 2016 rok.

	Boża Wola	Chotomów	Dąbrowa Chotomowska	Jabłonna	Janówek II	Rajszew	Skierdy	Suchocin	Trzciany	Wólka Górska
GCKiS		1		1			1			
Biblioteka		1		1						
Plac zabaw	1	1	1	3	1		1	1	1	
Sala spotkań	1			1	1	*		1		
Boisko				1			1	1		
Siłownia		2		1						
Pływalnia				1						
Łącznie	2	5	1	10	2	0	3	3	1	0

*Mieszkańcy sołectwa Rajszew korzystają z infrastruktury w Suchocinie.

* *opracowanie własne gminy*

Z racji na duże znaczenie liczby i stanu obiektów użyteczności publicznej dla rozwoju społeczno-gospodarczego zarówno gminy, jak i poszczególnych sołectw, wskaźnik ten zostanie wzięty pod uwagę przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego i przy wyborze obszaru rewitalizacji.

Analiza wskaźników dotyczących infrastruktury technicznej

Przy prowadzeniu analizy wskaźników związanych z infrastrukturą techniczną wzięto pod uwagę dwa wskaźniki:

- Liczbę przyłączy do sieci kanalizacyjnej w poszczególnych sołectwach;
- Liczbę przyłączy do sieci wodociągowej w poszczególnych sołectwach.

Przyłącza do sieci kanalizacyjnej

Poważnym problemem gminy Jabłonna jest brak sieci kanalizacyjnej. Przeprowadzona analiza pokazała, że aż 8 z 10 sołectw nie jest przyłączone do sieci kanalizacyjnej. W konsekwencji, mieszkańcy korzystają z szamb, które nie zawsze są szczelne. Jak wynika z informacji pozyskanych od mieszkank i mieszkańców, niektóre z szamb opróżniane są w sposób niekontrolowany, co przyczynia się do zanieczyszczeń gleb i wód powierzchniowych. Szczegółowe informacje na temat liczby domów podłączonych do kanalizacji w poszczególnych sołectwach w latach 2011-2015 przedstawia tabela poniżej:

Tabela 21. Liczba podłączeń do sieci kanalizacyjnej w sołectwach Gminy Jabłonna.

Sołectwo:	2011	2012	2013	2014	2015
Boża Wola	Brak przyłączy do sieci kanalizacyjnej				
Chotomów	0	0	0	1	1
Dąbrowa Chotomowska	Brak przyłączy do sieci kanalizacyjnej				
Jabłonna	448	470	506	583	630
Janówek II	Brak przyłączy do sieci kanalizacyjnej				
Rajszew					
Skierdy					
Suchocin					
Trzciany					
Wólka Górská					

* Na podstawie danych Urzędu Gminy Jabłonna.

Kanalizacja jest obecna jedynie w sołectwie Jabłonna i od 2014 roku w Chotomowie. Liczba działek podłączonych do kanalizacji w Jabłonie stale rośnie. Jak, jednak wynika z wypowiedzi mieszkańców w trakcie spotkań konsultacyjnych, części osób o niższych dochodach nie stać na przyłącza do kanalizacji w Jabłonie, gdzie sieć jest już dostępna. Specyfiką działek w starszej części sołectwa jest ich długość dochodząca często do 300-400 metrów. Domy znajdują się w głębi działki, a koszty budowy przyłącza kanalizacyjnego do sieci na terenie działki ponoszą ich właściciele. Problemy z brakiem kanalizacji są najbardziej uciążliwe także w najstarszych częściach wsi, szczególnie

Chotomowa i Jabłonna. Występuje tam gęsta i stara zabudowa jednorodzinna. Kanalizacja jest najmniej dostępna we Wsiach Zachodnich, oddalonych znacznie od rozwijanej obecnie sieci. Z tego powodu, że budowa kanalizacji nie jest tam w tym momencie planowana przez gminę, rozwiązaniem jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

Mimo, że problem braku kanalizacji dotyczy całej gminy wskaźnik zostanie wzięty pod uwagę przy wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Rozwój sieci kanalizacyjnej jest kluczowy dla rozwoju zaniedbanych części gminy m.in. w sferze zakładania nowych podmiotów gospodarczych i rozwoju inwestycji. Dodatkowo jej rozwój przełoży się na zmniejszenie zanieczyszczeń gleby i wody, poprawę jakości wody oraz zmniejszenie miesięcznych wydatków mieszkańców dot. wywozu nieczystości. Docelowo rozwój sieci kanalizacyjnej wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców.

Przyłącza do sieci wodociągowej

Brak wodociągów to obok braku kanalizacji jeden z najpoważniejszych problemów gminy. Jak pokazały wyniki przeprowadzonej analizy wskaźnikowej, sieć wodociągowa obecna jest jedynie w sołectwie Jabłonna i od 2014 roku w Chotomowie i Janówku Drugim. Szczegółowe informacje na temat liczby podłączeń do sieci wodociągowej w poszczególnych sołectwach przedstawia tabela poniżej:

Tabela 22. Liczba podłączeń do sieci wodociągowej w sołectwach Gminy Jabłonna.

Sołectwo:	2011	2012	2013	2014	2015
Boża Wola	Brak przyłączy do sieci wodociągowej				
Chotomów	0	0	0	0	1
Dąbrowa Chotomowska	Brak przyłączy do sieci wodociągowej				
Jabłonna	7	14	20	28	35
Janówek II	0	0	0	0	1
Rajszew	Brak przyłączy do sieci wodociągowej				
Skierdy					
Suchocin					
Trzciany					
Wólka Górka					

* Na podstawie danych Urzędu Gminy Jabłonna.

Zanieczyszczenia wód gruntowych stanowią problem szczególnie we Wsiach Zachodnich - najbardziej w Bożej Woli, gdzie do lat 90-tych funkcjonowało wysypisko śmieci. Wyniki badania wody, przekazane przez mieszkańców na potrzeby przygotowania niniejszego Programu, wskazują na znaczne przekroczenia manganu. Na przestrzeni ostatnich kilku lat zanieczyszczenia wody utrzymują się na tym samym, bardzo wysokim poziomie.

Podobnie jak w przypadku kanalizacji problem braku wodociągów dotyczy całej gminy. Wskaźnik zostanie wzięty pod uwagę, ponieważ rozwój sieci wodociągowej jest kluczowy dla rozwoju zaniedbanych części gminy m.in. w sferze zakładania nowych podmiotów gospodarczych i rozwoju inwestycji. Dodatkowo nieszczelność szamb, zanieczyszczenia wody spowodowane dawną intensywną uprawą rolniczą oraz istniejącymi w przeszłości wysypiskami śmieci, niesie niebezpieczeństwo negatywnego oddziaływania na zdrowie i obniża jakość życia mieszkańców.

Strefa techniczna

Ostatnim obszarem, który został wzięty pod uwagę w analizie wskaźnikowej jest strefa techniczna. W tym obszarze analizie poddane zostały dwa kluczowe wskaźniki:

- Stan techniczny budynków gminnych
- Stan zabytków na terenie gminy

Poniżej przedstawiono wyniki przeprowadzonej analizy.

Stan techniczny budynków gminnych

Analiza danych dotyczących mieszkań komunalnych i ich stanu wykazała, że liczba tych budynków jest niewystarczająca, a ich stan jest niezadawalający. Większość budynków znajduje się w Jabłonie. Z wyjątkiem jednego, wszystkie budynki powstały przed rokiem 1990, a z danych otrzymanych z Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Gminy w Jabłonie wynika, że na ich terenie nie były podejmowane żadne gruntowne remonty. W związku z tym stan budynków jest niezadawalający, mimo że gmina prowadzi co roku przeglądy techniczne i podejmuje bieżące prace naprawcze. Najbardziej zdegradowany jest obiekt przy ul. Modlińskiej 130, którego zużycie sięga 80%. Liczba lokali komunalnych nie jest wystarczająca. O mieszkania ubiega się aktualnie 26 rodzin, oraz 7 rodzin z wyrokami sądowymi oczekuje na lokale socjalne.

Tabela poniżej pokazuje zestawienie lokali gminnych, w których znajdują się mieszkania komunalne oraz wiek ich budowy.

Tabela 8. Liczba lokali komunalnych w gminie Jabłonna

Lb.	Sołectwo	Ulica	Liczba lokali mieszkalnych	Rok budowy
1.	Jabłonna	Zegrzyńska 1	9	1945
2.	Jabłonna	Zegrzyńska 2	10	1930
3.	Jabłonna	Zegrzyńska 16	2	1960
4.	Jabłonna	Piaskowa 13	8	2009
5.	Jabłonna	Szkolna 17	9	1959
6.	Jabłonna	Modlińska 103 b	4	1985
7.	Jabłonna	Modlińska 130	2	1928
8.	Jabłonna	Parkowa 21	3	1975
9.	Chotomów	Żeligowskiego 27	3	1980
10.	Chotomów	Partyzantów 10	3	1974
11.	Boża Wola	Dębowa 43	2	1965
12.	Boża Wola	Modrzewiowa 25	2	1975
13.	Rajszew	Storczykowa 10	5	1949

* Na podstawie danych Urzędu Gminy Jabłonna.

Stan zabytków na terenie gminy

Podanie informacji na temat stanu zabytków ma charakter uzupełniający. Większość zabytków nie jest własnością gminy. Z uwagi na fakt, że gmina planuje w najbliższych latach duże inwestycje związane z budową sieci wodno-kanalizacyjnej, podejmowanie większych działań związanych z ich odnową w partnerstwie z właścicielami prywatnymi, nie jest aktualnie planowane. Warto jednak podkreślić, że obiekty zabytkowe na terenie gminy są ważnym jej elementem i ogromnym potencjałem, który warto wykorzystać do rozwoju lokalnego. Z Gminnej Ewidencji Zabytków wyznaczono obiekty zabytkowe, które wymagają interwencji. Obiekty w złym stanie to forty Twierdzy Modlin w Bożej Woli i Trzcianach, cmentarze osadników niemieckich w Rajszewie i Skierdach oraz nieużytkowane budynki mieszkalne w Jabłonie. W bardzo złym stanie są trzy obiekty zlokalizowane na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Jabłonie.

Tabela poniżej przedstawia zestawienie zabytków w złym i bardzo złym stanie w poszczególnych sołectwach:

Tabela 24. Liczba zabytków znajdujących się w złym i bardzo złym stanie w poszczególnych sołectwach Gminy Jabłonna w 2014 roku.

Sołectwo	Zabytki w złym stanie	Zabytki w bardzo złym stanie
Boża Wola	1	0
Chotomów	0	0
Dąbrowa	0	0

Chotomowska		
Jabłonna	6	3
Janówek II	0	0
Rajszew	1	0
Skierdy	1	0
Suchocin	0	0
Trzciany	1	0
Wólka Górska	0	0

* Opracowanie na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Jabłonna.

Określenie obszaru zdegradowanego

Obszar zdegradowany, zgodnie z zapisami Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, to znajdujący się w stanie kryzysowym obszar gminy, cechujący się nagromadzeniem negatywnych zjawisk społecznych (zwłaszcza wysokiego poziomu bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji/kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu kulturalnym/społecznym) oraz wystąpieniem jednego z czynników: środowiskowych, gospodarczych bądź przestrzenno-funkcjonalnych, obejmujących również kwestie techniczne.

Główne wnioski z przeprowadzonej analizy

Przy ostatecznym wyborze obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Jabłonna wzięto pod uwagę następujące sfery problemowe:

- kumulacja problemów społecznych (bezrobocie, ubóstwo, przemoc, brak organizacji pozarządowych, aktywność społeczna mieszkańców, wysoka liczba przestępstw),
- problemy środowiskowe (zanieczyszczenia powietrza, nielegalne wysypiska śmieci),
- problemy przestrzenno-funkcjonalne (degradacja centrów wsi, brak infrastruktury społecznej, wodociągów i kanalizacji),
- problemy techniczne (stan lokali gminnych, obiekty zabytkowe popadające w ruinę).

Poniższa tabela prezentuje podsumowanie wszystkich problemów występujących w poszczególnych sołectwach. Najwyższe wyniki osiągnęło sołectwo Jabłonna (16), Chotomów (15), Skierdy (15), Boża Wola (14), Rajszew (14) i Suchocin (10). Sołectwa

o niższej liczbie wskaźników to Dąbrowa Chotomowska (9), Janówek Drugi (9), Trzciany (8) i Wólka Górska (9).

Tabela 25. Podsumowanie wskaźników dotyczących poszczególnych problemów w Gminie Jabłonna.

Dane dotyczące sołectwa	Sfera Społeczna														Sfera techniczna		Podsumowanie wskaźników					
	Sołectwo:	Lb osób w wieku przedprodukcyjnym	Bezrobocie rejestrowane	Zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Liczba rodzin pobierających dofinansowanie do obladów w 2016 r.	Odsetek rodzin pobierających świadczenia Wychowawcze 500+ na pierwsze dziecko w 2016 r.	Odsetek rodzin posiadających Niebieską Kartę	Liczba przestępstw	Liczba organizacji pozarządowych	Liczba organizacji pozarządowych realizujących projekty w ramach konkursu ofert w 2016 r.	Odsetek mieszkanców w zebraniach wiejskich w trakcie głosowania funduszu sołectego	Frekwencjach w wyborach na sołtysa	Występowanie zjawiska niskiej emisji	Liczba ogłoszonych w 2015-2016 r. nielegalnych wysypisk śmieci	Liczba obiektów użyteczności publicznej	Kompletność remontu obiektów użyteczności publicznej	Możliwość podłączenia kanalizacji	Możliwość podłączenia do sieci wodociągowej	Liczba lokalni komunalnych w gminie Jabłonna	Zabutki w złym i bardzo złym stanie	Liczba wskaźników społecznych o znaczących sytuację kryzysową	Liczba wskaźników z pozostałych sfer
Boża Wola	412	6,7%	3,27%	1	4,8%	2,5	5	0	0	4,9%	6,3%	TAK	2	2	TAK	NIE	NIE	4	1	8	6	
Chotomów	5576	7,3%	2,4%	51	3,9%	2,7	32	11	2	0,4%	5,9%	TAK	7	5	TAK	TAK	TAK	6	0	9	9	
Dąbrowa Chotomowska	688	8,1%	1,01%	5	2,7%	0	4	2	0	1,8%	14,7%	TAK	0	1	TAK	NIE	NIE	0	0	4	5	
Jabłonna	8649	6,1%	2,14%	61	4,8%	2,9	51	16	1	0,4%	0,6%	TAK	27	10	TAK	TAK	TAK	45	9	9	7	
Janówek II	192	10,5%	3,17%	0	4,8%	0	0	0	0	11,4%	50%	TAK	0	2	TAK	NIE	TAK	0	0	5	4	
Rajszew	545	7,5%	4,8%	3	4,6%	3,7	0	1	0	2,8%	5%	TAK	1	0	n/d	NIE	NIE	5	1	7	5	
Sikierdy	850	7,9%	2,71%	12	4,6%	3,5	5	5	1	3,1%	4,4%	TAK	2	3	TAK	NIE	NIE	0	1	10	5	
Suchocin	235	7,6%	3,48%	5	7,4%	0	0	0	0	8,9%	12,8%	TAK	0	3	TAK	NIE	NIE	0	0	6	4	
Trzciany	206	4,1%	1,52%	1	3,0%	5,1	4	1	1	6,45%	27,7%	TAK	1	1	TAK	NIE	NIE	0	1	3	5	
Wólka Górską	54	3,8%	3,7%	5	3,7%	18,5	0	0	0	13,3%	27,8%	TAK	0	0	n/d	NIE	NIE	0	0	5	4	

Delimitacja obszaru rewitalizacji.

Na podstawie analizy wskaźnikowej wybrane zostały trzy obszary zdegradowane:

1) Jabłonna, (2285 ha, zamieszkały przez 8547 osób).

2) Chotomów, (601 ha, zamieszkały przez 5541 osób).

3) Boża Wola (211 ha, zamieszkały przez 397 osób) Skierdy (583 ha, zamieszkały przez 850 osób), Suchocin (172 ha, zamieszkały przez 230 osób). Trzy wymienione wsie bezpośrednio ze sobą graniczą i charakteryzują się podobieństwem problemów. Obszarowi temu została więc nadana nazwa Wsie Zachodnie.

Granice obszarów kryzysowych pokrywają się z granicami sołectw. Zlokalizowane są one odpowiednio w południowej, północnej i zachodniej części gminy i różnią się pod względem demografii, infrastruktury publicznej oraz występujących problemów.

Obszar zdegradowany obejmuje dwie wsie o najwyższej liczbie mieszkańców (Chotomów i Jabłonna), dlatego też konieczne było przeprowadzenie delimitacji obszaru i wybranie tych części wsi, które najbardziej wymagają interwencji. W związku z tym przeprowadzona została ponowna analiza danych ilościowych na poziomie ulic. Bardziej szczegółowy opis wspomnianej analizy znajduje się w następnym rozdziale pt. Charakterystyka obszaru rewitalizacji. Dodatkowo przy wyborze obszaru rewitalizacji brano pod uwagę potencjały sołectw oraz ich szczególne znaczenie dla rozwoju gminy. Przy wyborze obszaru rewitalizacji zwrócono w pierwszym rzędzie uwagę na niezamieszkałe części wsi np.: łąki, lasy, rezerваты przyrody (z wyjątkiem terenu pałacu i lasu Buchnik w Jabłonnie) oraz nowe osiedla, które powstały w ostatnich latach. Tereny te, zgodnie z wytycznymi, nie kwalifikowały się do objęcia obszarem rewitalizacji a stanowiły dużą część obszaru zdegradowanego.

W celu uzupełnienia diagnozy na obszarach zdegradowanych przeprowadzone zostały badania jakościowe tj. ankiety z mieszkańcami na temat dostrzeganych przez nich problemów w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Badanie prowadzone było w listopadzie i grudniu 2016 roku w sołectwach Jabłonna, Chotomów, Boża Wola, Suchocin i Skierdy. W sumie wzięło w nim udział 85 dorosłych mieszkańców gminy: 29 mieszkańców Chotomowa, 23 mieszkańców wsi Boża Wola, Suchocin i Skierdy i 32 mieszkańców Jabłonna. Kwestionariusz ankiety znajduje się w Aneksie. Próba badawcza nie jest reprezentatywna, jednak wyniki badań ankietowych pokazały kumulację negatywnych zjawisk na obszarze zdegradowanym i były bardzo pomocne przy wyznaczeniu granic obszaru rewitalizacji.

Do wyboru obszaru rewitalizacji zostali także zaproszeni mieszkańcy na specjalnym spotkaniu konsultacyjnym. Prace i rozmowy na ten temat prowadzone były również z radnymi oraz urzędnikami gminnymi i pracownikami instytucji gminnych. Więcej informacji na temat włączenia mieszkańców w proces wyboru obszaru rewitalizacji znajduje się w rozdziale Partycypacja społeczna w pracach nad Programem.

Na podstawie ponownej analizy danych ilościowych, uzupełnionej danymi jakościowymi (ankietami) i spotkaniami z mieszkańcami, został wyznaczony obszar rewitalizacji, który objął najstarsze, historyczne centra wsi. Znajdują się one wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. W Jabłonie wzdłuż ul. Modlińskiej, ul. Szkolnej i położonych wokół starych osiedli m.in. osiedla Choinki. W Chotomowie podobszar rewitalizacji obejmuje ściśle centrum i najstarszą część, z którego promieniście wychodzą ulice, stanowiące główne szlaki komunikacyjne, ulice: Partyzantów, Piusa, Żeligowskiego, Piękna i położona wzdłuż torów ul. Kolejowa, łącząca Legionowo i wsie gminne położone na zachód. We Wsiach Zachodnich najważniejszą ulicą jest ul. Modlińska, wzdłuż której usytuowane są 3 wsie tworzące podobszar. Przy wyborze tego podobszaru również zwrócono uwagę na te części wsi, które są najstarsze i najbardziej zaniedbane.

Następnie – po wyznaczeniu obszaru rewitalizacji – w celu pogłębienia diagnozy, przeprowadzono 11 indywidualnych wywiadów pogłębionych z mieszkańcami 3 wyznaczonych podobszarów. Scenariusz wywiadu znajduje się w Aneksie.

Charakterystyka obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji, którego dotyczy niniejszy Program został wyznaczony zgodnie z wymogami Wytucznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju na podstawie diagnozy problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych występujących na terenie całej gminy. Zgodnie z nimi, obszar rewitalizacji musi obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego, na którym występuje koncentracja negatywnych zjawisk oraz posiadać istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. Jednocześnie na obszar rewitalizacji nałożono ograniczenia dotyczące jego powierzchni oraz liczby mieszkańców: maksymalnie 20% powierzchni gminy oraz maksymalnie 30% mieszkańców gminy.

W przypadku gminy Jabłonna wyznaczono trzy podobszary rewitalizacji: Jabłonna Centrum, Chotomów Centrum i Wsie Zachodnie (obejmujący części wsi: Suchocin, Skierdy i Boża Wola). Dokładny kształt obszarów przedstawia Mapa nr 3.

Obszar rewitalizacji w gminie Jabłonna charakteryzuje intensyfikacja negatywnych zjawisk w sferze społecznej przy jednoczesnym występowaniu negatywnych zjawisk w sferach: środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej i technicznej. Podobszary charakteryzuje przede wszystkim wyższy odsetek osób bezrobotnych i korzystających z zasiłków GOPS, ubóstwo, niska aktywność społeczna, niska jakość przestrzeni publicznych oraz zanieczyszczenia środowiska.

W sferze środowiskowej na obszarze rewitalizacji mamy do czynienia głównie z zanieczyszczeniem powietrza, a w przypadku całego obszaru, szczególnie Wsi Zachodnich również z zanieczyszczeniem wody. W sferze funkcjonalno – przestrzennej obszar rewitalizacji charakteryzuje chaos przestrzenny i architektoniczny, brak mediów (wodociągi, kanalizacja) oraz wysoki stopień degradacji przestrzeni publicznych szczególnie centralnych części wsi. W sferze technicznej natomiast można zauważyć zły stan techniczny budynków komunalnych, oraz obiektów zabytkowych.

Koncepcja rewitalizacji dla gminy Jabłonna opiera się na wykorzystaniu lokalnych potencjałów w celu aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także pobudzenia aktywności gospodarczej oraz modernizację przestrzeni publicznych 3 centrów gminy i zdegradowanych obiektów budowlanych, które mają służyć poprawie jakości życia mieszkańców. W tym kontekście szczególne istotne jest wykorzystanie niszczących obiektów budowlanych (m.in. budynku wozowni, budynku komunalnego przy ul. Modlińskiej 130) oraz poprawa stanu budynków gminnych we Wsiach Zachodnich.

Dokonując charakterystyki obszaru rewitalizacji należy zwrócić uwagę na pewne wewnętrzne zróżnicowania w odniesieniu do problemów przestrzennych, funkcjonalnych i społecznych, które dotyczą poszczególne podobszary tworzące obszar rewitalizacji:

- 1) Jabłonna Centrum,
- 2) Chotomów Centrum,
- 3) Wsie Zachodnie (części wsi: Boża Wola, Suchocin, Skierdy).

Obszar rewitalizacji obejmuje część obszaru zdegradowanego wsi: Jabłonna, Chotomów, Boża Wola, Suchocin, Skierdy.

Obszar rewitalizacji obejmuje 670,5 ha, co stanowi 10,39% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 5195 osób, czyli 29,84% mieszkańców Jabłonna.

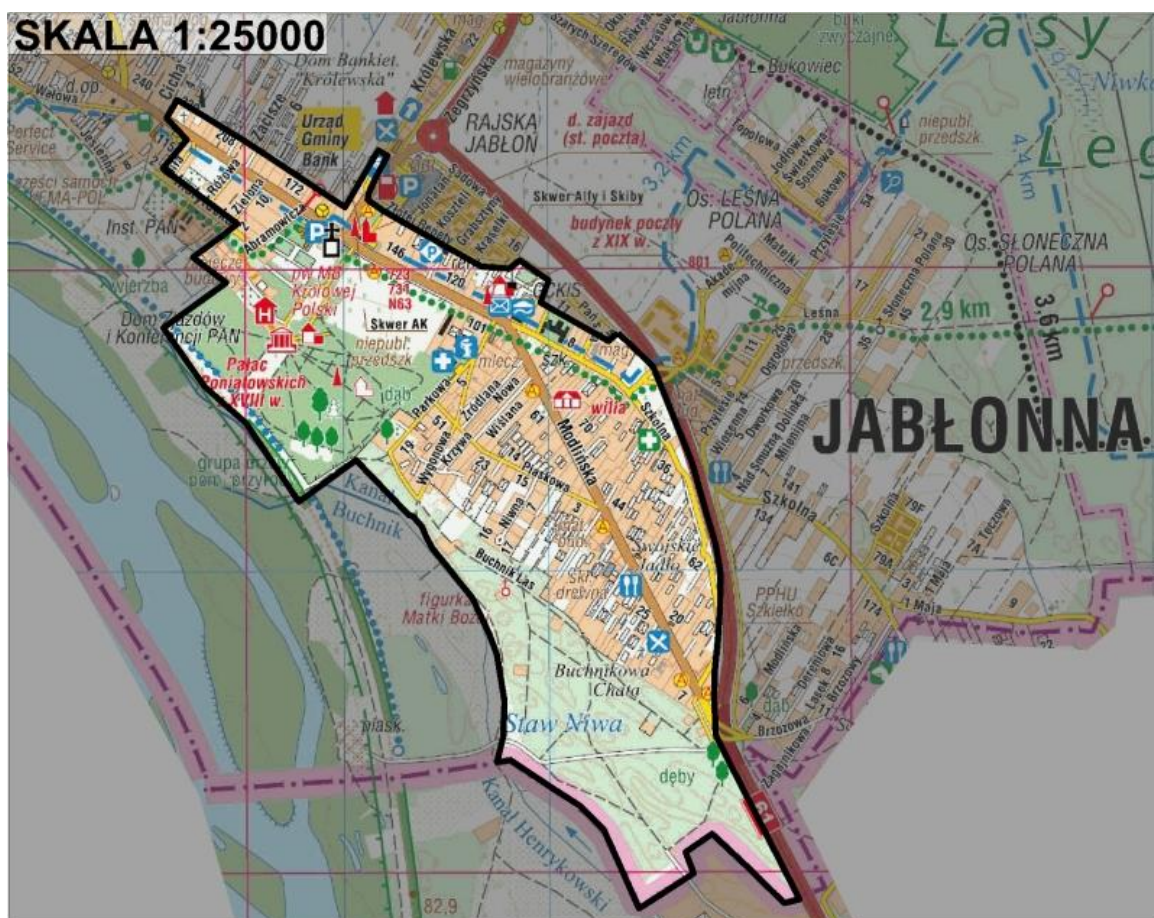
Mapa 2. Podobszary Gminy Jabłonna objęte rewitalizacją.

1. Podobszar rewitalizacji Jabłonna Centrum (JC)

Podobszar rewitalizacji Jabłonna obejmuje 219,159 ha. Od północy wyznaczony jest ulicą Modlińską do numeru 226 na zachodnim krańcu i ulicą Szkolną od strony wschodniej. Od zachodu obszar obejmuje kompleks pałacowo-parkowy, którego północno-zachodnia granica jest jednocześnie granicą obszaru, na południu dzielnicę Choinki do ulicy Buchnik Las i część niezagospodarowanego obszaru nad Wisłą do granicy gminy z Warszawą. Obszar zamieszkiwany jest przez 1928 osób, które stanowią 23% wszystkich mieszkańców sołectwa Jabłonna.

Mapa 3. Podobszar rewitalizacji Jabłonna Centrum.

Instytucje publiczne i podmioty gospodarcze

Na terenie podobszaru zlokalizowane są siedziby następujących instytucji publicznych:

- Urząd Gminy Jabłonna,
- Gminne Centrum Kultury i Sportu,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Biblioteka Publiczna,
- Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej,
- Przedszkole Gminne,

– Komisariat Policji Jabłonna.

Podobszar obejmuje kompleks pałacowo-parkowy z Pałacem Poniatowskich, który obecnie stanowi Dom Zjazdów i Konferencji Polskiej Akademii Nauk. Na terenie kompleksu zlokalizowana jest większość zabytków gminy.

Na podobszarze Jabłonna Centrum znajduje się aż 68 pomników przyrody. Podobnie jak w przypadku zabytków zdecydowana większość z nich zlokalizowana jest na obszarze kompleksu pałacowo-parkowego. Do rejestru wpisanych zostało 68 drzew¹⁴. Ponadto na południu obszaru wzdłuż Wisły zlokalizowany jest atrakcyjny przyrodniczo teren Buchnik Las ze zbiornikiem wodnym, który jest zasobem obszaru zarówno pod kątem turystyczno-rekreacyjnym, jak i edukacji przyrodniczej.

Zgodnie z danymi Krajowego Rejestru Sądowego na terenie obszaru rewitalizacji Jabłonna zarejestrowanych jest szesnaście organizacji pozarządowych. Na obszarze ulicy Modlińskiej i Zegrzyńskiej zlokalizowane są sklepy spożywcze i artykułów gospodarstwa domowego, apteki. W zabytkowym budynku przy ul. Modlińskiej działa Urząd Pocztowy.

Mieszkańcy

Większość (59%) mieszkańców obszaru jest w wieku produkcyjnym, 26% ludności – w wieku przedprodukcyjnym i 15% w wieku poprodukcyjnym. W indywidualnych wywiadach pogłębionych respondentzi z obszaru wskazywali na potrzebę zadbania o grupę najstarszych osób, gdyż są one często pozostawione same sobie, mają niskie lub bardzo niskie dochody i pozostają mało aktywne społecznie. Grupa ta zamieszkuje obszar od wielu lat, szczególnie dzielnicę Choinki na południe od ulicy Modlińskiej. Do lat dziewięćdziesiątych w większości zajmowała się rolnictwem, dopóki w Warszawie był rynek zbytu indywidualnych odbiorców. Gdy rynek się zmienił i małe gospodarstwa rolne przestały być dochodowe, mieszkańcy dzielnicy Choinki ze względu na specyfikę podziału działek na drobne obszary nie rozwinęli dotychczas prowadzonej działalności ogrodniczej i jeśli podejmowali pracę, była to praca najemna i niskopłatna.

Jeżeli chodzi o ludzi starszych to tak zostali sami sobie, mam wrażenie. I z tego wynika ta bieda, szklarnie upadły i zmniejszyły się dochody. [...] No tak też myślę, nie było pomysłu na to, jak się znaleźć w tej nowej rzeczywistości, co mieliby robić.

Mieszkaniec obszaru w wieku produkcyjnym

---

¹⁴ Na podstawie danych Urzędu Gminy Jabłonna.

Problemy występujące na obszarze rewitalizacji

1. Sfera społeczna

Ubóstwo

Jak wynika z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej za ostatnie pięć lat, odsetek mieszkańców podobszaru Jabłonna Centrum korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na obszarze wciąż wzrasta: z 2,4% w 2011 roku do 3,8% w 2015. Do 2015 roku problem ubóstwa się pogłębiał. Ponadto w 2015 roku osoby bezrobotne stanowiły 4% ludności obszaru, a długotrwale bezrobotne – 2%.

W zestawieniu osobno zamieszczone zostały dane dotyczące świadczeń pielęgnacyjnych, gdyż wskazują one na istnienie specjalnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami i ich bliskich, zamieszkujących podobszar. Odsetek osób korzystających z tych świadczeń w latach 2011–2015 nie zmieniał się. Jak dotychczas na obszarze nie były podejmowane działania mające na celu wsparcie tej grupy mieszkańców. Na podobszarze Jabłonna Centrum zamieszkuje 37% rodzin pobierających świadczenie wychowawcze 500+ na pierwsze dziecko spośród wszystkich we wsi Jabłonna.

Tabela 26. Odsetek osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na obszarze Jabłonna Centrum.

Jabłonna Centrum	2015	2014	2013	2012	2011
Odsetek osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	3,8%	2,6%	2,3%	2,6%	2,4%
Odsetek osób korzystających ze świadczeń pielęgnacyjnych	0,3%	0,2%	0,2%	0,3%	0,3%

*Opracowanie na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonie.

Przestępczość

W 2015 roku na podobszarze Jabłonna Centrum popełniono trzydzieści przestępstw przeciwko mieniu (kradzieże, włamania, przywłaszczenia lub uszkodzenia mienia). Dwa przestępstwa wiążą się z zastosowaniem przemocy i jest to pobicie oraz naruszenie nietykalności osobistej. Dwa przestępstwa to prowadzenie samochodu w stanie nietrzeźwym, co wiąże się z poważnym zagrożeniem dla zdrowia i życia pieszych na drodze. Ostatnie dwa przestępstwa dotyczą posiadania środków odurzających. Poniższa tabela przedstawia liczbę przestępstw popełnianych na obszarze w okresie ostatnich trzech lat¹⁵. Podobnie jak w całej gminie i innych obszarach zdegradowanych liczba ta systematycznie spada. Fakt ten wiąże się raczej ze zwiększeniem skuteczności działania policji, niż rozwiązaniem problemów społecznych, które mogą leżeć u podstaw przestępczości.

¹⁵ Komisariat Policji w Jabłonie nie dysponuje danymi za lata 2012–2011.

Tabela 9. Liczba przestępstw popełnionych w latach 2013–2015 na obszarze Jabłonna Centrum.

Jabłonna Centrum	2015	2014	2013
Liczba przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	9,3	11,8	15,1

*Opracowanie na podstawie danych Komisariatu Policji w Jabłonie.

Inne kwestie społeczne

W indywidualnych wywiadach pogłębionych przebadani mieszkańcy podobszaru wskazywali także na inne problemy społeczne, niewyrażone w analizie danych ilościowych, takie jak uzależnienie od alkoholu.

Te domy są w przeważającej części dość stare. Tutaj mieszka pod kątem takim socjalnym jednak najuboższa część mieszkańców gminy, a przynajmniej wsi Jabłonna. Tutaj też są dosyć często spotykane przypadki patologiczne. Widać, że szczególnie właśnie w centralnej części Choinek, tam są problemy, widać, i z alkoholem, i ze sprawami takimi socjalnymi typowo i bytowymi.

Mieszkanca obszaru Jabłonna Centrum w wieku produkcyjnym

Przebadani mieszkańcy obszaru w wywiadach pogłębionych z jednej strony wskazywali na brak dbałości o dobro wspólne, który między innymi przyczynia się do zaniedbań estetycznych na obszarze. Z drugiej strony jednak wskazywano na wysoki poziom zaufania wśród mieszkańców, którzy bardzo dobrze się znają (*Tu każdy się zna od dawien dawna*). W wywiadach zgłaszano potrzebę podjęcia działań mających na celu integrację społeczną obszaru. Zaufanie społeczne może więc być zasobem do wykorzystania w projektach rewitalizacji.

To tak idealistycznie brzmi, natomiast jakieś dobro wspólne na rzecz wspólnoty lokalnej, żeby to działanie było skierowane. Żeby ludzie mieli takie poczucie, że właśnie to, że oni dbają o tę swoją działkę i okolicę, na przykład nie wylewają tego szamba, nie palą tych śmieci i mają ją zagospodarowaną w jakiś sposób, to też wpływa na wartość przyległych działek i całej okolicy.

Mieszkaniec obszaru Jabłonna Centrum w wieku produkcyjnym

2. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Problemem nie tylko obszaru Jabłony, ale jednocześnie całej gminy jest degradacja części centralnej, w której zlokalizowane są siedziby instytucji publicznych. Jak opisano powyżej, ulica Modlińska dostosowana jest do pełnienia funkcji drogi krajowej, nie centrum miejscowości. Żadna inna przestrzeń w Jabłonie nie przejęła funkcji centralnych, w związku z czym brakuje miejsca spotkań. Nie ma przestrzeni, która pełniłaby funkcję reprezentacyjną. Braki te mogą negatywnie wpływać na niską identyfikację mieszkańców z gminą, których część swój czas wolny woli spędzać w Warszawie. Z drugiej strony osoby biorące udział w warsztatach, spacerach badawczych i wywiadach pogłębionych z obszaru wskazują

na ogromny potencjał związany z historią centrum Jabłonna, wokół której można tworzyć tożsamość lokalną miejscowości. Potencjał ten nie jest obecnie wykorzystywany, natomiast był dostrzegany przez mieszkańców.

Mocną stroną tego obszaru jest niewątpliwie to, że znajduje się na nim bardzo dużo historii. Czyli mamy z czego czerpać, na czym się oprzeć, na tym możemy budować dalej. Mamy tu pewien styl w architekturze, który wystarczy powielać. Mamy się czym pochwalić: jest pałac, urząd gminy, jest poczta. Ta historia niewątpliwie jest opoką, na której można się oprzeć i czerpać inspiracje.

Mieszkaniec obszaru Jabłonna Centrum w wieku produkcyjnym

Brak wodociągów i kanalizacji

Problem braku wodociągów i kanalizacji na obszarze Jabłonna Centrum dotyczy przede wszystkim dzielnicy Choinki, obejmowanej rewitalizacją. Specyfiką zabudowań zlokalizowanych na obszarze jest znaczne oddalenie od drogi. Doprowadzenie kanalizacji wiąże się więc z wysokimi kosztami dla mieszkańców i część z nich nie może sobie pozwolić na ten wydatek.

Ogólnie bardzo dużo ludzi nie ma kanalizacji. Bardzo dużo ludzi ma takie kibelki zwykłe, z których nikt nie wybiera, sławojki. Jeszcze sporo ludzi nie ma nawet takiego kibelka, kopie dziury. Z prania, z mycia, albo z pralki rurka jakaś jest, wyprowadza wodę, kopią dołki i wylewają. [...] Dużo osób oszczędza na szambie, a część nie ma szamba żadnego. A to wynika, że ta ludność jest uboższa.

Mieszkanica obszaru Jabłonna Centrum w wieku produkcyjnym

Wśród mieszkańców panuje przekonanie, że woda, którą czerpią indywidualnie ze studni, skażona jest pestycydami po produkcji rolnej. W gminie nie były nigdy prowadzone kompleksowe badania wody, trudno jest więc zweryfikować tę tezę. Część mieszkańców prowadziła indywidualne badania jakości wody, czerpanej ze studni. Część na wszelki wypadek korzysta z filtrów.

Mieszkańcy także zakładają filtry. Duża część mieszkańców przywozi wodę i to jest nagminna praktyka charakterystyczną dla tego terenu. Dlatego wodociąg jest sprawą najważniejszą. Nawet kanalizacja, jeśli dojdzie później, to jeszcze nic złego się nie wydarzy, natomiast jeśli dotrze wodociąg, to będziemy pić zdrowszą wodę. I to mówię też dlatego, że nie wszystkich stać, żeby sobie porobili badania. Ale też nie wszystkich stać na to, żeby sobie porobili filtry do wody. I ludzie piją to, co mają od lat. Mają studnie i prywatne ujęcia.

Mieszkaniec obszaru Jabłonna Centrum w wieku produkcyjnym

3. Zanieczyszczenia środowiska

A. Zanieczyszczenia po produkcji rolnej

Poza brakiem kanalizacji, który przyczynia się do zanieczyszczeń wód gruntowych, ważnym problemem środowiskowym obszaru są zgłaszane podczas warsztatów zanieczyszczenia gleb związane z intensywną produkcją rolną i pozostałości po szklarniach, czyli tak zwane szkło poszklarniowe i stalowe konstrukcje nośne. Część szklarni wciąż jest używana, a mieszkańcy zdegradowanego obszaru skarżą się na to, że właściciele do ich ogrzewania używają śmieci.

B. Potrzeba zmiany postaw

Jak wielokrotnie wskazywano podczas warsztatów, a także w indywidualnych wywiadach pogłębionych, na obszarze istnieje paląca potrzeba edukacji ekologicznej, która doprowadzi do zmiany postaw mieszkańców, gdyż część generowanych przez nich zanieczyszczeń nie wynika bezpośrednio z ubóstwa czy braku infrastruktury. Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie Wisły i ulicy Buchnik Las do Urzędu Gminy w Jabłonnie w 2015 roku zgłoszono aż siedem nielegalnych wysypisk śmieci.

Dużo osób pali w piecach, w ogóle śmieci nie segreguje. I to też wynika z wygodnictwa najprędzej. Bo płacą za śmieci wszyscy. A skąd wiadomo, że palą śmieciami? No bo to czuć, widać. Te dymy przeważnie to wieczorem. Ale są i posesje, gdzie ciuchy palą. Widzę po liczbie worków, ile ja wystawiam przed dom, jak jest odbiór, a ile inni sąsiedzi. Jest duża rodzina i oni nie mają nigdy segregacji.

Mieszkanka obszaru Jabłonna Centrum w wieku produkcyjnym

4. Sfera techniczna

Zły stan lokali mieszkalnych

Gmina nigdy nie prowadziła badania stanu zasobu lokalowego gminy. Na podstawie pobieżnego oglądu uznaje się, że część z nich wymaga gruntownego remontu, gdyż prace remontowe nie były tam od dawna prowadzone. W takiej sytuacji są lokale przy ulicach Modlińskiej i Zegrzyńskiej na obszarze Jabłonna Centrum. Na potrzebę ich renowacji zwracali uwagę badani mieszkańcy w indywidualnych wywiadach pogłębionych.

Tam mieszka taka mieszanina. Tam bloki przyległe do Urzędu Gminy to są starzy mieszkańcy, często dawni pracownicy instytucji gminnych z dawnych lat. Te bloki to są bloki, które były własnością gminy i gmina wyprzedawała w nich lokale. To samo dzieje się w blokach przyległych do ul. Zegrzyńskiej. [...] To jest już mocno zdegradowany pod kątem architektonicznym i użytkowym obszar. Tam się wiele nie dzieje. [...] Nie wiem, czy i jaki odsetek tam ludzi mieszkało, gdzie lokale były przydzielane z pomocy społecznej, ale w każdym razie to są biedniejsi troszeczkę nasi mieszkańcy, może inaczej, mniej zamożni, i też wizerunkowo to nie jest najpiękniejsze miejsce w gminie.

Mieszkaniec obszaru Jabłonna Centrum w wieku produkcyjnym

Fot. 4. Zdegradowany budynek wozowni przy ul. Modlińskiej 102

Fot. 5. Zdegradowany budynek komunalny przy ul. Modlińskiej 130

Fot. 6. Budynek przy ul. Zegrzyńskiej 1 w Jabłonie

Fot. 7. Nielad architektoniczny i degradacja centrum wsi. Ulica Zegrzyńska.

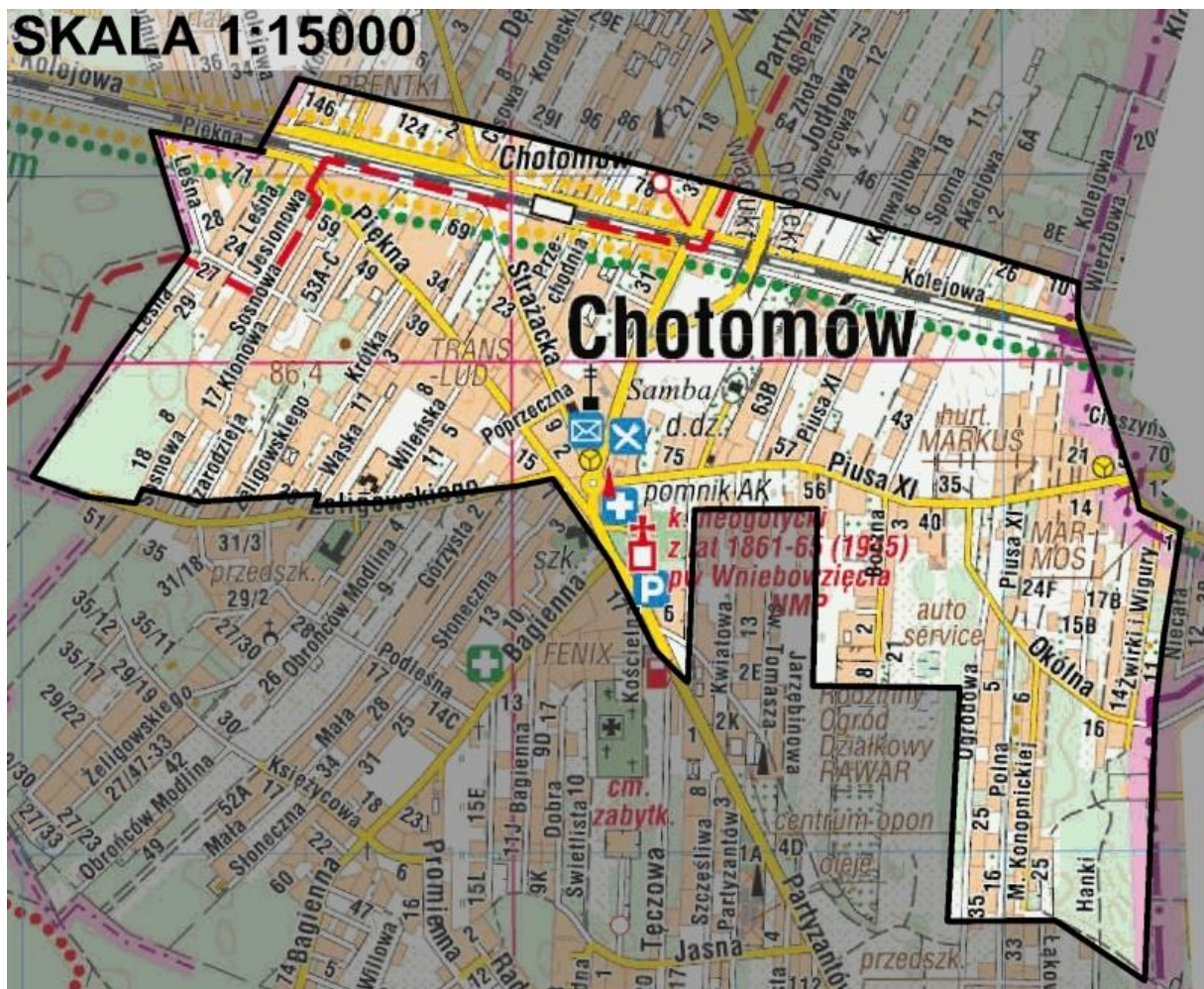
Zdjęcia z archiwum Urzędu Gminy Jabłonna.

2. Podobszar rewitalizacji Chotomów Centrum (ChC)

Obszar rewitalizacji na terenie sołectwa Chotomów objął 184,16 ha i jest zamieszkały przez 2368 osób, co czyni go najgęściej zaludnioną częścią obszaru rewitalizacji. Na północy obszar wyznaczony jest wzdłuż ulicy Kolejowej. Od zachodu – ulicami Żeligowskiego na południu i Leśną na północy.

Pod wpływem analizy danych zastanych i wyników badania ankietowego do obszaru włączona została część ulic z części wschodniej Chotomowa, o szczególnie wysokich wskaźnikach dotyczących problemów społecznych. W związku z tym granice obszaru przesunięte zostały do granicy z Legionowem (z wyłączeniem ulicy Niecałej). Od strony południowo-wschodniej granica obszaru przebiega wzdłuż granic Rodzinnego Ogrodu Działkowego Rawar i przecina ulice Ogrodową do numeru 35 po stronie nieparzystej i 18 po parzystej, Polną i Hanki.

Mapa 4. Podobszar rewitalizacji Chotomów Centrum.

Instytucje publiczne i podmioty gospodarcze

Na terenie obszaru zlokalizowane są filie instytucji publicznych i instytucje oświatowe:

- filia Gminnego Centrum Kultury i Sportu,
- filia Gminnej Biblioteki Publicznej,
- Publiczne Gimnazjum im. Orła Białego,
- Przedszkole Gminne przy ul. Żeligowskiego.

Na podobszarze zarejestrowanych jest jedenaście organizacji pozarządowych, wśród nich Ochotnicza Straż Pożarna, która prowadzi Dom Strażaka, gdzie zlokalizowana jest filia GCKiS. Ponadto na terenie obszaru znajduje się Dom Dziecka im. Ojca Św. Piusa XI, Parafia pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, Urząd Pocztowy i restauracja. Działalności gospodarcze na obszarze mają charakter handlowy i usługowy.

Zabytki i pomniki przyrody

Jedynie obiekty zabytkowe na obszarze rewitalizacji w Chotomowie to kościół parafialny, dzwonnica oraz kaplica, zlokalizowane nieopodal kościoła. Podobszar Chotomowa jest intensywnie zabudowany i nie znajduje się na nim ani jeden pomnik przyrody.

Mieszkańcy

Osoby w wieku produkcyjnym w 2016 roku stanowiły 60% wszystkich mieszkańek i mieszkańców podobszaru. 25% ludności było w wieku przedprodukcyjnym, a 15% – w poprodukcyjnym.

Mieszkańcy podobszaru Chotomów Centrum to zróżnicowana grupa. Jak wynika z indywidualnych wywiadów pogłębionych prowadzonych na obszarze, część osób mieszka tu od urodzenia. Osoby te są mocno związane z Chotomowem, niektóre rodziny od pokoleń. Na podobszarze znajdują się też nowe domy należące do osób, które sprowadziły się do wsi w ostatnich latach. Część tych mieszkańców prowadzi życie społeczne i zawodowe w Legionowie lub Warszawie i nie identyfikuje się z miejscem zamieszkania. Jak wynika z indywidualnych wywiadów pogłębionych, mieszkańcy ci częściowo zintegrowali się jednak ze sobą. Tryb życia nowych mieszkańców oparty o dojazdy do sąsiednich miast powoduje nadmierne zagęszczenie ruchu samochodowego na obszarze.

Problemy występujące na obszarze rewitalizacji

1. Sfera społeczna

A. Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej

Na obszarze zdegradowanym Chotomów i w sołectwie Chotomów wskaźnik korzystających ze świadczeń pomocy społecznej jest nieco wyższy niż dla całej gminy. Specyfiką sołectwa jest szybko rozwijająca się gęsta zabudowa jednorodzinna. Obszar dla zachowania spójności terytorialnej wyznaczony więc został wzdłuż najbardziej zaniedbanych ulic

dotkniętych ubóstwem, między którymi budowane są też nowe domy osób o wyższym statusie materialnym.

Tabela 10. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2011–2015 na podobszarze Chotomów Centrum.

Chotomów Centrum	2015	2014	2013	2012	2011
Odsetek mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	2,8%	2,2%	2,4%	3,0%	2,9%
Odsetek osób korzystających ze świadczeń pielęgnacyjnych	0,3%	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%

*Opracowanie na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonie.

Jak widać w poniższej tabeli, odsetek osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na podobszarze Chotomów Centrum na przestrzeni ostatnich lat pozostawał na podobnym poziomie między 2% a 3%. Także odsetek osób korzystających ze świadczeń pielęgnacyjnych zachowywał wartość niemal stałą. Podobnie jak w Jabłonie, w Chotomowie także nie były prowadzone działania skierowane do osób z niepełnosprawnościami i ich bliskich. Aż 53% rodzin pobierających świadczenie wychowawcze 500+ na pierwsze dziecko w Chotomowie mieszka na podobszarze Chotomów Centrum.

W indywidualnych wywiadach pogłębionych respondentki i respondenci z obszaru Chotomów Centrum dodatkowo wskazywali na problem uzależnienia od alkoholu części mieszkańców.

Przynajmniej wizualnie nie widać na tych nowych terenach problemów takich jak alkohol, co niestety widać w starej części, nie tylko przez osoby, które spacerują bocznymi ścieżkami. Na przykład na Piusa jest sklep, więc widać zarówno kupujących, że są to osoby, które mają duży problem alkoholowy, bo jeżeli ktoś wychodzi z siatkami wina za trzy złote albo z siatkami piwa, to nie znaczy to, że ma imprezę codziennie. [...] Ten problem był mocno uwidoczny na terenie naszej działki [gminnej], która musiała być ogrodzona i uprzątnięta, z uwagi na to, że w sezonie wiosennym, letnio-jesiennym, na działce tej zalegały osoby spożywające alkohol.

Mieszkanka obszaru Chotomów Centrum w wieku produkcyjnym

B. Przestępczość

Wskaźnik przestępczości na podobszarze Chotomów jest wyższy niż w sołectwie Chotomów i gminie Jabłonna. Przede wszystkim odpowiada za niego wysoka liczba kradzieży i włamań (70% wszystkich przestępstw). Inne popełniane przestępstwa na obszarze to zniszczenie i przywłaszczenie mienia, naruszenie nietykalności cielesnej, rozbój i prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwym.

Tabela 29. Liczba przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców popełnianych w latach 2013–2015 na podobszarze Chotomów Centrum.

Chotomów Centrum	2015	2014	2013
Liczba przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	10,4	11,6	12,4

*Opracowanie na podstawie danych Komisariatu Policji w Jabłonie.

Jak widać z powyższej tabeli, liczba przestępstw na przestrzeni ostatnich trzech lat spadła, co wiąże się raczej z wyższą skutecznością policji, niż ograniczeniem problemów społecznych obszaru. Mieszkańcy obszaru Chotomów Centrum w indywidualnych wywiadach pogłębionych także wspominali o przestępczości występującej na obszarze. Zarówno w trakcie wywiadów, jak i podczas warsztatów podnoszono problem sprzedaży narkotyków w centrum Chotomowa, w pobliżu którego zlokalizowane jest Publiczne Gimnazjum.

Możemy mówić o problemach, o których wiem z powodu sąsiedztwa. Problemy tutaj już w kwestii kryminalnej, czyli przy Piusa to są osoby w tej chwili oczywiście osadzeni, natomiast problemy z kradzieżami i z innego typu przestępstwami w tym również narkotyki. Ja osobiście nie spotkałam, natomiast wiele osób mówiło, że na skwerze w pobliżu przystanku autobusowego [...] odchodzi handel narkotykami. On jest tu także zlokalizowany przy przystanku. Przystanek jest o tyle bezpiecznym miejscem, że ciężko stwierdzić, czy ktoś stoi, czekając na autobus, czy ktoś po niego przyjeżdża, bo wysiadł z autobusu, więc przestawanie tam nawet w długim czasie nie budzi podejrzeń.

Mieszkanca obszaru Chotomów Centrum w wieku produkcyjnym

Drobne przestępstwa, czasem nie zgłaszane na policję, popełniane są w otoczeniu stacji PKP, gdzie mieszkańcy parkują samochody. Dużym problemem jest brak publicznego parkingu, z którego mogliby na co dzień korzystać zarówno mieszkańcy Chotomowa jak i osoby dojeżdżające z innych wsi.

Kolej stacja PKP jest tutaj i teraz tutaj wszędzie (wzdłuż ekranów) parkują setki samochodów. Tak na dziko, całkowicie na dziko bo nie ma miejsc parkingowych. Są drobne kradzieże i drobne dewastacje. A to kołpaki ukradną a to lusterko ukradną a to gdzieś jakąś rysę zrobią na samochodzie. Niestety takich przypadków jest sporo. Nie są to kradzieże samochodów [...] Także to są na pewno niedogodności. Poza tym to stoi wszystko na ulicy, jak będzie bardziej śnieżna zima to te samochody nie będą miały gdzie ustać. Bo będą zaspy i dużo śniegu, tak było teraz tydzień temu, był problem ludzie nie mieli gdzie parkować.

Mieszkaniec obszaru Chotomów Centrum w wieku produkcyjnym

C. Bezrobocie

W 2015 roku odsetek osób bezrobotnych na obszarze Chotomów Centrum wynosił 6%, natomiast długotrwale bezrobotnych – 2,7%. Bezrobocie jest poważnym problemem obszaru, co potwierdzają wyniki indywidualnych wywiadów pogłębionych.

Mają problemy niektórzy z alkoholem, niektórzy z pracą. [...] No bo nie ma tej pracy. Nie ma jej tu na miejscu w Chotomowie. W Legionowie, Warszawie pewnie jest. Ci ludzie bezrobotni [...] no to są mieszkańcy, którzy pokończyli pewnie podstawówkę i mają problem teraz z pracą. Wcześniej pracowali w tych firmach, te firmy zostały skasowane [...], no i ich zwolnili, no i już. I tak się stało.

Mieszkanka obszaru Chotomów Centrum w wieku poprodukcyjnym

D. Kapitał społeczny

Warto podkreślić, że wszystkie przebadane osoby mieszkające na obszarze poziom wzajemnego zaufania wśród mieszkańców oceniają wysoko i twierdzą, że same ufają swoim sąsiadom. Ponadto wszyscy respondenci i respondentki zadeklarowali, że gdyby mieli możliwość zmiany miejsca przeprowadzki, nie chcieliby zamieszkać nigdzie indziej. Wysoki poziom zaufania społecznego połączony z poczuciem przywiązania do miejsca zamieszkania może stanowić zasób w podejmowanych ze społecznością lokalną działaniach rewitalizacyjnych.

E. Młodzież

Problemem często zgłaszanym przez mieszkańców podobszaru Chotomów centrum jest niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży, szczególnie tej starszej. Problem ten młodzież rozwiązuje sama, zwołując się przez fora internetowe i organizując samodzielnie spotkania i imprezy, często w miejscach niedozwolonych, powodując dewastację otoczenia. Takim punktem spotkań jest ulica Kościelna prowadząca do Cmentarza w Chotomowie.

Tu się wszystko odbywa. Dam pani przykład w roku ubiegłym na pasterce, tu w tym miejscu była imprezka (dojście do cmentarza). 200-300 małałatów [...] W roku minionym na wigilię ze względu na pogodę, bo to lato w czasie pasterki to się wszyscy przenieśli pod wiadukt. Ale generalnie punkt zbiórki to jest tu (przy cmentarzu). ...

Mieszkanka obszaru Chotomów Centrum w wieku poprodukcyjnym

2. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Na obszarze Chotomowa podobnie jak w całej gminie brakuje sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, na co w indywidualnych wywiadach pogłębionych skarżyli się wszyscy respondenci. Problemem specyficznym dla tego obszaru są znajdujące się w bardzo złym stanie, gęsto zabudowane budynki mieszkalne. Część z nich jest kryta azbestem, mimo programu usuwania azbestu prowadzonego w gminie.

Jest taka mieszana klasa ludzi na tym terenie, starsi, młodzi. Tutaj te domy powstały po wojnie. Tutaj taką lepiankę sobie każdy ukleił, nawet bez pozwolenia na budowę. Teraz mają problem, żeby dostać pozwolenie na budowę. Ale tam jakoś sobie robią, ogarniają wszystko.

Mieszkanka obszaru Chotomów Centrum w wieku produkcyjnym

Podobnie jak w przypadku Jabłony także w Chotomowie centrum wsi zostało zdegradowane. Plac, który historycznie pełnił funkcje centrotwórcze jest obecnie zatoczką autobusową z niewielkim skwerem pośrodku. Wokół brakuje infrastruktury społecznej i miejsca spotkań. Przestrzeń zlokalizowanego nieopodal Domu Strażaka jest niewystarczająca dla potrzeb tak licznie zaludnionej miejscowości.

Brakuje mi miejsca, gdzie idzie rodzina i spędza czas. Kawiarnia. Jakieś miejsce sportowe. [...] Takie centrum rodzinno-rekreacyjne. Bo tak naprawdę jest dużo już tych mieszkańców, a takiego miejsca nie ma. Jakaś mała pizzeria jest dwu-trzystolikowa. Ale coś takiego związanego z ruchem jak ma Legionowo, gdzieś ten park zdrowia... Nie ma takiego ryneczku i takiego miejsca w ogóle na taką wielotysięczną miejscowość, gdzie można by było... Takiego skweru, tak, tego faktycznie nie ma. Są działki, są ulice, wszyscy są pogrodzeni, a nie ma takiego miejsca.

Mieszkanka obszaru Chotomów w wieku produkcyjnym

Z degradacją centrum wsi wiąże się także nadmierny ruch samochodowy. Wiele mieszkank i mieszkańców Chotomowa w ogóle nie korzysta z komunikacji publicznej, codziennie przemieszczając się samochodem z domu do pracy. We wsi tworzą się korki, które mieszkańcy próbują omijać, jeżdżąc szybko okolicznymi ulicami. Brak jest ograniczeń prędkości w centrum wsi, co stanowi zagrożenie dla pieszych, w szczególności dzieci idących do szkoły i osób starszych.

Problemy związane z kwestią bezpieczeństwa. Bo ci starzy mieszkańcy wyrosli w czasach, kiedy samochód pojawiał się raz na jakiś czas, przynajmniej w okresie sobotnio-niedzielnym, a w tej chwili jest częstokroć problem z przejściem na drugą stronę ulicy.

Mieszkanka obszaru Chotomów Centrum w wieku produkcyjnym

Fotografia 8. Nieład architektoniczny centrum Chotomowa. Ulica Partyzantów.

Fotografia 9. Typowy widok ulic w centrum Chotomowa. Reklamy na płotach, Ulica Piusa.

Fot. 10 Rondo w centrum Chotomowa, budynek widok na OSP w Chotomowie

Fot. 11 Zaniedbany budynek przedszkola w Chotomowie przy ul. Żeligowskiego

Zdjęcia z archiwum Urzędu Gminy Jabłonna.

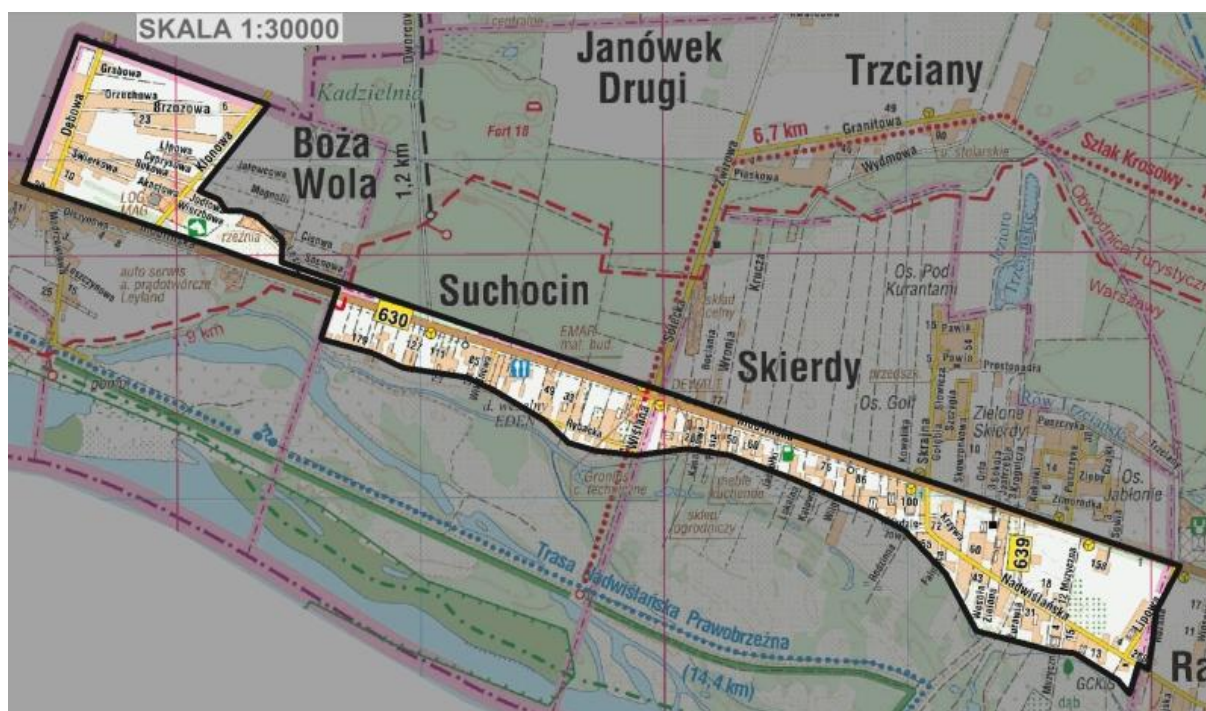
3. Podobszar rewitalizacji Wsie Zachodnie (Boża Wola, Suchocin, Skierdy) (WZ)

Podobszar obejmuje 267,19 ha. Zamieszkuje go w sumie 899 osób:

- 253 mieszkańców Bożej Woli,
- 235 mieszkańców Suchocina,
- 409 mieszkańców Skierd,

Podobszar zlokalizowany jest na terenie trzech sołectw wzdłuż ulicy Modlińskiej. Od zachodu granicą obszaru jest ulica Dębowa w Bożej Woli i Klonowa od wschodniej strony sołectwa. Na terenie Suchocina podobszar przebiega po południowej stronie ulicy Modlińskiej i wyznaczony jest od zachodu granicą z Bożą Wolą, a od wschodu ulicą Wiślaną. W Skierdach podobszar przebiega od ulicy Wiślanej do Lipowej, stanowiącej granicę z sołectwem Rajszew. Południową granicą wyznaczonego podobszaru jest ulica Modlińska w Bożej Woli i granica zabudowań oraz obszaru Natura 2000, zlokalizowanego wzdłuż Wisły w pozostałych sołectwach.

Mapa 5. Podobszar rewitalizacji Wsie Zachodnie.

Instytucje publiczne i podmioty gospodarcze

Podobszar cechuje się ubóstwem infrastruktury publicznej. Zlokalizowane są tutaj:

- Klub Rolnika w Bożej Woli z placem zabaw,
- świetlica wiejska w Suchocinie,
- filia Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Skierdach z boiskiem sportowym.

Na podobszarze zarejestrowanych jest pięć organizacji pozarządowych, wszystkie w Skierdach. Rozwija się tu także amatorski ruch sportowy. Na podobszarze nie działa ani jedna publiczna instytucja oświatowa. Funkcjonują prywatne przedszkola i szkoła podstawowa.

Zabytki i pomniki przyrody

Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków to Fort XVIII Twierdzy Modlin w Bożej Woli, który obecnie znajduje się w rękach prywatnych oraz cmentarz osadników niemieckich w Skierdach. Oba obiekty są w złym stanie.

Mieszkańcy

W 2016 roku osoby w wieku produkcyjnym na obszarze Wsi Zachodnich stanowiły 61%. Jedną czwartą (24%) stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym, a 14% – osoby starsze. Rewitalizacją objęta została część Wsi Zachodnich na południe od ulicy Modlińskiej. W przeciwieństwie do północnej, która obecnie intensywnie się rozbudowuje, to starsza część, zamieszкана przez więcej starszych osób.

Tu w moim otoczeniu to my sobie mówimy „dzień dobry”. Znamy się. Na tym obszarze objętym rewitalizacją to z 80% to są starzy mieszkańcy, którzy się znają z pokolenia na pokolenie.

Mieszkanca obszaru Wsie Zachodnie w wieku produkcyjnym

Problemy występujące na podobszarze rewitalizacji

1. Sfera społeczna

A. Ubóstwo

Odsetek osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na podobszarze Wsie Zachodnie jest nieco niższy, niż w Jabłonie i Chotomowie. Wciąż jednak przekracza 2% i w okresie ostatnich pięciu lat utrzymuje się na podobnym poziomie. W tym czasie każdego roku jedna osoba korzystała ze świadczeń pielęgnacyjnych na podobszarze. Odsetek osób bezrobotnych na podobszarze w 2015 roku wyniósł 3%, a długotrwale bezrobotnych – 2%.

Tabela 11. Odsetek osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2011–2015 na obszarze Wsie Zachodnie.

Obszar Wsie Zachodnie	2015	2014	2013	2012	2011
Odsetek mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	2,1%	2,1%	0,9%	2,6%	2,4%

*Opracowanie na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonie.

O niższych dochodach rodzin zamieszkałych ten podobszar świadczą także dane GOPS na temat pobieranych świadczeń wychowawczych 500+ na pierwsze dziecko. Aż 63% rodzin zamieszkałych w Bożej Woli, 100% rodzin z Suchocina i 44% ze Skierd pobiera świadczenie.

B. Przestępczość

Większość przestępstw popełniana na podobszarze zdegradowanym Wsi Zachodnich w 2015 roku to włamania, przywłaszczenia mienia lub kradzieże (71%). Na podobszarze pojawił się problem posiadania środków odurzających i prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwym. Liczba przestępstw popełnianych na obszarze w ciągu ostatnich trzech lat się waha i nie można dostrzec tu jednoznacznego spadku, który widać zarówno w Jabłonie, jak i w Chotomowie.

Tabela 12. Liczba przestępstw popełnionych w latach 2013–2015 na obszarze Wsie Zachodnie w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Wsie Zachodnie	2015	2014	2013
Liczba przestępstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	9,6	17,6	13,8

*Opracowanie na podstawie danych Komisariatu Policji w Jabłonie.

2. Problemy środowiskowe

A. Zanieczyszczenie wód gruntowych

Najważniejszym problemem w podobszarze Wsi Zachodnich w opinii zamieszkujących je osób jest brak wodociągów, a także zanieczyszczenia wód gruntowych, które są konsekwencją obecności terenu po wysypisku śmieci w Bożej Woli. W opinii osób zamieszkujących obszar zanieczyszczenia te przedostają się do przydomowych studni, w związku z czym mieszkańcy obawiają się pić pozyskiwaną z nich wodę. Jak wynika z badania jakości wody prowadzonego w 2012 i 2017 roku przez Wojskowy Ośrodek Medycyny Prezencyjnej Modlin, na obszarze przekroczone zostało pięciokrotnie stężenie manganu. Ponadto w związku z obniżaniem się stanu wód na części działek pojawiła się potrzeba pogłębiania studni z powodu suszy. Brak wodociągów uniemożliwia także tworzenie przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarze. Ponadto stan ten zniechęca potencjalnych inwestorów do rozwijania działalności gospodarczych na obszarze. Potrzeba rozwiązania problemu braku wodociągów jest paląca.

Stan wód się obniża. W zeszłym roku był tak niski, że ileś tam ludzi musiało wiercić nowe studnie, pogłębiać, bo nie było wody.

Mieszkaniec obszaru Wsie Zachodnie w wieku produkcyjnym

Podobnie jak w Jabłonninie działki we Wsiach Zachodnich są wydłużone, w związku z czym koszty doprowadzenia sieci przez działkę do pokrycia przez mieszkańców, będą wysokie. Opierając się o problemy z podłączeniem sieci gazowniczej, można przypuszczać, że część osób, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji materialnej, nie będzie mogła pokryć ich z własnych środków.

W większości są to mieszkańcy w wieku podeszłym, dużo jest. No młodzi też są, poniekąd zostali, ale większość mieszkańców jest starsza. Także jeśli chodzi o wnioski na przykład do wodociągów, to tu jest problem tu w Suchocinie. Mają podejście, że niepotrzebne i tak dalej. Tak samo jak żeśmy ostatnio zbierali wnioski o przyłączenie do sieci gazowej. [...] To będą ogromne koszty podłączenia się do takiego gazu. Też domy są w głębi działek. Dostaliśmy wszyscy odmowne decyzje, nie opłaca się. Złożyłem odwołanie, ale nie odpowiedzieli. Ci są na emeryturze, to wiadomo, ciężko jest finansowo. Brakuje tej integracji.

Mieszkaniec obszaru Wsie Zachodnie w wieku produkcyjnym

3. Sfera techniczna i przestrzenno-funkcjonalna

Na obszarze Wsi Zachodnich brakuje infrastruktury społecznej. Pomimo wysokiego odsetka mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym nie działa tu ani jedna publiczna szkoła czy przedszkole. Brakuje miejsc spotkań, a Klub Rolnika w Bożej Woli i filia Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Skierdach oraz świetlica wiejska w Suchocinie nie odpowiadają potrzebom mieszkańców i nie są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W budynku Klubu Rolnika znajdują się też lokale mieszkalne, które podobnie jak Klub wymagają przeglądu stanu technicznego i podjęcia decyzji o remoncie.

W tej chwili mieszkańcy nie bardzo się integrują. Nie ma żadnego kontaktu. Sporo osób to nawet nie znam, kto tu jest. Znam tylko najbliższego sąsiada, którego mam przez ulicę. Mam z nim dobry kontakt, jest to porządny człowiek. Nie ma takich punktów, miejsc, w których człowiek mógłby się spotkać, poznać tych ludzi, żeby to jakoś inaczej wyglądało. Tak jak to się określa, jest sypialnia, przyjeżdża się, śpi i wyjeżdża do pracy. Ludzie się tutaj nie spotykają, nie mają ze sobą żadnych więzi.

Mieszkaniec obszaru Wsie Zachodnie w wieku produkcyjnym

Fotografia 12. Świetlica wiejska w Suchocinie.

Tabela 32. Najważniejsze zidentyfikowane zjawiska problemowe w trakcie diagnozy

Najważniejsze zidentyfikowane zjawiska problemowe	Oznaczenie
Sfera społeczna	
Infrastruktura edukacyjna niespełniająca potrzeb młodych ludzi i ich rodziców	P1
Niewystarczająca oferta bezpiecznego i interesującego spędzania wolnego czasu dla młodych ludzi	P2
Niska identyfikacja mieszkańców z miejscem zamieszkania	P3
Bezrobocie	P4
Ubóstwo	P5
Przemoc	P6
Przestępczość	P7
Mała liczba organizacji pozarządowych na terenie gminy	P8
Niska aktywność i zaangażowanie lokalne mieszkańców	P9
Problemy bytowe osób starszych	P10
Sfera Środowiskowa	
Zanieczyszczenia powietrza	P11
Nielegalne wysypiska śmieci	P12
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
Niewystarczająca liczba obiektów użyteczności publicznej	P13
Bark kanalizacji	P14
Brak wodociągów	P15
Degradacja i nieład architektoniczny w starych centrach wsi	P16
Sfera techniczna	
Budynki komunalne w stanie niezadawalającym	P17
Zdegradowane obiekty zabytkowe	P18

Tabela 33. Potencjały w Gminie Jabłonna

Oznaczenie	Zidentyfikowany potencjał	Możliwości wykorzystania potencjału	Podobszar
Z1	Lokalne organizacje pozarządowe działające na rzecz społeczności lokalnej	Organizacje mogą być łącznikiem pomiędzy gminą a mieszkańcami obszaru, jak również inicjatorem zmian w lokalnej społeczności i realizatorami projektów rewitalizacyjnych.	Głównie ChC ale także JC i WZ
Z2	Aktywność i potencjał intelektualny mieszkańców	Potencjał ten może być wykorzystany do kreowania ciekawych rozwiązań rewitalizacyjnych, zaangażowani mieszkańcy będą mogli sami podejmować się kreowania i projektów rewitalizacyjnych.	JC, ChC, WZ
Z3	Nieformalne grupy mieszkańców działające na rzecz społeczności lokalnej	Mają już doświadczenie w realizacji projektów na rzecz społeczności lokalnej. Mogą być wzorem do naśladowania dla innych mieszkańców jak również edukatorami w tym temacie.	Głównie WZ ale także JC i ChC
Z4	Dobre położenie gminy obszarów rewitalizacji: bliskość Warszawy, lotniska w Modlinie, drogi krajowe, kolej	Może mieć wpływ na wzrost znaczenia terenów inwestycyjnych, rozwój przedsiębiorczości, zwiększenie rynku pracy i atrakcyjność osadniczą gminy.	WZ, JC, ChC
Z5	Instytucje kultury zlokalizowane na obszarze rewitalizacji	Instytucje kultury mogą być nośnikami działań animacyjnych w zakresie edukacji kulturalnej na obszarze rewitalizacji, mogą działać na rzecz ożywienia społecznego. Aby w pełni wykorzystać ich potencjał konieczne jest podjęcie działań i inwestycji (w tym modernizacyjnych), które przyczynią się do rozszerzenia oferty tych instytucji, zwiększą dostępność dla osób uboższych i mających problem w poruszaniu się oraz niepełnosprawnych.	WZ, JC, ChC
Z6	Szkoły i przedszkola gminne	Mogą wesprzeć działania edukacyjne np. nt. ekologii i ochrony środowiska, budowania postaw młodych ludzi dotyczących wartości dbania o swoje otoczenie, oraz budowania zaangażowania społecznego. Są także dobrym miejscem integracji społeczności lokalnej, nie tylko rodzicielskiej, dysponują przestrzenią do spotkań, która może być wykorzystywana po lekcjach.	ChC, JC
Z7	Obiekty zabytkowe stanowiące o	Zabytki i historia będą pomocne przy	Głównie

	tożsamości gminy i obszarów rewitalizacji	budowaniu tożsamości lokalnej mieszkańców, poczucia atrakcyjności miejsca w którym żyją i rozwoju osobistego.	JC ale także CcC i WZ
Z8	Kościół i parafie	To instytucje, które mogą wesprzeć działania mające na celu pomoc osobom potrzebującym, np. uboższym czy starszym. Posiadają także infrastrukturę do spotkań mieszkańców oraz atrakcyjne tereny zielone, do wykorzystania jako miejsce spotkań i integracji mieszkańców. To także ważne miejsce dotarcia z informacją do osób starszych lub mniej aktywnych.	WZ, JC, ChC
Z9	Dziewicze tereny przyrodnicze, rezerваты przyrody, las oraz Wisła	Wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy w celu podniesienia jakości życia mieszkańców oraz pobudzeniu potencjału turystycznego, stworzenie oferty spędzania wolnego czasu, promocja zdrowego trybu życia.	Głównie WZ ale także JC i ChC
Z10	Pałac PAN i KEZO	Pałac PAN jest najbardziej rozpoznawalną atrakcją turystyczną gminy. Jest także instytucją oferującą bardzo ciekawą ofertę kulturalną spędzania wolnego czasu dla mieszkańców. KEZO jest jednym z najnowocześniejszych Instytutów badawczy w Europie. Może być włączony w działania edukacyjne na temat ekologii, ochrony środowiska, rozwoju innowacyjności, tworzenie ciekawej oferty spędzania wolnego czasu dla mieszkańców.	JC
Z11	Duża liczba przedsiębiorstw, a także duże sieci handlowe: Kaufland, OBI, Biedronka, Lidl	Potencjał dodatkowego wsparcia finansowego i merytorycznego dla realizowanych przez gminę zadań rewitalizacyjnych oraz wsparcie i współpraca z organizacjami pozarządowymi w sferze działań społecznych (CSR).	Głównie JC, oraz ChC
Z12	Zdegradowane budynki gminne i budynek wozowni przy poczcie w Jabłonnie	Potencjalne miejsce spotkań, aktywizacji i integracji społecznej. Miejsce wzajemnego oddziaływania organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, instytucji społecznych, lokalnych liderów i ludzi młodych.	JC

Cele i projekty rewitalizacji

Wizja i cele

Wizja obszarów po rewitalizacji

W wyniku konsekwentnych działań na obszarze rewitalizacji w Gminie Jabłonna, w 2023 roku na wszystkich podobszarach jakość życia mieszkańców jest wysoka. Dzieje się tak dzięki poprawie warunków zamieszkania w istniejących podobszarach (Jabłonna Centrum, Chotomów Centrum i Wsie Zachodnie), gdzie mieszkańcy mają dostęp do czystej wody, powietrza i mediów, dzięki wykreowaniu nowej jakości przestrzeni na obszarze rewitalizacji oraz rozbudowie przestrzeni rekreacyjnych i publicznych. Mieszkańcy mają łatwy dostęp do tej oferty w trzech centrach gminy, które są jej wizytówką i są przestrzenią, z którą się utożsamiają, sami współtworzą i o nią dbają.

W poszczególnych częściach obszaru rewitalizacji uruchomiona została aktywność mieszkańców przekładająca się na ważne dla ich życia inicjatywy i przedsięwzięcia.

Wyjątkowym miejscem pod tym względem jest wozownia w Jabłonie, w której zorganizowane zostanie centrum społeczne gdzie ogniskują się różnorakie potencjały poszczególnych osób jak i całych grup mieszkańców obszaru rewitalizacji: przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, młodzieży, osób starszych, co przekłada się na działania o zróżnicowanym charakterze, które pozytywnie oddziałują nie tylko na obszar rewitalizacji, ale również na całą gminę, zmieniając jej klimat i oblicze. Na całym obszarze podlegającym rewitalizacji, a zwłaszcza w Jabłonie, mieszkańcy tworzą silniejszą społeczność lokalną - dbającą o swoje otoczenie i realizującą działania na rzecz jej poprawy. Atutem gminy są młodzi – swym entuzjazmem i gotowością do działania nadają gminie i jej przekształceniom dynamiki. Wracają oni po studiach do gminy i tu zakładają swoje firmy oraz działają na jej rzecz. Terenami zielonymi i innymi obiektami gminnymi opiekuje się spółdzielnia socjalna, dająca szanse na zatrudnienie i drogę ku lepszemu życiu dla potrzebujących tego mieszkańców. W wyniku wspólnych działań z urzędem gminy, organizacje pozarządowe z przedsiębiorcami prowadzą projekty w ramach społecznej odpowiedzialności biznesu. Dzięki odpowiednim działaniom teren lasu przy Buchniku jest miejscem czystym i chętnie odwiedzanym przez całe rodziny, gdzie można bezpiecznie uprawiać sport, spacerować i zdobyć informacje na temat otaczającej przyrody i przepływającej obok Wisły.

Obszar rewitalizacji w Gminie Jabłonna stał się atrakcyjnym miejscem do zakładania nowych przedsiębiorstw dzięki łatwemu dostępowi do mediów i dobrej komunikacji. Poprawa jakości przestrzeni publicznych, warunków spędzania wolnego czasu oraz szeroka i dostępna oferta kulturalna, czyste powietrze i czyste lasy są czynnikami integracji mieszkańców obszaru

rewitalizacji, a także stanowią zachętę dla aktywnych nowych mieszkańców do osiedlania się w gminie. Zachętę tę dają także świadczące wysokiej jakości edukację przedszkola i szkoły podstawowe. Osoby niepełnosprawne, osoby starsze i potrzebujące pomocy mogą na nią liczyć od sprawnie działających instytucji gminnych oraz wolontariuszy, którzy są profesjonalnie przygotowani do tej roli. Mieszkańcy mają poczucie, że jakość ich życia poprawia się, a na przyszłość swoją i swojej gminy patrzą z optymizmem.

Cele Programu i zakładane rezultaty

Z przeprowadzonej diagnozy wyłaniają się trzy główne cele programu, związane z koniecznością ograniczenia ubóstwa oraz włączenia społecznego, budowania kapitału społecznego w gminie oraz ochrony przyrody.

Cel 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz zwalczanie ubóstwa:

Cel pierwszy dotyczy walki z wykluczeniem społecznym, wsparcia mieszkańców gminy znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji materialnej i wsparcia zatrudnienia osób mających trudność w znalezieniu pracy. Rezultatem podjętych w tym obszarze interwencji będzie wzrost jakości życia najuboższych mieszkańców gminy, dzięki odnowie i rozwinięciu gminnych zasobów lokalowych oraz renowacji najbardziej zaniedbanych ulic i dzielnic. Pracom remontowym towarzyszyć będzie animacja społeczności lokalnych, dzięki której wzrośnie poczucie wpływu mieszkańców na najbliższą okolicę i przekonanie o możliwości zmiany trudnej sytuacji życiowej. Szeroka promocja i rozwój wolontariatu w dłuższej perspektywie przyniesie wzrost solidarności mieszkańców o zróżnicowanym statusie społecznym i materialnym.

Cel 2. Budowanie kapitału społecznego i identyfikacji mieszkańców z gminą

Cel drugi odpowiada na szczególnie dotkliwy problem relatywnie niskiego poziomu kapitału społecznego i braku identyfikacji mieszkańców z gminą. Genezą problemu jest bliskie sąsiedztwo miasta stołecznego Warszawy. Działania prowadzone w tym obszarze będą ukierunkowane na stworzenie centrum społeczno-kulturalnego w gminie. Rezultatem interwencji podjętych w ramach realizacji celu pierwszego będą utworzone trzy centra życia społecznego w gminie, odpowiednio po jednym dla każdego ze zidentyfikowanych obszarów kryzysowych z kluczową rolą centrum wsi Jabłonna. W każdym z centrów dostępna będzie infrastruktura społeczna wraz z ofertą usług zaplanowaną i współprowadzoną przez mieszkańców, lokalnych przedsiębiorców i organizacje społeczne. Tworzeniu centrów towarzyszyć będą działania ze społecznością, których rezultatem będzie wzrost kapitału społecznego, wzajemne poznanie się mieszkańców obszaru i nabycie przez nich umiejętności współpracy.

Cel 3. Ochrona środowiska naturalnego gminy

Cel trzeci wiąże się z zanieczyszczeniami generowanymi głównie przez intensywną zabudowę mieszkaniową oraz uwarunkowania historyczne gminy: intensywną uprawę szklarniową, po której pozostały zanieczyszczenia gleby oraz składowiska odpadów w Jabłonninie i Bożej Woli. Współczesnym źródłem zanieczyszczeń jest brak odpowiedniej infrastruktury, takiej jak: wodociągi, kanalizacja, miejsce zbiórki odpadów, czy też emisja zanieczyszczeń pochodząca z palenisk domowych. Problemy te dotyczą najbardziej osób najuboższych, którym najtrudniej jest zainwestować w nowoczesną infrastrukturę grzewczą czy podłączenie się do kanalizacji. Działania podjęte w ramach realizacji tego celu doprowadzą do spadku emisji substancji szkodliwych, dzięki termomodernizacji budynków publicznych i wymianie przydomowych kotłowni, zmniejszenia zanieczyszczenia wód gruntowych dzięki budowie kanalizacji i likwidacji nielegalnych wysypisk śmieci. Działaniom remontowym towarzyszyć będzie intensywna edukacja mieszkańców w każdym wieku, której rezultatem będzie zmiana postaw na proekologiczne.

Do opisanych powyżej celów głównych przypisane zostały cele szczegółowe i działania służące ich realizacji.

Tabela poniżej przedstawia cele Programu, w zestawieniu z problemami, na jakie odpowiadają oraz potencjałami, które pomogą w osiągnięciu zaplanowanych celów. W ostatniej kolumnie wskazane zostało miejsce – podobszar, na którym będzie podjęta interwencja.

Tabela 34. Zestawienie celów rewitalizacji, problemów, potencjałów i podobszarów rewitalizacji.

Cel 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz zwalczanie ubóstwa			C1
Na które zjawiska problemowe odpowiada	Cele szczegółowe	Potencjały	Na którym podobszarze ma priorytetowe znaczenie
P5, P9, P10, P11, Z12, Z17	Podniesienie jakości życia osób o najniższych dochodach C1.1	Z4, Z5, Z6, Z8, Z11, Z12	JC, ChC, WZ
P4, P5, P9	Utworzenie miejsc pracy dla osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy C1.2	Z1, Z4, Z11,	JC, ChC, WZ
P1, P2, P3, P9, P16	Włączanie społeczne dzieci i młodzieży C1.3	Z1, Z2, Z3, Z5, Z6, Z12	JC, ChC, WZ
P8, P10, P13	Koordinacja systemu oparcia społecznego dla osób z niepełnosprawnościami C1.4	Z1, Z5, Z6, Z8	JC, ChC, WZ
P5, P6, P8, P9, P10, P13	Wsparcie osób w wieku senioralnym C1.5	Z1, Z2, Z3, Z5, Z7, Z8	JC, ChC, WZ
Cel 2. Budowanie kapitału społecznego i identyfikacji mieszkańców z gminą			C2
P2, P3, P5, P6, P7, P8, P9	Wsparcie aktywności społecznej mieszkańców C2.1	Z1, Z2, Z3, Z5, Z7, Z8, Z9, Z12	JC, ChC, WZ
P1, P2, P3, P7, P12, P13, P16	Przywrócenie centrom wsi funkcji centrotwórczych. Poprawa estetyki centrów C2.2	Z1, Z3, Z6, Z7, Z11	JC, ChC, WZ
P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P13, P16, P18	Ożywienie społeczno-kulturalne zdegradowanych obszarów C2.3	Z1, Z2, Z3, Z5, Z7, Z8, Z12	JC, ChC, WZ
P1, P2, P5, P9, P11, P16, P17	Stworzenie i podniesienie jakości infrastruktury społecznej C2.4	Z5, Z6, Z12	JC, ChC, WZ
P3, P4, P5, P6, P14, p15	Rozwój małych i średnich lokalnych przedsiębiorstw C2.5	Z1, Z2, Z4, Z10, Z11	JC, ChC, WZ
Cel 3. Ograniczenie zanieczyszczeń środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji			C3

P3, P8, P9, P11, P12,	Podniesie świadomości ekologicznej mieszkańców C3.1	Z1, Z2, Z3, Z5, Z6, Z7, Z8, Z9,	JC, ChC, WZ
P3, P9, P12, P16	Usunięcie nielegalnych wysypisk śmieci i przeciwdziałanie ich ponownemu pojawieniu się C3.2	Z1, Z5, Z6, Z10,	JC, ChC, WZ
P9, P14, P15	Ograniczenie zanieczyszczenia wód gruntowych C3.3	Z1, Z2, Z3, Z5, Z8	JC, ChC, WZ
P5, P8, P9, P11,	Ograniczenie emisji substancji szkodliwych i zanieczyszczeń powietrza C3.4	Z1, Z2, Z3, Z5, Z8	JC, ChC, WZ
P2, P3, P5, P6, P7, P9, P11	Wsparcie wykorzystania i popularyzacja alternatywnych form transportu, takich jak komunikacja rowerowa i kolejowa C3.5	Z3, Z6, Z11	JC, ChC, WZ

Mechanizmy zapewnienia komplementarności

1. Komplementarność przestrzenna

Wszystkie Działania Programu są spójne ze Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy i zakładają utworzenie trzech centrów życia społecznego. Wybór miejsc centrów uwarunkowany jest geograficznie i historycznie, a ich powstanie w założeniach ma oddziaływać nie tylko na obszary kryzysowe, lecz także sołectwa ościenne, których mieszkańcy również korzystać będą z utworzonych w centrach usług. Mieszkańki i mieszkańcy wsi ościennych uczestniczyli w warsztatach planistycznych i mieli wpływ na przeprowadzoną diagnozę i opisany w Programie plan działań.

Większość zaplanowanych działań – poza projektami obejmującymi całą gminę – skoncentrowana została w miejscach najbardziej wymagających interwencji. Monitoring i ewaluacja realizacji Programu prowadzone jednak będą na całym obszarze, dzięki czemu możliwa będzie identyfikacja nowych problemów i podjęcie środków zaradczych, a także określenie szerszego wpływu interwencji.

2. Komplementarność problemowa

Wszystkim zaplanowanym pracom remontowym i nowym inwestycjom towarzyszą działania mające na celu poprawę sytuacji społecznej. Poza remontem najbardziej zdegradowanych dzielnic i ulic zaplanowane zostało tworzenie infrastruktury społecznej, stanowiące odpowiedź na zidentyfikowany problem niskiego poziomu kapitału społecznego. Odnowie tkanki mieszkaniowej i termomodernizacji towarzyszy animacja społeczności lokalnej. Budowie centrów społecznych – tworzenie miejsc pracy dla osób bezrobotnych. Szczególną wagę do pracy ze społecznością przywiązuje się w realizacji celu trzeciego, gdyż wymiana infrastruktury na bardziej ekologiczną bez zmiany postaw nie może przynieść oczekiwanych rezultatów zmniejszenia zanieczyszczeń. Konieczne jest podjęcie działań edukacyjnych dla mieszkańców w każdym wieku, kampanii i akcji społecznych.

3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Za przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji odpowiada gmina, przy czym należy zaznaczyć, że rewitalizacja prowadzona będzie przy udziale wielu interesariuszy. System zarządzania Programem Rewitalizacji został zaprojektowany w taki sposób, aby możliwe było efektywne współdziałanie różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. Jednostką odpowiedzialną za realizację zadań ujętych w Programie Rewitalizacji będzie przede wszystkim gmina Jabłonna, która będzie wspomagana przez pozostałych interesariuszy rewitalizacji. W tym celu powołany zostanie Komitet Rewitalizacji złożony z przedstawicieli strony publicznej,

społecznej i prywatnej. Pracownik merytoryczny gminy będzie odpowiedzialny za współpracę przy realizacji Programu z przedstawicielami instytucji gminnych, których przedstawiciele wchodzi także w skład Komitetu.

4. Komplementarność źródeł finansowania

Wdrożenie programu zakłada wykorzystanie zróżnicowanych źródeł finansowania: dostępnych środków krajowych i europejskich, zaangażowanie przedsiębiorców w realizację i współfinansowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także finansowanie społecznościowe (crowdfunding). Ponadto dzięki włączeniu do realizacji działań partnerów społecznych i przedsiębiorców możliwe będzie wykorzystanie między innymi środków dostępnych dla organizacji pozarządowych przy realizacji projektów miękkich, a tym samym wzmocnienie trzeciego sektora na obszarze gminy. Działania rewitalizacyjne współfinansowane z funduszy europejskich w ramach perspektywy finansowej na lata 2007–2013 będą kontynuowane oraz uzupełniane poprzez realizację projektów komplementarnych, w perspektywie 2014–2020. Poniżej zestawiono najważniejsze działania mające charakter rewitalizacyjny, zrealizowane w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 200–2013 w Gminie Jabłonna, a także projekty, wpisujące się w całość działań zaplanowanych w Programie Rewitalizacji na najbliższe lata, na które gmina otrzymała dofinansowanie w roku 2016.

Tabela 35. Zadania inwestycyjne o charakterze rewitalizacyjnym realizowane przez Gminę Jabłonna z udziałem środków unijnych.

L.p.	Nazwa zadania	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Źródło dofinansowania
Perspektywa finansowa 2007 – 2013				
1.	Ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego Jabłonna przez remont elewacji zabytkowego budynku Urzędu Gminy w Jabłonie wraz z rewitalizacją i oświetleniem jego otoczenia oraz przez promocyjne wydawnictwa	1271129,61	811107,8	Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w zakresie Działania 6.1 – Kultura w ramach RPO WM 2007-2013
2.	Słoneczna Jabłonna – ochrona powietrza poprzez wykorzystanie instalacji solarnych w Gminie Jabłonna	2788886,42	1951520,49	Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w zakresie Działania 4.3. Ochrona powietrza, energetyka w ramach RPO WM

L.p.	Nazwa zadania	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Źródło dofinansowania
				2007-2013
3.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie Gminy Jabłonna	118 340,00	105914,30	Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013
4.	Extra wiedza rozwój kompetencji uczniów szkół podstawowych w Gminie Jabłonna	181598,40	181598,40	Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013
5.	Start na piątkę (wsparcie indywidualnego rozwoju uczniów klas I-III szkół podstawowych)	121755,42	121755,42	Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013
6.	W szkole przedszkole (dostosowanie i doposażenie pomieszczeń do potrzeb dzieci najmłodszych w Szkole Podstawowej im. Armii Krajowej w Jabłonie)	515966,00	515966,00	Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007–2013
7.	Budowa systemu gospodarki ściekowej na terenie gm. Jabłonna – etap I opracowanie dokumentacji technicznej	66697,00	46091,42	Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013
Perspektywa finansowa 2014–2020				
1.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Jabłonna	4345722,43	3438603,97	Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w zakresie Działania 4.2 Efektywność energetyczna w ramach RPO WM 2014-2020

L.p.	Nazwa zadania	Wartość projektu	Wartość dofinansowania	Źródło dofinansowania
2.	Poprawa warunków do rozwoju przyjaznych środowisku form transportu poprzez utworzenie systemu dróg rowerowych na terenie gmin: Czosnów, Jabłonna, Legionowo, Łomianki, Nieporęt, Nowy Dwór Mazowiecki, Radzymin i Wieliszew	60013074,42	48010459,53	Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w zakresie Działania 4.3 Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza w ramach RPO WM 2014-2020
3.	Budowa systemu gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Jabłonna – etap I	63896066,70	35125778,42	Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 - Oś priorytetowa II – Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu
4.	Słoneczna Jabłonna – ochrona powietrza poprzez wykorzystanie Odnawialnych Źródeł Energii w Gminie Jabłonna – etap II	12 179 460,01	9 743 568,00	Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w zakresie Działania 4.1 Odnawialne źródła energii (OZE) ramach RPO WM 2014-2020
5.	Kluczowy pakiet startowy dla uczniów Publicznego Gimnazjum im. Orła Białego w Chotomowie	804287,50	643430,00	Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w zakresie Działania 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży w ramach RPO WM 2014-2020
6.	Program Ograniczenia Emisji Zanieczyszczeń poprzez modernizację kotłowni zlokalizowanych na terenie Gminy Jabłonna	602 357,09	24305,76	Dotacja z WFOŚiGW

Projekty główne

Nr projektu	01/2016				
Tytuł projektu	Poprawa estetyki przestrzeni oraz ciągów komunikacyjnych na obszarze rewitalizacji połączona z integracją mieszkańców oraz partycypacją społeczną				
Charakter przedsięwzięcia	Społeczne, przestrzenno-funkcjonalne				
W ramach którego Celu	C2.1; C2.2; C2.3; C2.4				
Wnioskodawca	Mieszkańcy obszarów podlegających rewitalizacji				
Realizator projektu	Urząd Gminy przy wydatnej pomocy organizacji pozarządowych oraz mieszkańców obszarów podlegających rewitalizacji				
Lokalizacja	Części ulicy Modlińskiej w jej przebiegach zlokalizowanych na obszarach rewitalizacji (podobszar Jabłonna Centrum i Wsie Zachodnie) oraz centralna część Chotomowa – skwer u zbiegu ulic Piusa XI, Żeligowskiego, Strażackiej, Partyzantów i Pięknej.				
Uzasadnienie realizacji projektu	Projekt jest odpowiedzią na zgłaszany przez mieszkańców problem jakości estetyki przestrzeni publicznych, występujący w szczególności na obszarze rewitalizacji (stare centra wsi). Krajobraz przestrzeni publicznej w gminie Jabłonna jest charakterystyczny dla gmin podwarszawskich, gdzie problemem jest np. niekontrolowane wywieszane wzdłuż ulic dojazdowych do stolicy wielkoformatowych reklam i billboardów, a przez to degradacja centrum gminy, która poniekąd bierze się z niskiego poziomu identyfikacji mieszkańców z gminą,				
Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	Projekt zakłada oprócz przygotowania regulacji prawnych i wyznaczenia standardów na poziomie gminy, także bezpośrednie zaangażowanie mieszkańców w proces podejmowania decyzji i zaplanowania kroków zmierzających do egzekwowania opracowanych przepisów. Działania z mieszkańcami zostały zaplanowane w celu pełnego egzekwowania przez społeczność podjętej Uchwały Rady Gminy oraz dążenia do realnej zmiany przestrzeni. Kontynuacją opisanych działań będą kolejne projekty komplementarne, mające na celu zmianę postaw mieszkańców obszaru rewitalizacji, zwiększenie ich zaangażowania społecznego oraz odpowiedzialności za dobro wspólne.				
Szacunkowa wartość projektu	150 000				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
	80 %	Nie dotyczy	Nie dotyczy	20 %	Nie dotyczy
Planowany okres	2017–2023				

realizacji	
Prognozowane rezultaty	<p>Założono, że w 2023 r. nie mniej niż 80% umieszczonych reklam i billboardów będzie zgodnych ze standardami wyznaczonymi w Uchwale przyjętej przez Radę Gminy. Źródłem informacji będą wyniki inwentaryzacji reklam zamieszczonych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, przeprowadzanej nie rzadziej niż co 3 lata.</p> <p>Prognozowanym rezultatem działań podjętych w ramach niniejszego projektu będzie wypracowanie i wprowadzenie do realizacji jednolitych standardów dotyczących zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane.</p>
Sposób oceny rezultatów	Wyniki inwentaryzacji reklam zamieszczonych wzdłuż ciągów komunikacyjnych przeprowadzane nie rzadziej niż co 3 lata przez Urząd Gminy
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

Nr projektu	02/2016
Tytuł projektu	Centrum społeczne w centrum Jabłonny
Charakter przedsięwzięcia	Społeczne, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne
W ramach którego Celu	C1.2; C1.3; C2.1; C2.2; C2.4; C2.5;
Wnioskodawca	Urząd Gminy
Realizator projektu	Urząd Gminy Jabłonna wraz ze swymi jednostkami organizacyjnymi: Gminną Biblioteką Publiczną, Gminnym Centrum Kultury i Sportu, Szkołą Podstawową im. Armii Krajowej, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej
Lokalizacja	Centralna część wsi Jabłonna
Uzasadnienie realizacji projektu	Konieczność realizacji projektu wynika ze zidentyfikowanych na danym obszarze problemów takich jak: niska aktywność obywatelska, degradacja centrum gminy, wysoki wskaźnik przestępczości, bezrobocie, bezczynność oraz niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu społecznym.
Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	Projekt zakłada przywrócenie centralnej funkcji obszarowi gminy obejmującemu teren od ul. Modlińskiej 102 do budynku Szkoły Podstawowej im. Armii Krajowej przy ul. Szkolnej 2. Na wskazanym terenie znajdują się: budynek Policji, budynek Poczty Polskiej S.A. wraz z budynkiem wozowni, budynek Gminnego Centrum Kultury i Sportu (GCKiS) oraz budynek szkoły podstawowej. Celem projektu jest w pierwszym rzędzie stworzenie centrum społecznego z zabytkowego budynku wozowni z XVIII wieku, który znajduje się w użytkowaniu wieczystym Poczty Polskiej S.A. Aktualnie Urząd Gminy

	<p>proceedi rozmowy z Poczta w celu pozyskania budynku wozowni na cele budowlane zgodnie z Programem Rewitalizacji i stworzenie w nim miejsca wykorzystywanego na cele gospodarcze, społeczne, edukacyjne oraz kulturalne, w którym także znajdzie swą siedzibę przedsiębiorstwo społeczne. Integralnym elementem projektu, oddziałującym na cały obszar rewitalizowany i funkcjonalnie z nim połączonym, będzie termomodernizacja obiektu Szkoły Podstawowej im. Armii Krajowej w Jabłonie. Projekt ten zakłada także przebudowę głównego szlaku komunikacyjnego tego obszaru, ul. Szkolnej, która została ukończona w 2016 roku.</p> <p>Projektem komplementarnym zaplanowanym na lata 2017-2018 jest termomodernizacja budynku GCKiS. W wyniku realizacji projektu powstanie spójna estetycznie i bezpieczna przestrzeń centrum Jabłony, pełniąca funkcje społeczne i dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych i niesprawnych ruchowo. W celu uzyskania spójności architektonicznej wspomnianej przestrzeni, planowane jest przeprowadzenie konkursów urbanistyczno-architektonicznych. Projekt zakłada partycypacyjne stworzenie spójnej koncepcji przestrzeni architektoniczno-urbanistycznej centrum wsi Jabłonna oraz ogłoszenie konkursów urbanistyczno-architektonicznych. Przebudowę otoczenia z uwzględnieniem miejsca spotkań i aktywności mieszkańców oraz miejsca targów lokalnych wytwórców, producentów żywności, kiermaszy rękodzieła i innych wydarzeń promujących lokalne przedsiębiorstwa.</p> <p>Zakresy realizowanych działań to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Termomodernizacja części budynku Szkoły Podstawowej im. Armii Krajowej. Utworzenie tam placówki wsparcia dziennego (światlicy środowiskowej) dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym z podobszaru Jabłony. Partycypacyjne zaplanowanie oferty placówki wraz z dziećmi i młodzieżą (więcej projekt komplementarny 2.2). 2. Remont budynku przy ulicy Modlińskiej 102 (dawna wozownia) z przeznaczeniem na cele społeczne. Dostosowanie wnętrza budynku do potrzeb społeczności lokalnej. Udostępnienie budynku między innymi na potrzeby: biblioteki, kawiarni prowadzonej przez spółdzielnię socjalną, klubu dla rodziców, przestrzeni coworkingu dla organizacji społecznych i lokalnych przedsiębiorców, przestrzeni wystawienniczej. 3. Partycypacyjne zaplanowanie oferty spędzania czasu wolnego w budynku dla różnych grup wiekowych. 4. Remont połączony z przebudową ul. Szkolnej w Jabłonie 				
Szacunkowa wartość projektu	4 200 000,00				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła

	10%	75%	15%	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Planowany okres realizacji	2017–2023				
Prognozowane rezultaty	<p>Wśród prognozowanych rezultatów projektu wymienić należy przede wszystkim:</p> <ul style="list-style-type: none"> – termomodernizację 2 obiektów użyteczności publicznej (szkoła podstawowa i budynek dawnej wozowni), – rewitalizację i dostosowanie do celów społecznych zdegradowanego budynku dawnej wozowni, – utworzenie centrum życia społecznego gminy, – wzrost poziomu kapitału społecznego mieszkańców, – zintegrowanie społeczności lokalnej, – uporządkowanie przestrzeni wsi Jabłonna, – odrestaurowanie budynku przy ul. Modlińskiej 102 (dawna wozownia), – odnowienie część budynku Szkoły Podstawowej, – utworzenie przestrzeni na cele społeczne, – liczbę mieszkańców korzystających z oferty nowo utworzonego centrum społecznego – oszacowano na 2000 osób rocznie, – liczbę mieszkańców korzystających z oferty odnowionego GCKiS – oszacowano na 480 osób rocznie. 				
Sposób oceny rezultatów	Roczne sprawozdania GCKiS, protokoły odbioru budynku, sprawozdania z działalności spółdzielni socjalnej, protokoły odbioru końcowego i przekazania inwestycji do użytkowania				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Projekt jest zgodny z zapisami RPO WM 2014 – 2020, Oś priorytetowa VI – Jakość życia, Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych – Typ projektów – Rozwój infrastruktury technicznej na obszarach rewitalizowanych w celu ich aktywizacji społecznej i gospodarczej				

Nr projektu	03/2016
Tytuł projektu	Utworzenie spółdzielni socjalnej dla osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy
Charakter przedsięwzięcia	Społeczne
W ramach którego Celu	C1.1; C1.2; C2.1; C2.5;
Wnioskodawca	Mieszkańcy
Realizator projektu	Urząd Gminy Jabłonna, przy współudziale Powiatowego Urzędu Pracy w Legionowie, Centrum Integracji Społecznej w Legionowie oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonie
Lokalizacja	Centrum społeczne w dawnej wozowni
Uzasadnienie	Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej

realizacji projektu	sytuacji życiowej, w połączeniu z relatywnie wysokim współczynnikiem bezrobocia oraz beczynność i marazm				
Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	<p>Projekt skierowany jest do osób długotrwale bezrobotnych zamieszkałych obszar rewitalizacji. Jego celem jest skuteczne wsparcie mieszkańców najbardziej tego potrzebujących, w powrocie na rynek pracy. W ramach współpracy z instytucjami rynku pracy z terenu powiatu, planowane jest zatrudnienie w spółdzielni socjalnej absolwentów Centrum Integracji Społecznej w Legionowie, przygotowywanych między innymi do prowadzenia prac porządkowych i opieki nad zielenią, a także do prowadzenia działalności gastronomicznej.</p> <p>Zakres działań przyjętych do realizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utworzenie spółdzielni działającej na obszarach rewitalizowanych, świadczącej między innymi usługi porządkowe lub gastronomiczne w lokalach gminnych oraz zarządzania zielenią na terenie gminy, - przeprowadzenie pogłębionej diagnozy bezrobotnych mieszkańców Gminy Jabłonna, - przeprowadzenie cyklu szkoleń na temat prowadzenia podmiotu ekonomii społecznej, - wypracowanie i przyjęcie zasad wsparcia działania spółdzielni socjalnej na terenie gminy. 				
Szacunkowa wartość projektu	150 000				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
	5%	95%	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Planowany okres realizacji	2018–2023				
Prognozowane rezultaty	<p>Działająca na obszarze gminy spółdzielnia socjalna, świadcząca usługi publiczne, współpracująca z Urzędem Gminy Jabłonna.</p> <p>Zatrudnienie 15 osób długotrwale bezrobotnych zamieszkałych na obszarze rewitalizacji sprawozdania z działalności spółdzielni socjalnej</p>				
Sposób oceny rezultatów	Dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i z Centrum Integracji Społecznej w Legionowie				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Projekt jest zgodny z zapisami RPO WM 2014 – 2020, Oś priorytetowa IX – Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, Działanie 9.3 Rozwój ekonomii społecznej				

Nr projektu	04/2016
Tytuł projektu	Wsparcie mieszkańców w organizacji wydarzeń na rzecz społeczności lokalnej
Charakter	Społeczne

przedsięwzięcia					
W ramach którego Celu	C1.3; C2.1; C2.3; C2.4;				
Wnioskodawca	Mieszkańcy				
Realizator projektu	Urząd Gminy				
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji				
Uzasadnienie realizacji projektu	Projekt jest odpowiedzią na zidentyfikowane i wielokrotnie zgłaszane problemy związane z brakiem wystarczającej ilości wydarzeń dedykowanych lokalnej społeczności i wspierającej w niej poczucie jedności i odpowiedzialności za dobro wspólne.				
Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	<p>Projekt zakłada wsparcie mieszkańców zamieszkujących obszar rewitalizacji w podniesieniu ich kompetencji społecznych i organizacyjnych, a także zaangażowania w życie gminy. Szczególnie skierowany jest do tych osób, które nie biorą udziału w życiu społecznym i rzadko korzystają z aktualnie dostępnej oferty spędzania wolnego czasu np.: osób starszych, starszej młodzieży i osób o niższych dochodach. Projekt zakłada wsparcie mieszkańców przez profesjonalnie przygotowanych do tej pracy animatorów społecznych a także zaangażowanie lokalnych przedsiębiorców. Celem nadrzędnym projektu jest aktywizacja i integracja mieszkańców z obszaru rewitalizacji, a także stworzenie ciekawej oferty spędzania wolnego czasu odpowiadającej ich potrzebom.</p> <p>Działania podejmowane w projekcie, można podzielić na dwie grupy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizację przez mieszkańców wydarzeń o charakterze lokalnym, (ulice, osiedla, sołectwa) np. święta wsi, dzielnic i wybranych ulic, dni sąsiada, gier terenowych i innych działań integrujących społeczności lokalne, - wsparcie zaangażowania lokalnej społeczności w organizację wydarzeń, poprzez zatrudnienie animatorów społecznych na obszarach rewitalizacji, którzy wspierać będą społeczności w podejmowaniu działań na własną rękę, integrację mieszkańców i budować współpracę między sektorem lokalnych przedsiębiorstw, organizacji społecznych i instytucjami publicznymi. 				
Szacunkowa wartość projektu	15 000 rocznie				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
	40%	Nie dotyczy	30%	20%	30%
Planowany okres realizacji	2018–2023				
Prognozowane rezultaty	<p>Liczba nowych przedsięwzięć zainicjowanych przez mieszkańców objętych obszarem rewitalizacji – 18 (3 rocznie).</p> <p>Zintegrowane społeczności mieszkańców obszaru rewitalizacji, które potrafią skutecznie zmieniać swoje otoczenie i działać na swoją rzecz.</p>				

Sposób oceny rezultatów	Oficjalne dane operatorów zadań
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

Nr projektu	05/2016				
Tytuł projektu	Dostosowanie świetlicy wiejskiej w Suchocinie, Klubu Rolnika w Bożej Woli oraz filii GCKiS w Skierdach do potrzeb mieszkańców				
Charakter przedsięwzięcia	Społeczne, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne				
W ramach którego Celu	C1.1; C1.3; C1.5; C2.1; C2.3; C2.4;				
Wnioskodawca	Mieszkańcy				
Realizator projektu	Gminne Centrum Kultury i Sportu (GCKiS), przy aktywnym uczestnictwie parafii, Powiatowej Instytucji Kultury w Legionowie, Urzędu Gminy, Ludowego Klubu Sportowego „Lotos”.				
Lokalizacja	Świetlica wiejska w Suchocinie Klub Rolnika w Bożej Woli, GCKiS w Skierdach				
Uzasadnienie realizacji projektu	Bezpośrednią przyczyną konieczności realizacji projektu jest niski poziom dostępności oraz ogólnie zły stan techniczny infrastruktury publicznej.				
Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	<p>Podobszar rewitalizacji Wsie Zachodnie jest ubogi w infrastrukturę społeczną dlatego też przygotowując Program szczególny nacisk położono na wsparcie infrastruktury istniejących na tym terenie obiektów gminnych. Projekt powstał z inicjatywy mieszkańców zamieszkałych na podobszarze rewitalizacji. Jego celem jest poprawienie stanu świetlicy wiejskiej w Suchocinie, Klubu Rolnika w Bożej Woli oraz filii GCKiS w Skierdach, oraz dostosowanie do potrzeb mieszkańców w różnym wieku i podniesienie atrakcyjności oferty spędzania wolnego czasu skierowanej do osób zamieszkałych na obszarze objętym rewitalizacją.</p> <p>Wśród planowanych do realizacji działań należy wymienić przede wszystkim:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakup niezbędnego sprzętu i wyposażenia, - stworzenie oferty spędzania wolnego czasu, - zatrudnienie animatorów, - przystosowanie jednej z sal do potrzeb małych dzieci w celu utworzenia w filii klubu malucha oraz remont otoczenia i boiska przy GCKiS w Skierdach. 				
Szacunkowa wartość projektu	500 000				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
	20%	80 %	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy

	(Skierdy) 100 % Pozostałe zadania	(Skierdy) PROW			
Planowany okres realizacji	2017–2023				
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – zintegrowane społeczności mieszkańców obszarów rewitalizacji, które potrafią skutecznie zmieniać swoje otoczenie i działać na swoją rzecz. Utworzone miejsca spotkań dla mieszkańców, – wzrost kapitału społecznego, – odnowiona świetlica wiejska w Suchocinie, Klub Rolnika w Bożej Woli oraz filia GCKiS w Skierdach z ofertą odpowiadającą potrzebom mieszkańców, – utworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców. 				
Sposób oceny rezultatów	Sprawozdania roczne przekazywane do Gminnego Centrum Kultury i Sportu, sprawozdanie z kontroli stanu technicznego obiektu				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Projekt w części związanej z termomodernizacją GCKiS w Skierdach jest zgodny z zapisami RPO WM 2014 – 2020, Oś priorytetowa IV – Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, Działanie 4.2 Efektywność energetyczna				

Nr projektu	06/2016
Tytuł projektu	Radosne przedszkole dla każdego dziecka – modernizacja bazy dydaktycznej przedszkoli gminnych w Jabłonie
Charakter przedsięwzięcia	Społeczne, techniczne
W ramach którego Celu	C1.3; C2.3; C2.4;
Wnioskodawca	Rodzice dzieci w wieku przedszkolnym, zamieszkujący obszar rewitalizacji
Realizator projektu	Urząd Gminy Jabłonna
Lokalizacja	Przedszkola Gminne zlokalizowane w Jabłonie i Chotomowie
Uzasadnienie realizacji projektu	Potrzeba realizacji projektu wynika ze specyfiki otoczenia oraz potrzeb zgłaszanych zarówno przez rodziców dzieci w wieku przedszkolnym, jak i nauczycieli pracujących w obu placówkach.
Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	<p>Celem projektu jest wzrost dostępności do wysokiej jakości edukacyjnej przedszkolnej dla dzieci, poprzez rozszerzenie oferty edukacyjnej i specjalistycznej z uwzględnieniem dzieci z niepełnosprawnością, poprzez wyrównywanie ich deficytów oraz doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach w celu podniesienia jakości prowadzonych przez nich zajęć jak również wzbogacenia oferty zajęć specjalistycznych.</p> <p>Zakres realizowanych zadań w projekcie obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modernizację sali gimnastycznej na potrzeby dzieci z trudnościami rozwojowymi,

	<ul style="list-style-type: none"> - modernizację placu zabaw, - poszerzenie aktualnego pakietu zajęć dodatkowych dla dzieci, - modernizację istniejącej infrastruktury sanitarnej, - podnoszenie kwalifikacji personelu. 				
Szacunkowa wartość projektu	285 000,00				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
	80%	20%	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Planowany okres realizacji	2017-2019				
Prognozowane rezultaty	Przyjęte wskaźniki: <ul style="list-style-type: none"> - liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu, - liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej, - liczba obiektów dostosowanych do potrzeb dzieci niepełnosprawnych 				
Sposób oceny rezultatów	Protokoły odbiorów, zaświadczenia/dyplomy/certyfikaty dotyczące podnoszenia kwalifikacji przez nauczycieli, ilość dodatkowych miejsc dla dzieci utworzonych w ramach projektu.				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Projekt jest zgodny z zapisami RPO WM 2014 – 2020, Oś priorytetowa X – Edukacja dla rozwoju regionu, Działanie 10.1 Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży, Poddziałanie 10.1.4 Edukacja przedszkolna				

Nr projektu	07/2016
Tytuł projektu	Rozwój amatorskiego ruchu sportowego na obszarach zdegradowanych, w tym infrastruktury spędzania wolnego czasu w Chotomowie
Charakter przedsięwzięcia	Społeczne, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne
W ramach którego Celu	C1.3; C1.5; C2.1; C2.3; C2.4;
Wnioskodawca	Mieszkańcy
Realizator projektu	Gminne Centrum Kultury i Sportu, przy aktywnym udziale Ludowego Klub Sportowy „Lotos” amatorskie drużyny sportowe, organizacje pozarządowe, Urząd Gminy.
Lokalizacja	Podobszar rewitalizacji Chotomów Centrum podobszary rewitalizacji Wsie Zachodnie, Chotomów Centrum
Uzasadnienie realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> – wysoki wskaźnik przestępczości, – uzależnienia, – bezrobocie, marazm, – niedostępność i zaniedbanie infrastruktury publicznej.
Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	Projekt został zainicjowany przez mieszkańców podobszaru Chotomów Centrum i jest odpowiedzią na niewystarczającą liczbę bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc spędzania wolnego czasu. Gęstość zaludnienia powoduje, że mimo że na obszarze zlokalizowane są obiekty infrastruktury

	<p>społecznej takie jak filia GCKiS oraz filia biblioteki gminnej, nie spełniają one oczekiwań części mieszkańców, szczególnie jeśli chodzi o przestrzeń do uprawiania sportów i spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu. Rozwiązaniem może być wykorzystanie terenu objętego rezerwą gruntową pod planowaną budowę mostu lub współpraca z parafią zlokalizowaną na obszarze rewitalizacji. Zgodnie z prawem gmina nie może podjąć działań na terenie rezerwy gruntowej, mogą to zrobić organizacje pozarządowe, co już się dzieje. Dlatego też, w ramach projektu planowane jest założenie organizacji pozarządowej, koordynującej działania na rzecz społeczności lokalnej.</p> <p>Utworzenie plenerowego miejsca spotkań, infrastruktury wypoczynkowej i boisk sportowych na rezerwie gruntowej pod trasę mostową między ulicą Boczną a Polną w Chotomowie lub w innym możliwym miejscu. Przeprowadzenie z mieszkańcami konsultacji w sprawie wykorzystania obszaru. Utworzenie organizacji społecznej, która zajmie się rzeczową realizacją zadania w późniejszej fazie cyklu życia projektu, także jego zarządzaniem.</p> <p>Projekt został zainicjowany przez mieszkańców obszaru rewitalizacji i jest odpowiedzią na potrzebę poprawienia oferty sportowej, spędzania wolnego czasu a także promocji zdrowego trybu życia. Projekt będzie także skierowany do grup defaworyzowanych, w tym przede wszystkim młodzieży wywodzącej się z tych środowisk. Idea walki fair play oraz współzawodnictwa sportowego mają w założeniu wypromować właściwe postawy społeczne oraz pokazać możliwość funkcjonowania w społeczeństwie. Grupą docelową projektu będą także osoby starsze, które nie korzystają z oferty sportowej proponowanej przez gminę i jej jednostki. Wartością dodaną projektu będzie budowanie odpowiedzialności użytkowników terenowych urządzeń sportowych za stan wykorzystywanej przez nich infrastruktury.</p> <p>Zbadanie potrzeb mieszkanki i mieszkańców obszaru Chotomowa Centrum i Wsi Zachodnich w różnym wieku i zaplanowanie z nimi oferty zajęć sportowych. Zatrudnienie animatorów sportowych przy świetlicach i boiskach.</p>				
Szacunkowa wartość projektu	100 000 - 200 000				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
Planowany okres realizacji	2018–2020				
Prognozowane rezultaty	– Wzrost poczucia wpływu mieszkańców na najbliższe otoczenie.				

	<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost kapitału społecznego. - Utworzone miejsce spotkań i rekreacji z infrastrukturą sportową na obszarze rewitalizacji Chotomowa Centrum - Oferta sportowa i rekreacyjna dla mieszkank i mieszkańców w różnym wieku, odpowiadająca ich potrzebom. - Powstanie organizacji społecznej odpowiedzialnej za realizację zadania; utworzenie atrakcyjnego miejsca spędzania wolnego czasu dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wzrost poczucia wpływu mieszkańców na najbliższe otoczenie. - Wzrost kapitału społecznego. - Utworzone miejsce spotkań i rekreacji z infrastrukturą sportową na obszarze Chotomowa Centrum i Wsi Zachodnich. - Oferta sportowa dla mieszkank i mieszkańców w różnym wieku, odpowiadająca ich potrzebom. <p>Liczba zatrudnionych trenerów w ciągu roku – 3, liczba mieszkańców w różnym wieku uczestniczących w zajęciach sportowych 50, liczba wydarzeń sportowych (np. turniejów sportowych, zawodów) organizowana corocznie – 5.</p>
Sposób oceny rezultatów	Dane Urzędu Gminy Jabłonna na temat liczby organizacji pozarządowych oraz pozyskanych środków w ramach ogłaszanych konkursu ofert dla organizacji pozarządowych na działania społeczne sprawozdania z realizacji projektów, listy obecności, umowy zawarte z trenerami.
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy

Nr projektu	08/2016
Tytuł projektu	Wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych na terenie gminy
Charakter przedsięwzięcia	Społeczne
W ramach którego Celu	C1.1; C1.3; C2.1; C2.3;
Wnioskodawca	Lokalne organizacje pozarządowe, mieszkańcy
Realizator projektu	Urząd Gminy Jabłonna, organizacje pozarządowe, mieszkańcy
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Uzasadnienie realizacji projektu	Niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu społecznym: <ul style="list-style-type: none"> - wysoki wskaźnik przestępczości, - uzależnienia, - bezrobocie, marazm, - niedostępność i zaniedbanie infrastruktury publicznej.
Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	Projekt jest odpowiedzią na niski poziom aktywności i zaangażowania organizacji pozarządowych oraz mieszkańców na terenie gminy. Z danych Krajowego Rejestru Sądowego z 2016 roku wynika, że na obszarze 6 sołectw gminy zarejestrowanych jest łącznie 36 organizacji pozarządowych. Jednak w ciągu ostatnich 4 lat dotację w ramach konkursu ofert dla organizacji pozarządowych, organizowanego corocznie przez Urząd Gminy, otrzymało tylko 5 z nich. Realizacja projektów zaplanowanych w ramach Programu Rewitalizacji przewiduje duże zaangażowanie sektora

	<p>pozarządowego. Dlatego też niezbędne jest przeprowadzenie diagnozy i określenie dlaczego istniejące organizacje nie angażują się na terenie gminy a następnie przygotowanie odpowiedniego wsparcia. Oprócz działań skierowanych do organizacji już istniejących, projekt zakłada wsparcie rozwoju nowych organizacji.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pogłębiona diagnoza specyfiki potrzeb środowiska organizacji pozarządowych. 2. Wsparcie rozwoju istniejących organizacji pozarządowych oraz powstawania nowych organizacji na terenie Gminy. 3. Podjęcie różnego rodzaju działań edukacyjnych dla członków organizacji pozarządowych: organizacja szkoleń, porad prawnych, porad dotyczących pozyskiwania funduszy unijnych i innych. 4. Integracja środowiska organizacji pozarządowych, budowanie partnerstw, wspólne inicjowanie działań na rzecz społeczności i gminy. 5. Promowanie oferty organizacji. 6. Włączenie organizacji pozarządowych w realizację projektów rewitalizacyjnych, m.in. dotyczących wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem (np. osób z niepełnosprawnościami), współorganizacja akcji i projektów społecznych, działań edukacyjnych, podnoszących jakość powietrza, aktywizacja i integracja mieszkańców itd. Stałe zwiększanie przez gminę kwot przeznaczanych na konkursy ofert dla organizacji pozarządowych. 				
Szacunkowa wartość projektu	10-100 000				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
	40%	Nie dotyczy	Nie dotyczy	10%	50%
Planowany okres realizacji	2018 –2023				
Prognozowane rezultaty	Zintegrowane społeczności mieszkańców obszarów rewitalizacji, które potrafią skutecznie zmieniać swoje otoczenie, liczba organizacji zaangażowanych w realizację projektów rewitalizacyjnych 10, liczba organizacji składających wnioski do konkursów organizowanych przez gminę – 10 rocznie, zwiększanie kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów w ramach konkursu ofert dla organizacji pozarządowych przez gminę o 15 000 rocznie				
Sposób oceny rezultatów	Dane Urzędu Gminy Jabłonna na temat liczby organizacji pozarządowych oraz pozyskanych środków w ramach ogłaszanych konkursu ofert dla organizacji pozarządowych na działania społeczne				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy				

Nr projektu	09/2016
Tytuł projektu	Wsparcie rozwoju organizacji senioralnych i aktywności osób starszych
Charakter przedsięwzięcia	Społeczne
W ramach którego Celu	C1.1; C1.5, C2.1; C2.3; C2.4;
Wnioskodawca	UTW
Realizator projektu	Urząd Gminy w Jabłonie przy aktywnym współudziale sołtysów i rad sołeckich, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji
Uzasadnienie realizacji projektu	Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, - niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu społecznym.

Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	<p>Inicjatorem projektu byli członkowie Uniwersytetu Trzeciego Wieku działającego na terenie gminy. Celem projektu jest zwiększenie aktywności osób w wieku 60+, zamieszkalnych na obszarze rewitalizacji. Stworzenie różnorodnej oferty spędzania wolnego czasu, dostosowanej do możliwości i zainteresowań odbiorców, takich jak: wolontariat senioralny, pomoc sąsiedzka, profilaktyka zdrowia, ciekawa oferta kulturalna oraz edukacja ekologiczna. Dodatkowo planowane jest wsparcie i rozwój już istniejących organizacji senioralnych.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój podmiotów wspierających osoby w starszym wieku, m.in. klubów seniora, Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz wolontariatu senioralnego. 2. Promocja profilaktyki zdrowia i sportu wśród osób starszych. 3. Ułatwienie dostępu do kultury i ciekawej oferty spędzania wolnego czasu <p>Animacja aktywności społecznej seniorów i działań na rzecz społeczności lokalnej. Włączenie osób w wieku senioralnym do realizacji projektów dotyczących edukacji ekologicznej.</p>				
Szacunkowa wartość projektu	30 000 rocznie				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
	10%	Nie dotyczy	80%	Nie dotyczy	10%
Planowany okres realizacji	2018–2023 (działanie ciągle)				
Prognozowane rezultaty	Zwiększenie liczby członków Uniwersytetu Trzeciego Wieku o 50 osób; stworzenie 1 organizacji senioralnej; liczba wolontariuszy w wieku senioralnym wspierających realizację projektów rewitalizacyjnych 15.				
Sposób oceny rezultatów	Roczne sprawozdanie Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu, dane Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej na temat liczby wolontariuszy				
Uwagi:	Podejmowane inicjatywy mogą być realizowane w ramach przedsięwzięć współfinansowanych z Budżetu Państwa, np. Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Seniorów, Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.				

Nr projektu	10/2016
Tytuł projektu	Odnowa tkanki mieszkań komunalnych i socjalnych
Charakter przedsięwzięcia	Społeczne, techniczne
W ramach którego Celu	C1.1; C1.3; C2.1;
Wnioskodawca	Urząd Gminy Jabłonna, mieszkańcy
Realizator projektu	Urząd Gminy w Jabłonie przy aktywnym współudziale sołtysów i rad sołectkich
Lokalizacja	Budynki przy ul. Zegrzyńskiej 1 i ul. Modlińskiej 130, znajdujące się na podobszarze rewitalizacji Jabłonna Centrum
Uzasadnienie realizacji projektu	– wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, zaniedbanie infrastruktury
Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	Projekt jest odpowiedzią na niewystarczającą liczbę mieszkań socjalnych i komunalnych na terenie Gminy Jabłonna. Celem projektu jest modernizacja istniejących budynków gminnych i dostosowanie ich stanu do potrzeb rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Budynek przy ul. Modlińskiej 130, pełnił funkcje budynku komunalnego jednak z uwagi na jego zły stan techniczny, gmina była zmuszona do jego prawie całkowitego zamknięcia. Budynek wpisany jest do rejestru zabytków. W budynku przy ul. Zegrzyńskiej 1, ma siedzibę Gminny Ośrodek Pomocy

	<p>Społecznej a pozostała jego część przeznaczona jest na mieszkania komunalne. Obiekty znajdują się w ścisłym centrum gminy i ich rewitalizacja wpłynie także na poprawę estetyki i wizerunek gminy. Projekt zakłada również przeznaczenie części zrewitalizowanego budynku przy ul. Modlińskiej 130 na cele społeczne.</p> <p>Budowa mieszkań komunalnych i socjalnych na posesji przy ul. Modlińskiej 130 w Jabłonninie. Przeznaczenie istniejącego zabytkowego budynku na cele społeczne po przeprowadzeniu badania potrzeb mieszkańców.</p> <p>Rewitalizacja tkanki mieszkaniowej w budynku przy ul. Zegrzyńskiej 1.</p>				
Szacunkowa wartość projektu	4 000 000				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
	20%	80%	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Planowany okres realizacji	2017–2023				
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – Integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze społecznością lokalną. – Wzrost poziomu jakości życia mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. <p>Nowoczesne, wyposażone mieszkania komunalne na obszarach zdegradowanych zapewnienie mieszkań socjalnych i komunalnych dla 6 rodzin w trudnej sytuacji życiowej z obszaru rewitalizacji; przeznaczenie 1 lokalu przy ul. Modlińskiej 130 na cele społeczne.</p>				
Sposób oceny rezultatów	Protokoły odbioru z wykonanych prac remontowych				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Przedsięwzięcie jest zgodne z zapisami dotyczącymi działania 6.2 RPO WM – rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych, mającego na celu ożywienie obszarów zmarginalizowanych poprzez przywrócenie lub nadanie im nowych funkcji społeczno – gospodarczych.				

Nr projektu	11/2016
Tytuł projektu	Otwarcie świetlic środowiskowych (placówek wsparcia dziennego) dla dzieci i młodzieży
Charakter przedsięwzięcia	Społeczne, techniczne
W ramach którego Celu	C1.3; C2.3; C2.4;
Wnioskodawca	Mieszkańcy
Realizator projektu	Urząd Gminy Jabłonna, Publiczne Gimnazjum im. Orła Białego w Chotomowie, Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Jabłonninie
Lokalizacja	Publiczne Gimnazjum im. Orła Białego w Chotomowie mieszczące się na podobszarze rewitalizacji Chotomów Centrum, budynek przy ul. Modlińskiej 102, mieszczący się na podobszarze rewitalizacji Jabłonna Centrum.
Uzasadnienie realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> – Wysoki wskaźnik przestępczości, – niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu społecznym, – bezrobocie, marazm, – uzależnienia.
Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	Projekt jest odpowiedzią na niedobór infrastruktury społecznej i ciekawej oferty spędzania wolnego czasu dla młodzieży uczącej się, zamieszkałej na terenie obszaru rewitalizacji. Celem projektu jest stworzenie warunków do wsparcia młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, poprzez: stworzenie atrakcyjnej i dopasowanej do ich zainteresowań oferty spędzania wolnego czasu, zapewnienia jej profesjonalnej opieki instytucjonalnej i

	przestrzeni do rozwoju osobistego. 1. Otwarcie placówki w Publicznym Gimnazjum im. Orła Białego w Chotomowie. Partycypacyjne zaplanowanie działalności placówki z odbiorcami. 2. Otwarcie placówki na obszarze rewitalizowanego centrum w Jabłonce. 3. Partycypacyjne zaplanowanie działalności placówki z odbiorcami.				
Szacunkowa wartość projektu	90 000 zł rocznie				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
	20%	Nie dotyczy	80%	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Planowany okres realizacji	2018–2023				
Prognozowane rezultaty	Stworzenie 2 świetlic środowiskowych na obszarze rewitalizacji; udział 70 - ciorga dzieci i młodzieży rocznie w zajęciach pozalekcyjnych				
Sposób oceny rezultatów	Monitoring prowadzony na podstawie raportów rocznych przygotowywanych przez pracowników świetlic środowiskowych.				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy				

Nr projektu	12/2016
Tytuł projektu	Stworzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w różnym wieku oraz integracja środowiska rodziców
Charakter przedsięwzięcia	Społeczne, techniczne
W ramach którego Celu	C1.3; C2.1; C2.3; C2.4;
Wnioskodawca	Mieszkańcy
Realizator projektu	Urząd Gminy Jabłonna
Lokalizacja	Publiczne Gimnazjum im. Orła Białego w Chotomowie mieszczące się na podobszarze rewitalizacji Chotomów Centrum, Szkoła Podstawowa w Jabłonce mieszcząca się na podobszarze rewitalizacji Jabłonna Centrum
Uzasadnienie realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> – Wysoki wskaźnik przestępczości, – niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu społecznym, – bezrobocie, marazm, – uzależnienia.
Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	<p>Projekt jest odpowiedzią na niedobór infrastruktury społecznej i ciekawej oferty spędzania wolnego czasu dla młodzieży uczącej się, zamieszkałej na terenie obszaru rewitalizacji. Celem projektu jest stworzenie warunków do wsparcia młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, zapewnienia jej profesjonalnej opieki specjalistycznej, oraz wsparcie szkół w dostosowaniu programu edukacyjnego oraz wyposażenia do zmieniającej się sytuacji na rynku pracy i rozwoju nowoczesnych technologii. Projekt zakłada szereg działań skierowanych zarówno do młodzieży jak i ich rodziców, integrację środowiska i budowanie zaangażowania społecznego.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zbadanie potrzeb odbiorców i stworzenie programu zajęć pozalekcyjnych w szkołach z wykorzystaniem infrastruktury szkolnej, dających szansę realizacji różnorodnych pasji młodzieży. 2. Kluczowy pakiet startowy dla uczniów szkół mieszczących się na obszarze rewitalizacji. 3. Wyposażenie sal i pracowni, uzupełnienie wyposażenia i infrastruktury sportowej. Zagospodarowanie otoczenia szkół. Zatrudnienie instruktorów

	i specjalistów do prowadzenia zajęć. 4. Prowadzenie zajęć specjalistycznych, psychoedukacji porad psychologicznych dla dzieci i rodziców/opiekunów. Wsparcie rodziców w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Zajęcia dla dzieci i młodzieży na temat bezpieczeństwa w sieci, uzależnień i innych problemów. 5. Edukacja dzieci, młodzieży i rodziców szkół z obszarów rewitalizacji pod kątem zaangażowania społecznego, w tym w zakresie dbania o mienie publiczne. Nawiązanie współpracy szkół z organizacjami pozarządowymi.				
Szacunkowa wartość projektu	70 000 zł rocznie				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
	20%	80%	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Planowany okres realizacji	2018–2023				
Prognozowane rezultaty	Zmniejszenie liczby przestępstw z udziałem osób nieletnich; poprawa średniej ocen uczniów szkół				
Sposób oceny rezultatów	Monitoring prowadzony będzie na podstawie danych uzyskanych z Komisariatu Policji w Jabłonie i rocznych sprawozdań przygotowywanych przez szkoły.				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Oś Priorytetowa X - Edukacja dla rozwoju regionu, poddziałanie 10.1.2. Edukacja ogólna w ramach ZIT				

Nr projektu	13/2016				
Tytuł projektu	Utworzenie punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla Osób z Niepełnosprawnościami i ich opiekunów				
Charakter przedsięwzięcia	Społeczne				
W ramach którego Celu	C1.1; C1.3; C1.4; C2.4;				
Wnioskodawca	Inicjatorem projektu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) i organizacje pozarządowe z terenu gminy, wspierające osoby niepełnosprawne i ich rodziny				
Realizator projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe				
Lokalizacja	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jabłonie, mieszczący się na podobszarze rewitalizacji Jabłonna Centrum przy ul. Zegrzyńskiej 1				
Uzasadnienie realizacji projektu	wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej				
Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	Projekt jest odpowiedzią na potrzebę zwiększenia wsparcia osób z różnymi niepełnosprawnościami i ich rodzin, zamieszkałych na obszarze rewitalizacji i w innych częściach gminy. Z danych przekazanych przez GOPS wynika, że nie wszystkie osoby niepełnosprawne korzystają z oferty ośrodka. Projekt zakłada utworzenie punktu informacyjno-konsultacyjnego, którego pracownicy będą świadczyli usługi poradnicze ale także zostaną przeszkoleni do prowadzenia opieki nad osobami niepełnosprawnymi. Projekt zakłada także integrację środowiska osób niepełnosprawnych między sobą oraz ze społecznością gminy. Utworzenie w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej punktu informacyjno-konsultacyjnego i poradnictwa dla osób z niepełnosprawnościami z terenu Gminy Jabłonna. Utworzenie punktu mobilnego z możliwością dojazdu do domu osoby. Szkolenia dla osób z niepełnosprawnościami, ich bliskich oraz pracowników GOPS. Dalsza integracja środowiska osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin. Podjęcie działań w celu zatrudnienia lub profesjonalnie przygotowanego opiekuna osoby niepełnosprawnej.				

Szacunkowa wartość projektu	150 000				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
	20%	Nie dotyczy	80%	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Planowany okres realizacji	2017–2023 (działanie ciągłe)				
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – otwarcie punktu informacyjno-konsultacyjnego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w GOPS, korzystających z oferty ośrodka; 1 pracownik GOPS profesjonalnie przygotowany do pełnienia funkcji opiekuna osoby niepełnosprawnej. Wzrost jakości życia osób z niepełnosprawnościami. – Otwarty punkt informacyjno-konsultacyjny dla osób z niepełnosprawnościami i ich bliskich. 				
Sposób oceny rezultatów	Na podstawie danych przekazywanych co roku przez GOPS.				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy				

Nr projektu	14/2016
Tytuł projektu	Wsparcie rozwoju wolontariatu mieszkańców
Charakter przedsięwzięcia	Społeczne
W ramach którego Celu	C1.1; C1.3; C1.4; C1.5; C2.1; C2.3; C2.4;
Wnioskodawca	Inicjatorem projektu jest gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
Realizator projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Gminna Biblioteka Publiczna, szkoły podstawowe, Gimnazjum Publiczne im. Orła Białego.
Lokalizacja	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jabłonie, mieszczący się na podobszarze rewitalizacji Jabłonna Centrum przy ul. Zegrzyńskiej 1
Uzasadnienie realizacji projektu	<p>Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> – niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu społecznym, – bezrobocie, bezczynność
Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	<p>Inicjatorem projektu jest gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który prowadzi działania związane z wolontariatem mieszkańców. Potrzebę wsparcia rozwoju wolontariatu senioralnego zgłosili także przedstawiciele Uniwersytetu Trzeciego Wieku i uczestnicy spotkań konsultacyjnych. Projekt jest odpowiedzią na potrzebę mieszkańców, chcących zaangażować się w pracę społeczną na rzecz osób najbardziej tego potrzebujących. Zakłada wsparcie pracowników ośrodka w rozwoju wolontariatu, zbudowanie partnerstwa między instytucjami gminnymi i partnerami społecznymi, oraz promocję wolontariatu.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pogłębiona diagnoza potrzeb w zakresie wolontariatu na obszarach zdegradowanych. 2. Poszerzenie zakresu, promocja i rozwój wolontariatu przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jabłonie. Współpraca z biblioteką, szkołami, uniwersytetami trzeciego wieku. 3. Szkolenia merytoryczne dla wolontariuszy na temat pracy z różnymi grupami odbiorców. 4. Przygotowanie wolontariuszy oraz organizacja bezpośredniego wsparcia osób niepełnosprawnych i potrzebujących w wypełnianiu codziennych

	obowiązków domowych (gotowanie, zakupy, sprzątanie, spacery).				
Szacunkowa wartość projektu	30 000 rocznie				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
	x	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Planowany okres realizacji	2018–2023				
Prognozowane rezultaty	Skoordynowany system wolontariatu odpowiadający potrzebom odbiorców, w który szeroko włączeni są mieszkańcy gminy w różnym wieku. 50 mieszkańców zaangażowanych w działania wolontarystyczne; liczba osób potrzebujących wsparcia korzystających z pracy wolontariuszy – 100;				
Sposób oceny rezultatów	Dane przekazane przez GOPS: liczba podpisanych umów z wolontariuszami, sprawozdanie roczne przygotowywane przez ośrodek.				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy				

Nr projektu	15/2016
Tytuł projektu	Edukacja ekologiczna mieszkank i mieszkańców, w tym edukacja ekologiczna w szkołach
Charakter przedsięwzięcia	Społeczne, środowiskowe
W ramach którego Celu	C1.3; C2.1; C2.4; C3.1; C3.2; C3.3; C3.4; C3.5;
Wnioskodawca	Mieszkańcy, organizacje pozarządowe, np. Legionowski Alarm Smogowy
Realizator projektu	Urząd Gminy Jabłonna (głównie Referat Ochrony Środowiska i Rolnictwa) przy współudziale Polskiej Akademii Nauk, Gminnego Centrum Kultury i Sportu, Gminnej Biblioteki Publicznej, szkół podstawowych, przedszkoli, Publicznego Gimnazjum im. Orła Białego, parafii, organizacji pozarządowych, Nadleśnictwa Jabłonna
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji, cała gmina
Uzasadnienie realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> – Zanieczyszczenia po produkcji rolnej, – zanieczyszczenia powietrza, – nielegalne wysypiska śmieci, – zanieczyszczenia z transportu samochodowego.
Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	<p>Potrzeba podjęcia szeroko zakrojonych działań edukacyjnych z mieszkańcami była postulowana na większości spotkań konsultacyjnych. Działania inwestycyjne, które planuje podjąć gmina, muszą być uzupełnione działaniami edukacyjnymi, których celem będzie zmiana postaw mieszkańców i uwrażliwienie ich na problemy wynikające z zanieczyszczenia środowiska. Aby osiągnąć cel planuje się zastosowanie różnorodnych, ciekawych metod pracy z mieszkańcami, a także dotarcie do grup w różnym wieku. Projekt zakłada uruchomienie centrum informacji ekologicznej w Urzędzie Gminy, które będzie prowadzone przez Referat Ochrony Środowiska i Rolnictwa. Jego zadaniem będzie koordynowanie szeregu działań zaplanowanych w projekcie. Działania projektu będą skierowane w szczególności do osób zamieszkujących obszar rewitalizacji oraz wszystkich mieszkańców gminy. Zanieczyszczenia powietrza, spowodowane spalaniem śmieci lub nieprawidłowym paleniem w piecu w jednym sołectwie, mogą być odczuwalne przez mieszkańców okolicznych wsi, kilka lub kilkanaście kilometrów dalej. Zamierzony efekt może zostać osiągnięty poprzez skumulowane działania skierowane do wszystkich</p>

	<p>mieszkańców gminy.</p> <p>1. Kampania społeczna docierająca do wszystkich mieszkańców gminy w każdym wieku ze spójnym przekazem między innymi na temat konsekwencji palenia śmieci, nielegalnego opróżniania oraz nieszczelności szamb i wyrzucania śmieci do lasów, wykorzystująca infrastrukturę Urzędu Gminy (billboardy, tablice, Internet). Współpraca z lokalnymi mediami. Organizacja akcji społecznych.</p> <p>2. Projekt edukacyjny spójny z kampanią społeczną skierowany do mieszkańców w każdym wieku. Wykłady z naukowcami, warsztaty, symulacje, wycieczki. Projekty w szkołach skierowane do uczniów i rodziców.</p> <p>3. Akcje społeczne, między innymi przy okazji Sprzątania Świata, pikniki.</p> <p>4. Uruchomienie centrum informacji ekologicznej w Urzędzie Gminy, gdzie będzie można otrzymać dane na temat stanu środowiska w gminie i zgłosić zanieczyszczenia. Centrum będzie koordynować działania edukacyjne i akcje na terenie gminy. Do kompetencji centrum będzie także należało przeprowadzanie kontroli kotłowni oraz bezpośrednia edukacja właścicieli na temat prawidłowego spalania opału. W ramach działań centrum będą przeprowadzone cykliczne badania wody i gleby pod kontem zanieczyszczeń.</p> <p>5. Podjęcie przez gminę działań mających na celu instalację urządzeń pomiarowych stopień zanieczyszczeń powietrza na wszystkich 3 podobszarach wyznaczonych do rewitalizacji.</p> <p>6. Zakup i instalacja w centrum gminy ekranu LCD, na którym będą wyświetlane m.in. aktualne informacje na temat zanieczyszczeń powietrza.</p>				
Szacunkowa wartość projektu	170 000				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
	x	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Planowany okres realizacji	2017–2023				
Prognozowane rezultaty	<p>– Wzrost wiedzy wszystkich mieszkańców na temat ekologii, prowadzenia do ograniczenia zanieczyszczeń.</p> <p>Zmiana postaw mieszkańców gminy na proekologiczne badanie stanu powietrza i bieżące informowanie mieszkańców, liczba osób korzystających z centrum informacji ekologicznej – 300 rocznie, zmniejszenie liczby osób spalających śmieci w kotłowniach przydomowych.</p>				
Sposób oceny rezultatów	Dane z urządzeń pomiarowych zainstalowanych na 3 podobszarach rewitalizacji, dane Urzędu Gminy Jabłonna na podstawie zgłoszeń mieszkańców oraz przeprowadzonych kontroli w domach.				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy				

Nr projektu	16/2016
Tytuł projektu	Utworzenie Gminnego Punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
Charakter przedsięwzięcia	Środowiskowe
W ramach którego Celu	C1.2; C3.1; C3.2; C3.3; C3.4;
Wnioskodawca	Urząd Gminy Jabłonna
Realizator projektu	Urząd Gminy Jabłonna, organizacje pozarządowe
Lokalizacja	
Uzasadnienie realizacji projektu	– Zanieczyszczenia po produkcji rolnej,

	– II.2.A., III.2.B. Nielegalne wysypiska śmieci.				
Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	<p>Gmina Jabłonna nie posiada aktualnie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), korzysta z usług PSZOK w Legionowie. Z danych pochodzących z Urzędu Gminy Jabłonna wynika, że z powodu odległości, część mieszkańców nie korzysta z możliwości pozbycia się odpadów poprzez oddanie do punktu i wysypuje je w nielegalnych miejscach, głównie na terenach słabo zaludnionych i leśnych. Z danych przekazanych przez Policję i Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa, wynika, że w ostatnich dwóch latach zostało zgłoszonych kilkadziesiąt nielegalnych wysypisk na terenie gminy z czego połowa zlokalizowana jest na terenie objętym rewitalizacją. W ramach projektu planowane są również działania edukacyjne, organizacja spotkań z mieszkańcami i druk publikacji edukacyjnych.</p> <p>Utworzenie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie gminy Jabłonna, łatwo dostępnego dla mieszkańców. Promocja segregacji śmieci w punkcie (materiały edukacyjne, w wersji elektronicznej i drukowanej, spotkania z mieszkańcami, publikacje). Utworzenie w PSZOK punktu napraw, gdzie mieszkańcy będą mogli oddać rzeczy używane, niestanowiące odpadów, celem odnowy i ponownego użycia.</p>				
Szacunkowa wartość projektu	500 000				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
	20%	80%	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Planowany okres realizacji	do 2023				
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – Likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci na obszarze gminy. – Wzrost wiedzy wszystkich mieszkańców na temat ekologii, prowadzenia do ograniczenia zanieczyszczeń. – Zmiana postaw mieszkańców gminy na proekologiczne. 				
Sposób oceny rezultatów	Prowadzony na podstawie danych przekazanych przez Komisariat Policji w Jabłonie i Referat Ochrony Środowiska i Rolnictwa, dotyczących zgłoszeń o nielegalnych wysypiskach śmieci.				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Działanie 5.2 Gospodarka odpadami, rozwój infrastruktury selektywnego systemu zbierania odpadów komunalnych, ze szczególnym uwzględnieniem budowy i modernizacji Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK)				

Nr projektu	17/2016
Tytuł projektu	Rozwój sieci wodociągów i kanalizacji na obszarze rewitalizacji
Charakter przedsięwzięcia	Społeczne, techniczne
W ramach którego Celu	C1.1; C2.5; C3.1; C3.3;
Wnioskodawca	Mieszkańcy, Urząd Gminy Jabłonna
Realizator projektu	Urząd Gminy Jabłonna przy aktywnym udziale sołtysów i rad sołeckich
Lokalizacja	Ul. Modlińska, osiedle Choinki na podobszarze Jabłonna Centrum
Uzasadnienie realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> – Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, – brak wodociągów i kanalizacji, – zanieczyszczenia wód gruntowych.

Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	<p>Projekt dotyczy jednego z najbardziej widocznych i palących problemów gminy, jakim jest niski poziom nasycenia jej obszaru siecią wodociągową oraz siecią kanalizacji sanitarnej. Z uwagi na uwarunkowania historyczne związane z relatywnie dużą koncentracją na tym terenie upraw rolniczych i ogrodniczych występuje tam niski stan jakości wody. Mimo istniejącej sieci kanalizacyjnej część mieszkańców ma problem z podłączeniem przyłączy z uwagi na koszty generowane przez długość działek dochodzących do 300-400 metrów. Projekt zakłada pomoc mieszkańcom w otrzymaniu niskooprocentowanych pożyczek na preferencyjnych warunkach, umożliwiających im przyłączanie się do wybudowanej już sieci kanalizacyjnych na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Wsparcie uboższych mieszkańców w doprowadzeniu przyłączy do sieci wodno-kanalizacyjnej przy ul. Modlińskiej i na osiedlu Choinki w Jabłonie.</p> <p>Projekt jest odpowiedzią na potrzeby zgłaszane przez mieszkańców zamieszkałych na podobszarze rewitalizacji Wsie Zachodnie. Problem braku dostępu do wodociągów i czystej wody, wskazywany był na wszystkich spotkaniach organizowanych na tym terenie, w ramach przygotowywania Programu Rewitalizacji. Zanieczyszczenia wody spowodowane są intensywną uprawą szklarniową prowadzoną na tym terenie do lat 90-tych XX wieku a także znajdującym się na obszarze wsi Boża Wola, obecnie zamkniętym, wysypiskiem śmieci. Brak wodociągów hamuje także rozwój przedsiębiorczości na tym terenie oraz możliwość zakładania przydomowych oczyszczalni ścieków. Celem projektu jest umożliwienie mieszkańcom zamieszkałym na obszarze rewitalizacji Wsie Zachodnie podłączenia się do sieci wodociągów</p> <p>Budowa sieci wodociągowej na obszarze rewitalizacji Wsie Zachodnie. Przeprowadzenie analizy wydajności studni we wsi Suchocin pod kątem budowy stacji uzdatniania wody oraz ewentualnego projektu Stacji Uzdatniania Wody i sieci wodociągowej. Doprowadzenie sieci wodociągowej do obszaru.</p>				
Szacunkowa wartość projektu	3 200 000 1 200 000				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
	x	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Planowany okres realizacji	2014– 2022				
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości życia mieszkańców na obszarach zdegradowanych dzięki dostępności kanalizacji i wodociągów. – Wzrost czystości wód gruntowych w gminie. <p>Do 20 przyłączy rocznie 3 kilometry wybudowanej sieci wodociągowej, liczba przyłączy do sieci wodociągowej – 150, liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków 5, rejestracja 3 przedsiębiorstw na terenie podobszaru</p>				
Sposób oceny rezultatów	<p>Protokoły z podłączeń do sieci kanalizacyjnej, dane Urzędu Gminy Jabłonna.</p> <p>Dane przekazane przez Urząd Gminy Jabłonna; protokoły z odłączenia własnych ujęć; protokoły z podłączeń do sieci wodociągów; dane przekazane przez Powiatowy Urząd Pracy</p>				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy				

Nr projektu	18/2016
Tytuł projektu	Wsparcie wymiany kotłów grzewczych

Charakter przedsięwzięcia	Środowiskowe, techniczne				
W ramach którego Celu	C1.1; C2.1; C3.1; C3.4				
Wnioskodawca	Mieszkańcy, Urząd Gminy Jabłonna				
Realizator projektu	Urząd Gminy Jabłonna przy aktywnym współudziale sołtysów i rad sołeckich, mieszkanki i mieszkańcy.				
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji oraz cała gmina				
Uzasadnienie realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> – Wysoki odsetek mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, – zanieczyszczenia powietrza. 				
Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	<p>Gmina planuje co roku pozyskiwać dofinansowanie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, mające na celu wsparcie finansowe mieszkańców w wymianie kotłów grzewczych. Działanie to przyniesie wymierne korzyści w postaci spadku emisji do atmosfery substancji niebezpiecznych i szkodliwych, powstających w trakcie spalania kopalin płynnych i gazowych, w tym także pyłów PM 2,5 oraz PM 10. Działaniem dodatkowym realizowanym równoległe z głównymi działaniami projektu będzie wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz promocja dobrych praktyk związana z kampanią informacyjną dotyczącą właściwego użytkowania kotłów na paliwo stałe w tym biomasę. Wsparcie wymiany kotłów grzewczych. Zmniejszenie tak zwanej niskiej emisji poprzez wycofanie kotłów opalanych węglem oraz kotłów opalanych gazem i olejem opałowym o przestarzałej konstrukcji.</p>				
Szacunkowa wartość projektu	1 031 000				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
	20%	Nie dotyczy	80%	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Planowany okres realizacji	2015–2023				
Prognozowane rezultaty	Poprawa jakości życia na obszarach zdegradowanych poprzez wzrost czystości powietrza w gminie wymiana 20 kotłów rocznie, zmniejszenie ilości pyłu zawieszonego średnio o 2% rocznie				
Sposób oceny rezultatów	Protokoły z przekazania mieszkańcom kotłów, zestawienia zbiorcze ze stacji pomiarowych.				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Nie dotyczy				

Nr projektu	19/2016
Tytuł projektu	Budowa systemu komunikacji rowerowej
Charakter przedsięwzięcia	Społeczne, przestrzenno-funkcjonalne, środowiskowe, techniczne
W ramach którego Celu	C1.1; C1.3; C2.2; C2.3; C2.4; C3.1; C3.4; C3.5
Wnioskodawca	Mieszkańcy
Realizator projektu	Urząd Gminy w Jabłonie, Polskie Koleje Państwowe
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji – Urząd Gminy, P&R w Chotomowie, filia GCKiS w Skierdach.
Uzasadnienie realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> – Zanieczyszczenia powietrza, – zanieczyszczenia z transportu samochodowego.

Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	<p>Gmina Jabłonna realizuje projekt budowy ścieżek rowerowych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Projekt ten jest komplementarnym uzupełnieniem podjętych działań. W jego ramach gmina planuje wesprzeć budowę infrastruktury ułatwiającej i zachęcającej mieszkańców do korzystania z sieci wybudowanych ścieżek rowerowych, promocję zdrowego trybu życia i rekreacji. Projekt jest odpowiedzią na zgłaszane potrzeby mieszkańców dotyczące tworzenia alternatywnych form transportu, poprawy bezpieczeństwa na drogach a także rozwoju turystyki i ciekawej oferty spędzania wolnego czasu.</p> <p>1. Rozwój sieci wypożyczania rowerów połączonych z parkingami rowerowymi. Utworzenie trzech stacji: pod Urzędem Gminy w Jabłonie, w Skierdach, przy stacji kolejowej w Chotomowie i przy pozostałych obiektach użyteczności publicznej.</p> <p>2. Promocja alternatywnych środków transportu. Tworzenie przewodnika po szlaku rowerowym i atrakcjach turystycznych gminy. Publikacja artykułów w prasie lokalnej. Organizacja rajdów rowerowych i innych wydarzeń sportowych. Promocja w Internecie na stronach Urzędu Gminy.</p>				
Szacunkowa wartość projektu	850 000				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
	20%	80%	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Planowany okres realizacji	2016–2023				
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – Zmiana nawyków transportowych u mieszkańców gminy Jabłonna. – Zmiana postaw mieszkańców na proekologiczne. – Wzrost spójności komunikacyjnej obszarów rewitalizowanych. – Utworzona sieć tras rowerowych w gminie. – Utworzony publiczny system wypożyczania rowerów i infrastruktury parkingowej. <p>Utworzenie 3 stacji wypożyczania rowerów, budowa 3 parkingów rowerowych z wiatami, przygotowanie 1 przewodnika z trasami rowerowymi, liczba artykułów wydrukowanych w gazecie wydawanej przez urząd - 20</p>				
Sposób oceny rezultatów	Dane Urzędu Gminy Jabłonna, protokoły odbioru z wykonanych prac budowlanych.				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Projekt jest zgodny z zapisami Działania 4.3 Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza, Poddziałanie 4.3.2 Mobilność miejska w ramach ZIT – typ projektów – Rozwój zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej – ZIT – Ścieżki i infrastruktura rowerowa, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020.				

Nr projektu	20/2016
Tytuł projektu	Popularyzacja transportu szynowego poprzez wybudowanie Park&Ride Chotomów
Charakter przedsięwzięcia	Społeczne, przestrzenno-funkcjonalne, środowiskowe, techniczne
W ramach którego Celu	C2.2; C3.1; C3.4; C3.5
Wnioskodawca	Mieszkańcy
Realizator projektu	Urząd Gminy w Jabłonie, Polskie Koleje Państwowe
Lokalizacja	Ul. Kolejowa – podobszar Chotomów Centrum
Uzasadnienie realizacji projektu	<ul style="list-style-type: none"> – Zanieczyszczenia powietrza, <p>II.2.B. Zanieczyszczenia z transportu samochodowego</p>

Opis projektu wraz z zakresem realizowanych zadań	Projekt stworzenie systemu P&R w Chotomowie w pobliżu stacji kolejowej Chotomów, który jest odpowiedzią na zidentyfikowane i zdefiniowane oczekiwania lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji. Projekt wpisuje się w strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego, który rozwiązując problemy komunikacyjne przyczynia się także do stworzenia ram przyczyniających się do zmniejszenia różnic społecznych. Wartością dodaną projektu będzie wpływ na poprawę estetyki otoczenia ul. Kolejowej w Chotomowie i bezpośredniego sąsiedztwa stacji PKP. Projekt przyczyni się także pośrednio do stworzenia nowych miejsc pracy. Wyrobienia nowych nawyków związanych z możliwościami dojazdu do pracy, przełoży się bezpośrednio na skróceniu czasu tychże oraz poprawy dostępności innych usług społecznych zlokalizowanych m.in. w centrum Warszawy. Stworzenie systemu Park&Ride w Chotomowie. Ułatwienie korzystania z transportu zbiorowego (PKP, ścieżki rowerowe). Poprawa estetyki terenów przyległych do dworca PKP i nadanie im nowych funkcji.				
Szacunkowa wartość projektu	1 000 000				
Źródła finansowania	Środki własne	Środki UE	Środki z BP	Środki prywatne	Inne źródła
	20%	80%	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Planowany okres realizacji	2016–2023				
Prognozowane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – Zmiana sposobu transportu u mieszkańców gminy Jabłonna. – Zmiana postaw mieszkańców na proekologiczne. – Wzrost spójności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji. – System Park and Ride w Chotomowie. Liczba samochodów korzystających z parkingu – 2 000 miesięcznie, liczba osób korzystających z istniejącej infrastruktury – 4 000 miesięcznie, zmniejszenie czasu dojazdu mieszkańców do pracy i szkół o minimum 20%				
Sposób oceny rezultatów	Protokół odbioru wybudowanej infrastruktury parkingowej; informacje z systemu zarządzania parkingiem; zestawienia zbiorcze z systemu natężenia ruchu na parkingach				
Zgodność z zapisami właściwych PO (jeśli dotyczy)	Działanie 4.3 Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza, b. Parkingi „Parkuj i Jedź”: budowa/przebudowa węzłów (centrów) przesiadkowych, systemy „Parkuj i Jedź”, przystosowanie istniejących parkingów do funkcji „Parkuj i Jedź”				

Projekty uzupełniające

Projekt uzupełniający	Cel realizacji	Potencjał realizacyjny	Potencjalne źródła finansowania	Harmonogram realizacji	Cel	Komplementarność w ramach projektu
Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości na terenie obszaru rewitalizacji	Wzrost samozatrudnienia oraz rozwój przedsiębiorczości na terenie rewitalizacji	Urząd Gminy	Środki własne	2018–2023 (działanie ciągłe)	C1.1; C1.2; C2.1; C2.4;	Centrum społeczne w centrum Jabłonna

Utworzenie muzeum społecznego Gminy Jabłonna	Wykorzystania dziedzictwa historycznego gminy do budowania tożsamości lokalnej mieszkańców, integracji społeczności oraz stworzenia ciekawej oferty spędzania wolnego czasu	Urząd Gminy	MKiDN Środki własne	2018–2023 (działanie ciągłe)	C2.4; C1.3;	Centrum społeczne w centrum Jabłonna
Plenerowe pokazy filmowe	Stworzenie ciekawej oferty spędzania wolnego czasu skierowanej szczególnie do osób zamieszkujących obszar rewitalizacji przy wykorzystaniu potencjału gminy.	Gminne Centrum Kultury i Sportu	Środki własne	2018–2023 (działania ciągłe)	C1.3; C1.5; C2.1; C2.3;	Poprawa estetyki przestrzeni oraz ciągów komunikacyjnych na obszarze rewitalizacji połączona z integracją mieszkańców oraz partycypacją społeczną

System wdrażania Programu

Program Rewitalizacji powstawał przy dużym udziale społeczności gminy Jabłonna. Jest efektem wspólnej pracy urzędników i wielu zaangażowanych mieszkank i mieszkańców, którzy nie tylko są zainteresowani życiem gminy ale także chcą mieć wpływ na to, jak wygląda przestrzeń gminy, jak się w niej żyje oraz są wrażliwi na potrzeby innych osób. Aby osiągnąć cele zaplanowane w niniejszym Programie Rewitalizacji, niezbędny jest dalszy udział mieszkańców, którzy oprócz tego, że będą doradcami i uważnymi krytykami działań urzędu, będą również aktywnymi uczestnikami i realizatorami poszczególnych projektów.

Interesariusze rewitalizacji

Szczególna rola we wdrażaniu Programu przypada interesariuszom rewitalizacji. Interesariuszem rewitalizacji może być każda osoba lub podmiot zainteresowany jej przebiegiem. Są to w szczególności:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji, w szczególności osoby starsze, młodzież, dzieci, osoby bezrobotne i korzystające z opieki pomocy społecznej;
- właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze;
- pozostali mieszkańcy gminy;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze działalność gospodarczą;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- Urząd Gminy i jego jednostki organizacyjne.

Interesariusze rewitalizacji na obszarze rewitalizacji zostali definiowani podczas spotkań z mieszkańcami, radnymi i pracownikami Urzędu Gminy Jabłonna i jego jednostek (GOPS, GCKIS, szkoły, przedszkola).

Działania

W systemie wdrażania programu zaplanowano trzy grupy działań pozwalające z jednej strony na podjęcie czynności zmierzających do jak najbardziej efektywnego wykorzystania środków finansowych na realizację programu, z drugiej na bezpośrednie włączenie mieszkańców w proces podejmowania decyzji i monitoring.

Działanie 1. Skoordynowana praca urzędu.

Działanie 2. Komitet Rewitalizacji.

Działanie 3. Współpraca z mieszkańcami.

Działanie 1. Skoordynowana praca urzędu.

Realizację Programu Rewitalizacji powierza się Wójtowi Gminy Jabłonna. Nad wdrożeniem programu czuwać będzie Wydział Inwestycji oraz osoba wyznaczona do koordynowania procesu, pełniąca funkcję inspektora ds. pozyskiwania środków zewnętrznych. Pracownicy Wydziału Inwestycji odpowiedzialni będą za planowanie, przygotowanie projektów, oraz skuteczne pozyskiwanie dofinansowania na realizację zaplanowanych w programie działań. Do zadań inspektora ds. pozyskiwania środków zewnętrznych będzie należało koordynowanie całego procesu wdrażania programu rewitalizacji: stała współpraca z mieszkańcami gminy, nawiązywanie partnerstw z instytucjami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi i innymi ważnymi dla realizacji Programu aktorami. Inspektor będzie także odpowiedzialny za przygotowanie planu działań na każdy rok oraz raportów z przeprowadzonego monitoringu realizacji programu rewitalizacji. Do jego zadań będzie należeć również koordynowanie prac Komitetu Rewitalizacji, a także zbieranie propozycji działań mieszkańców nie uwzględnionych w aktualnym Programie i w razie zaistnienia takiej potrzeby, przygotowanie zmian do Programu Rewitalizacji. Zadaniem inspektora będzie również informowanie interesariuszy o postępach realizacji Programu.

Działanie 2. Komitet Rewitalizacji.

W celu włączenia mieszkańców w proces wdrażania Programu Rewitalizacji Zarządzeniem Wójta w grudniu 2016 roku został powołany Komitet Rewitalizacji. W jego skład będą wchodzić przedstawiciele urzędu, instytucji gminnych, kluczowych dla realizacji programu i mieszkańcy. Są to: Naczelnik Wydziału Inwestycji, specjalista ds. pozyskiwania środków zewnętrznych, inspektor ds. pozyskiwania środków zewnętrznych, pracownik Referatu Marketingu i Komunikacji Społecznej, Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, trzech przedstawicieli reprezentujących stronę społeczną z obszaru rewitalizacji (po jednym z każdego podobszaru: Jabłonna Centrum, Chotomów Centrum, Wsie Zachodnie), jeden przedstawiciel Rady Gminy, jeden przedstawiciel lokalnych przedsiębiorców, jeden lub dwóch przedstawicieli aktywnych środowisk lokalnych m.in. organizacji pozarządowych, lub nieformalnych grup mieszkańców z terenu gminy. Pracownicy urzędu wchodzący w skład Komitetu będą delegowani przez Wójta, przedstawiciele strony społecznej zostaną wybrani w drodze otwartego naboru. Funkcję koordynatora działań Komitetu będzie pełnił inspektor ds. pozyskiwania środków zewnętrznych. Komitet będzie stanowił forum współpracy i dialogu

mieszkańców z organami gminy, będzie pełnił funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta Gminy Jabłonna w sprawach dotyczących przygotowania, przeprowadzenia i oceny rewitalizacji. Uczestnictwo w Komitecie będzie miało charakter społeczny. Dbając o zapewnienie partycypacji i partnerstwa, członkowie Komitetu Rewitalizacji na pierwszym spotkaniu wspólnie wypracują zapisy regulaminu pracy Komitetu. Komitet będzie spotykał się przynajmniej raz na kwartał. Wyniki spotkań będą udostępniane do publicznej wiadomości w formie notatek ze spotkań.

Działanie 3. Współpraca z mieszkańcami.

Ponad półroczny proces tworzenia programu rewitalizacji zaowocował powstaniem grupy aktywnych mieszkańców, którzy uczestniczyli w spotkaniach na każdym etapie tworzenia Programu, a także brali udział w konsultacjach społecznych. Mieszkańcy ci wyrazili chęć dalszej współpracy i bezpośredniego zaangażowania się w realizację Programu Rewitalizacji. Dlatego też w systemie wdrażania Programu planuje się kontynuowanie cyklicznych spotkań ze społecznością lokalną przy wykorzystywaniu różnych narzędzi do komunikacji. Planowana jest organizacja debat i spotkań z mieszkańcami w różnym wieku, przy wykorzystaniu ciekawych i atrakcyjnych metod pracy, których celem będzie zaangażowanie w realizację działań jak największej liczby mieszkańców z obszaru rewitalizacji oraz bieżące zbieranie uwag dotyczących programu i nowych pomysłów na działania rewitalizacyjne.

Ważną rolę w procesie wdrażania Programu odgrywać będą działania informacyjne. Na stronie Urzędu Gminy Jabłonna założona została podstrona poświęcona rewitalizacji (<http://rewitalizacja.jablonna.pl>), na której regularnie publikowane będą wszystkie aktualności związane z wdrażaniem Programu.

Projekt Programu Rewitalizacji został przekazany 24 stycznia 2016 roku do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie, w celu uzyskania decyzji, czy wymaga on przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Zgodnie z uzyskaną odpowiedzią, Program nie jest dokumentem, dla którego wymagane jest przeprowadzenie wspomnianej oceny. Projekty realizowane w ramach Programu Rewitalizacji będą zgodne z wytycznymi zawartymi w aktualnych dokumentach strategicznych: Strategią Zrównoważonego Rozwoju Gminy oraz Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Jabłonna. Planowane działania rewitalizacyjne nie będą stały w sprzeczności z podstawowymi założeniami ochrony przyrody.

Monitoring i ewaluacja

Ewaluacja

Ewaluacja prowadzona będzie zgodnie z pięcioma kryteriami standardów ewaluacji Polskiego Towarzystwa Ewaluacyjnego:

- trafności – czyli, w jakim stopniu cele Programu odpowiedziały na zidentyfikowane potrzeby i problemy;
- efektywności – czyli stosunku poniesionych kosztów do uzyskanych rezultatów wdrażania Programu;
- skuteczności – czyli stopnia osiągnięcia celów Programu i odpowiadających im wskaźników;
- oddziaływania – czyli wpływu realizacji Programu na obszary nieobjęte rewitalizacją;
- trwałości – czyli utrzymania rezultatów Programu w czasie.
- czasie.

Ewaluacja będzie miała charakter zarówno formacyjny, jak i podsumowujący oraz prowadzona będzie przez podmiot zewnętrzny, co zapewni maksymalną rzetelność procesu i umożliwi zachowanie obiektywności.

Badanie ewaluacyjne przeprowadzone zostanie w trzech etapach.

Etap I. Opracowanie strategii ewaluacji

Na początku wdrażania Programu opracowana zostanie strategia ewaluacji, w której określone zostaną kluczowe pytania, na które ewaluacja ma przynieść odpowiedź w odniesieniu do określonych kryteriów.

Strategia ewaluacji określać będzie:

- Kluczowe pytania badawcze w odniesieniu do kryteriów,
- Szczegółową metodologię badawczą,
- Wykaz narzędzi badawczych,
- Dobór grupy badanej,
- Harmonogram prowadzenia badań i opracowywania raportów.

Planowane jest opracowanie dwóch głównych raportów z ewaluacji:

- Raportu z ewaluacji mid-term (śródkresowej),
- Raportu z ewaluacji ex- post (końcowej).

Etap II. Ewaluacja mid-term

Ewaluacja mid-term przeprowadzona zostanie w połowie wdrażania Programu. Jej celem jest określenie stopnia osiągnięcia założeń zaplanowanych w Programie (stopień realizacji poszczególnych wskaźników), identyfikacja barier wpływających na realizację programu i sposobów ich niwelowania. Ewaluacja będzie miała charakter formatywny, a na jej podstawie opracowany zostanie raport wraz z rekomendacjami. Wdrożenie rekomendacji umożliwi osiągnięcie lepszych rezultatów Programu i pozwoli na znielowanie przynajmniej części zidentyfikowanych barier.

Etap III. Ewaluacja ex-post

Ewaluacja ex-post przeprowadzona zostanie na zakończenie wdrażania Programu. Jej celem będzie określenie efektów i wpływu Programu dla poszczególnych grup interesariuszy, jaki był wpływ Programu na obszary nie objęte rewitalizacją, a także czy i jakie dalsze działania związane z rewitalizacją należy wprowadzić na terenie gminy. Ewaluacja zakończona zostanie raportem wraz z rekomendacjami, a jej wyniki będą miały charakter konkluzyjny.

Za koordynowanie prac związanych z ewaluacją projektu będzie odpowiadał inspektor ds. pozyskiwania funduszy zewnętrznych. Do jego zadań będzie należało zaplanowanie działań związanych z ewaluacją, współpraca z ekspertem odpowiedzialnym za przygotowanie raportu z ewaluacji, gromadzenie wyników ewaluacji z poszczególnych projektów realizowanych w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz prezentowanie wyników ewaluacji.

Monitoring

Kluczowe znaczenie dla prawidłowej realizacji Programu Rewitalizacji ma system monitoringu i oceny skuteczności działań oraz wprowadzania modyfikacji w reakcji na zachodzące zmiany. Dane wymagane do monitoringu i oceny zostaną pozyskane przede wszystkim z Urzędu Gminy w Jabłonie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jabłonie oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Legionowie, Komisariatu Policji w Jabłonie, instytucji oświatowych i Gminnego Centrum Kultury i Sportu. Dane w formie sprawozdań

z realizacji projektu będą przekazywali wszyscy partnerzy, realizujący projekty zaplanowane w ramach Programu Rewitalizacji. Zebrane dane pozwolą na ocenę ilościową i jakościową prowadzonych działań.

Program Rewitalizacji będzie oceniany pod względem aktualności i stopnia realizacji przez Wójta Gminy Jabłonna co najmniej raz na 3 lata. Sporządzona ocena w formie raportu będzie ogłoszona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej, a także na spotkaniu z mieszkańcami. Podanie oceny stopnia realizacji Programu do publicznej wiadomości umożliwi wszystkim interesariuszom rewitalizacji zapoznanie się z nią i zgłoszenie ewentualnych uwag. W przypadku stwierdzenia, że Program Rewitalizacji wymaga zmian, konieczne będzie wystąpienie Wójta do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę (uwzględniającą zgłoszone uwagi). Efektem weryfikacji powyższych wskaźników będzie ocena, czy działania są w rzeczywistości na tyle skuteczne, na ile zakładano i czy nie jest wymagana modyfikacja Programu. Jeżeli działania nie będą przynosiły zakładanych rezultatów, konieczna będzie aktualizacja Programu Rewitalizacji. W takim przypadku, Wójt Gminy Jabłonna wystąpi do Rady Gminy z wnioskiem o ujęcie w Programie Rewitalizacji nowych przedsięwzięć, które umożliwią pełną realizację założeń Programu. Zmiana Programu Rewitalizacji Gminy Jabłonna na lata 2017-2023 zostanie poprzedzona spotkaniami z mieszkańcami z obszaru rewitalizacji i obszaru całej gminy, którzy podobnie jak na etapie tworzenia niniejszego programu, będą mieli możliwość zgłoszenia swoich pomysłów na projekty rewitalizacyjne. Koszty aktualizacji Programu pokryte będą z budżetu gminy.

Za monitoring wdrażania Programu odpowiada inspektor ds. pozyskiwania funduszy zewnętrznych. Osoba zatrudniona na tym stanowisku będzie odpowiedzialna za koordynację działań monitoringowych, stałe gromadzenie danych, przygotowywanie raportów i ich prezentowanie. W roku 2023 zostanie przeprowadzona kompleksowa ocena efektów realizacji, porównanie osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu z prognozowanymi, a także zostaną podjęte kroki w celu wyznaczenie kierunków rewitalizacji na następne lata.

Poniższa tabela przedstawia planowane wskaźniki rezultatu projektów rewitalizacyjnych

Tabela 36. Zestawienie wskaźników rezultatu dla Projektów.

Projekt	Wskaźnik rezultatu	Sposób monitorowania
Projekt 1/2016 Poprawa estetyki przestrzeni oraz ciągów komunikacyjnych na obszarach rewitalizacji	W 2023 r. 80% reklam i billboardów zgodnych ze standardami wyznaczonymi w Uchwale przyjętej przez Radę Gminy; jednolite	wyniki inwentaryzacji reklam zamieszczonych wzdłuż ciągów komunikacyjnych

Projekt	Wskaźnik rezultatu	Sposób monitorowania
połączona z integracją społeczną.	standardy zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych, oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane, stosowane w przetargach ogłaszanych przez Urząd Gminy Jabłonna.	przeprowadzane co 3 lata przez Urząd Gminy
Projekt 2/2016 Rewitalizacja centrum Gminy Jabłonna, przywrócenie centralnych funkcji ulicy Modlińskiej w Jabłonie	termomodernizacja 2 obiektów użyteczności publicznej (szkoła podstawowa i dawna wozownia); rewitalizacja i dostosowanie do celów społecznych zdegradowanego budynku dawnej wozowni; liczba mieszkańców korzystających z oferty nowo utworzonego centrum społecznego – 2000 rocznie; liczba mieszkańców korzystających z oferty odnowionego GCKiS – 450 rocznie.	roczne sprawozdania GCKiS, protokoły odbioru budynku, sprawozdania z działalności spółdzielni socjalnej
Projekt 3/2016. Utworzenie spółdzielni socjalnej dla osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy	zatrudnienie 15 osób długotrwale bezrobotnych zamieszkałych na obszarze rewitalizacji	sprawozdania z działalności spółdzielni socjalnej, dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i z Centrum Integracji Społecznej w Legionowie
Projekt 4/2016 Wsparcie mieszkańców w organizacji wydarzeń na rzecz społeczności lokalnej	liczba nowych przedsięwzięć zainicjowanych przez mieszkańców objętych obszarem rewitalizacji – 18 (3 rocznie)	oficjalne dane operatorów zadań
Projekt 5/2016 Dostosowanie świetlicy wiejskiej w Suchocinie, Klubu Rolnika w Bożej Woli oraz filii GCKiS w Skierdach do potrzeb mieszkańców	Obiekty i ich otoczenie dostosowane do potrzeb mieszkańców w każdym wieku z ciekawą ofertą spędzania wolnego czasu, 160 mieszkańców rocznie skorzysta z działań zaplanowanych w nowo utworzonej ofercie	sprawozdania roczne przekazywane do Gminnego Centrum Kultury i Sportu

Projekt	Wskaźnik rezultatu	Sposób monitorowania
Projekt 6/2016 Radosne przedszkole dla każdego dziecka – modernizacja bazy dydaktycznej przedszkoli gminnych w Jabłonie	Liczba nauczycieli którzy zdobyli nowe kompetencje – 3, liczba obiektów, które zostaną dostosowane do potrzeb dzieci niepełnosprawnych 1, Liczba dzieci korzystających z obiektu rocznie - 200	sprawozdania z realizacji projektów, certyfikaty podniesienia kompetencji nauczycieli, sprawozdania roczne z działalności przedszkola
Projekt 7/2016 Rozwój amatorskiego ruchu sportowego na obszarach zdegradowanych, w tym infrastruktury spędzania wolnego czasu w Chotomowie	powstanie organizacji społecznej odpowiedzialnej za realizację zadania; utworzenie atrakcyjnego miejsca spędzania wolnego czasu dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, liczba zatrudnionych trenerów w ciągu roku – 3, liczba mieszkańców w różnym uczestniczących w zajęciach sportowych 50, liczba wydarzeń sportowych (np. turniejów sportowych, zawodów) organizowana corocznie – 5;	dane Urzędu Gminy Jabłonna na temat liczby organizacji pozarządowych oraz pozyskanych środków w ramach ogłaszanych konkursu ofert dla organizacji pozarządowych na działania społeczne, sprawozdania z realizacji projektów, listy obecności, umowy zawarte z trenerami
Projekt 8/2016 Wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych na terenie gminy	liczba organizacji zaangażowanych w realizację projektów rewitalizacyjnych 10, liczba organizacji składających wnioski do konkursów organizowanych przez gminę – 10 rocznie, zwiększenie kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów w ramach konkursu ofert dla organizacji pozarządowych przez gminę o 15 000 rocznie.	dane Urzędu Gminy Jabłonna na temat liczby organizacji pozarządowych oraz pozyskanych środków w ramach ogłaszanych konkursu ofert dla organizacji pozarządowych na działania społeczne
Projekt 9/2016 Wsparcie rozwoju organizacji senioralnych i aktywności osób starszych	zwiększenie liczby członków Uniwersytetu Trzeciego Wieku o 50 osób; stworzenie 1 organizacji senioralnej; liczba wolontariuszy w wieku senioralnym wspierających realizację projektów rewitalizacyjnych 15.	roczne sprawozdanie Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu, dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej na temat liczby wolontariuszy
Projekt 10/2016 Odnowa	zapewnienie mieszkań socjalnych	protokoły odbioru

Projekt	Wskaźnik rezultatu	Sposób monitorowania
tkanki mieszkań komunalnych i socjalnych	i komunalnych dla 6 rodzin w trudnej sytuacji życiowej z obszaru rewitalizacji; przeznaczenie 1 lokalu przy ul. Modlińskiej 130 na cele społeczne.	z wykonanych prac remontowych
Projekt 11/2016 Otwarcie świetlic środowiskowych (placówek wsparcia dziennego) dla dzieci i młodzieży	stworzenie 2 świetlic środowiskowych na obszarze rewitalizacji; udział 70-orga dzieci i młodzieży rocznie w zajęciach pozalekcyjnych	monitoring prowadzony na podstawie raportów rocznych przygotowywanych przez pracowników świetlic środowiskowych
Projekt 12/2016 Stworzenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży w różnym wieku oraz integracja środowiska rodziców.	zmniejszenie liczby przestępstw z udziałem osób nieletnich; poprawa średniej ocen uczniów szkół	monitoring prowadzony będzie na podstawie danych uzyskanych z Komisariatu Policji w Jabłonie i rocznych sprawozdań przygotowywanych przez szkoły
Projekt 13/2016. Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób z Niepełnosprawnościami i ich opiekunów	otwarcie punktu informacyjno-konsultacyjnego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w GOPS, korzystających z oferty ośrodka; 1 pracownik GOPS profesjonalnie przygotowany do pełnienia funkcji opiekuna osoby niepełnosprawnej	na podstawie danych przekazywanych co roku przez GOPS,
Projekt 14/2016 Wsparcie rozwoju wolontariatu mieszkańców	50 mieszkańców zaangażowanych w działania wolontarystyczne; liczba osób potrzebujących wsparcia korzystających z pracy wolontariuszy – 100;	dane przekazane przez GOPS: liczba podpisanych umów z wolontariuszami, sprawozdanie roczne przygotowywane przez ośrodek
Projekt 15/2016 Edukacja ekologiczna mieszkank i mieszkańców, w tym edukacja ekologiczna w szkołach	badanie stanu powietrza i bieżące informowanie mieszkańców, liczba osób korzystających z centrum informacji ekologicznej – 300 rocznie, zmniejszenie liczby osób spalających śmieci w kotłowniach	dane z urządzeń pomiarowych zainstalowanych na 3 podobszarach rewitalizacji, dane Urzędu Gminy Jabłonna

Projekt	Wskaźnik rezultatu	Sposób monitorowania
	przydomowych, liczba osób korzystających z centrum informacji ekologicznej – 300 rocznie, zmniejszenie liczby osób spalających śmieci w kotłowniach przydomowych	na podstawie zgłoszeń mieszkańców oraz przeprowadzonych kontroli w domach
Projekt 16/2016 Utworzenie Punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.	likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci na obszarze gminy	prowadzony na podstawie danych przekazanych przez Komisariat Policji w Jabłonce i Referat Ochrony Środowiska i Rolnictwa, dotyczących zgłoszeń o nielegalnych wysypiskach śmieci
Projekt 17/2016 Rozwój sieci wodociągów i kanalizacji na obszarze rewitalizacji	3 kilometry wybudowanej sieci wodociągowej, liczba przyłączy do sieci wodociągowej – 150, liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków 5, rejestracja 3 przedsiębiorstw na terenie podobszaru, 20 przyłączy do sieci kanalizacyjnej rocznie,	dane przekazane przez Urząd Gminy Jabłonna; protokoły z odłączenia własnych ujęć; protokoły z podłączeń do sieci wodociągów; dane przekazane przez Powiatowy Urząd Pracy
Projekt 18/2016 Wsparcie wymiany kotłów grzewczych	wymiana 20 kotłów rocznie, zmniejszenie ilości pyłu zawieszzonego średnio o 2% rocznie	protokoły z przekazania mieszkańcom kotłów, zestawienia zbiorcze ze stacji pomiarowych
Projekt 19/2016 Budowa systemu komunikacji rowerowej	utworzenie 3 stacji wypożyczenia rowerów, budowa 3 parkingów rowerowych z wiatami, przygotowanie 1 przewoźnika z trasami rowerowymi, liczba artykułów wydrukowanych w gazetce wydawanej przez urząd - 20	dane Urzędu Gminy Jabłonna, protokoły odbioru z wykonanych prac budowlanych,
Projekt 20/2016 Popularyzacja transportu szynowego poprzez wybudowanie Park&Ride Chotomów	liczba samochodów korzystających z parkingu – 2 000 miesięcznie, liczba osób korzystających z istniejącej infrastruktury – 4 000 miesięcznie, zmniejszenie czasu dojazdu mieszkańców do pracy i szkół o minimum 20%	protokół odbioru wybudowanej infrastruktury parkingowej; informacje z systemu zarządzania parkingu; zestawienia zbiorcze z systemu natężenia ruchu na parkingu

Tabela 37. Zestawienie wskaźników produktu i rezultatu dla Programu

Monitoring do produktów Programu			
Wskaźnik produktu	Jednostka miary	Wartość bazowa dla obszaru	Docelowa wartość wskaźnika
• Powierzchnia zrewitalizowanych przestrzeni publicznych	ha	0	681,47
• Liczba zrealizowanych projektów społecznych w skali roku	szt.	0	5
• Liczba zrealizowanych szkoleń w skali roku	szt.	0	14
• Liczba zrealizowanych warsztatów tematycznych w skali roku	szt.	0	12
• Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych w skali roku	szt.	0	18
• Liczba utworzonych placówek wsparcia	szt.	0	2
• Liczba utworzonych spółdzielni socjalnych	szt.	0	1
• Ilość osób objętych różnymi formami wsparcia w skali roku	os.	0	180
• Liczba wydanych opracowań promocyjnych	szt.	0	3
• Liczba zrealizowanych projektów inwestycyjnych	szt.	0	33
• Liczba odnowionych ulic w ramach konkursów na najpiękniejszą ulicę	szt.	0	12
• Liczba budynków zaadoptowanych na cele kulturalne	szt.	0	3
• Liczba budynków zaadoptowanych na cele usługowe	szt.	0	1

- Liczba budynków poddanych pracom remontowym
- Powierzchnia odnowionej elewacji
- Powierzchnia przeznaczona pod funkcje kulturalne
- Powierzchnia przeznaczona pod funkcje usługowe
- Długość wyremontowanych lub przebudowanych dróg gminnych
- Liczba wyremontowanych mieszkań komunalnych lub socjalnych
- Liczba nowo wybudowanych mieszkań komunalnych lub socjalnych
- Liczba nowo utworzonych Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych wraz z punktem napraw i przyjmowania rzeczy używanych
- Długość nowo wybudowanej sieci wodociągowej w skali roku
- Długość nowo wybudowanej sieci kanalizacyjnej na obszarze Chotomowa w skali roku
- Liczba nowych przyłączy do sieci wodociągowej w Jabłonie w skali roku
- Liczba nowych przyłączy do sieci kanalizacyjnej w skali roku
- Liczba wymienionych kotłów grzewczych w budynkach oraz mieszkaniach osób fizycznych (w 2016 r. – 41 kotłów, w kolejnych latach – ok. 20 rocznie)
- Liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji

szt.	0	5
m ²	0	3500
m ²	0	200
m ²	0	60
km	0	7
szt.	0	6
szt.	0	12
szt.	0	1
km	0	10,1
km	0	12,3
szt.	0	355
szt.	0	540
szt.	0	161
szt.	0	6

• Liczba budynków wyposażonych w systemy wykorzystujące OZE	szt.	0	370
• Liczba wybudowanych kilometrów ścieżek rowerowych	szt.	0	10
• Liczba utworzonych miejsc przesiadkowych w ramach poprawy spójności komunikacyjnej obszarów	szt.	0	3
Monitoring rezultatów Programu			
• Liczba mieszkańców, w tym przedsiębiorców, uczestniczących w spotkaniach i wydarzeniach w skali roku	os.	0	480
• Liczba nowych przedsiębiorstw sektora MŚP powstających w skali roku	szt.	0	8
• Liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, które znalazły zatrudnienie w skali roku	os.	0	5
• Liczba spotkań przedsiębiorców z przedstawicielami podmiotów społecznych i instytucji publicznych w skali roku	szt.	0	4
• Liczba przedsiębiorców zaangażowanych w realizację programu rewitalizacji	os.	0	7
• Liczba rodzin, w najtrudniejszej sytuacji ekonomicznej, które wprowadziły się do nowych lokali	szt.	0	14
• Spadek liczby przestępstw w skali roku	szt.	89	54
• Liczba utworzonych miejsc pracy w skali roku	etat	0	7
• Liczba uczestników wydarzeń ukierunkowanych na integrację międzypokoleniową w skali roku	os.	0	150

• Liczba nowych wolontariuszy GOPS w skali roku	os.	0	50
• Liczba uczestników akcji społecznych w skali roku	os.	0	200
• Liczba uczestników podejmowanych działań edukacyjnych w skali roku	os.	0	500
• Liczba osób korzystających z PSZOK w skali roku	os.	0	20 000

Aneks

Kwestionariusz ankiety.

1. Gdzie Pan/i mieszka?

Prosimy wpisać nazwę ulicy.

- Boża Wola, ul. ....
- Chotomów, ul. ....
- Jabłonna, ul. ....
- Skierdy, ul. ....
- Suchocin, ul. ....
- inna miejscowość → Prosimy zakończyć ankietę.

2. Jakie zaniedbania dostrzega Pan/i w swojej najbliższej okolicy?

Prosimy ocenić na skali od 1 do 5 natężenie zaniedbania, gdzie 1 oznacza bardzo niskie, a 5 – bardzo wysokie.

	1	2	3	4	5	Zaniedbanie nie występuje w mojej okolicy.
Zły stan lokali mieszkalnych						
Brak dostępu do mediów (woda, prąd, gaz, kanalizacja, CO)						
Zaniedbanie obiektów gminnych						
Niedostępność infrastruktury publicznej*						

*Czego konkretnie Pana/Pani zdaniem brakuje?

.....

.....

Jakie inne zaniedbania dostrzega Pan/i w swojej najbliższej okolicy?

.....

.....

3. Jakie problemy społeczne dostrzega Pan/i w swojej najbliższej okolicy?

Prosimy ocenić na skali od 1 do 5 natężenie problemu, gdzie 1 oznacza bardzo niskie, a 5 – bardzo wysokie.

	1	2	3	4	5	Problem nie występuje w mojej okolicy.
Kradzieże						
Przemoc						

Marazm, beczyność						
Bieda						

Jakie inne problemy Pan/i dostrzega w swojej najbliższej okolicy?

.....

.....

.....

.....

3. Czy w swojej najbliższej okolicy dostrzega Pan/i problemy związane z zanieczyszczeniem środowiska?

Prosimy ocenić na skali od 1 do 5 uciążliwość zanieczyszczenia, gdzie 1 oznacza bardzo niską, a 5 – bardzo wysoką.

	1	2	3	4	5	Zanieczyszczenie nie występuje w mojej okolicy.
Nielegalne wysypiska śmieci						
Hałas						
Zanieczyszczenia z domowych instalacji grzewczych						
Zanieczyszczenia z transportu samochodowego						
Nielegalne odprowadzanie ścieków						

Czy w Pana/Pani najbliższej okolicy występują inne zanieczyszczenia?

.....

.....

.....

.....

4. Prosimy o określenie, w jakim stopniu zgadza się Pan/i z poniższymi twierdzeniami.

	Zdecydowanie się zgadzam.	Raczej się zgadzam.	Trudno powiedzieć.	Raczej się nie zgadzam.	Zdecydowanie się nie zgadzam.
Mogę polegać na moich sąsiadach.					
Współpracując z sąsiadami, możemy osiągnąć pozytywne rezultaty.					
Mieszkańcy mojej okolicy dbają o dobro wspólne.					
W mojej okolicy czuję się bezpiecznie.					

Ile ma Pan/i lat? .....

Jaka jest Pana/Pani płeć?

- kobieta   mężczyzna

Jakie jest Pana/Pani wykształcenie?

- podstawowe   gimnazjalne   zasadnicze zawodowe   średnie   wyższe

Prosimy wybrać jedną odpowiedź, która najlepiej opisuje Pana/Pani sytuację zawodową.

- Pracuję w oparciu o umowę o pracę.
 Pracuję w oparciu o umowę cywilno-prawną.
 Prowadzę własną działalność gospodarczą.
 Studiuję/uczę się.
 Szukam pracy.
 Jestem na emeryturze/rencie.
 Zajmuję się domem/osobami zależnymi.
 Nie pracuję i nie szukam zatrudnienia.

Prosimy o określenie, jaka jest sytuacja materialna Pana/Pani gospodarstwa domowego.

- Pieniądzy starcza na wszystko i odkładamy na przyszłość.
 Pieniądzy starcza na wszystko, ale nie oszczędzamy na przyszłość.
 Pieniądzy wystarcza tylko na podstawowe bieżące wydatki.
 Pieniądzy nie wystarcza na podstawowe bieżące wydatki.

Czy chciał/a/by Pan/i przekazać nam coś jeszcze?

.....
.....
.....
.....
.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!

Kwestionariusz indywidualnego wywiadu pogłębionego

Szanowna Pani/Szanowny Panie,

Gmina Jabłonna pracuje nad Programem Rewitalizacji. Prowadzimy niniejsze badanie, ponieważ chcemy się dowiedzieć, jakie najważniejsze kwestie problemowe dostrzegają mieszkańcy i mieszkanki obszarów, które wybrane zostały do rewitalizacji. Wszystkie udzielone przez Pana/Panią odpowiedzi pozostaną anonimowe. Wywiad nie powinien zająć nam więcej niż godzinę.

Jak Pana/Pani zdaniem można by ten obszar scharakteryzować? Czy ma jakieś cechy szczególne? Jakież?

Czy dostrzega Pan/i jakieś różnicę między tym obszarem a pozostałymi częściami sołectwa? Jakież?

Jak się Panu/Pani żyje na tym obszarze?

Czego brakuje na obszarze?

Co zmienił/a/by Pan/i na obszarze w pierwszej kolejności?

Jakie są mocne strony obszaru?

Kto mieszka na tym obszarze? Czym charakteryzują się mieszkańcy obszaru?

Jakie są problemy mieszkańców?

Czy ma Pan/i wrażenie, że ludzie mieszkający na obszarze sobie ufają?

Czy może Pan/i polegać na swoich sąsiadach z obszaru?

Gdyby mógł Pan/mogła Pani wybrać sobie miejsce zamieszkania, czy zdecydował/a/by się Pan/i na zamieszkanie na tym obszarze? Dlaczego?

Czy są jakieś ważne kwestie dotyczące tego obszaru, których nie poruszyliśmy?

Zestawienie przebiegu głosowania jawnego imiennego nad uchwałą sprawie:
Przyjęcia Programu Rewitalizacji Jabłonna na lata 2017 – 2023.

Uchwała nr XXXVI/328/2017 z dnia 11.04.2017

Lp.	Nazwisko i imię radnego	Głosuję „za”	Głosuję „przeciw”	„Wstrzymuję się od głosu”	Uwagi
1.	Chojnacki Zenon	+			
2.	Galecka Teresa	+			
3.	Grzybek Mariusz	+			
4.	Kowalik Włodzimierz	+			
5.	Krajewski Paweł	+			
6.	Krzyżanowski Adam	+			
7.	Lipińska Marta	+			
8.	Majewska Bogumiła	+			
9.	Modzelewski Witold	+			
10.	Nowosiński Wojciech	+			
11.	Szymkowski Artur				Nieobecny podczas sesji
12.	Sygula Arkadiusz	+			
13.	Świątko Dorota	+			
14.	Wodzyński Tomasz	+			
15.	Zieliński Marek	+			
	Wynik głosowania	14	0	0	

Zestawienie sporządziła:

Danuta Majczak

DS. RADY GMINY

Danuta Majczak